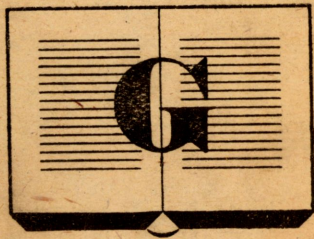

Ms - RM 1. 8° 771

359

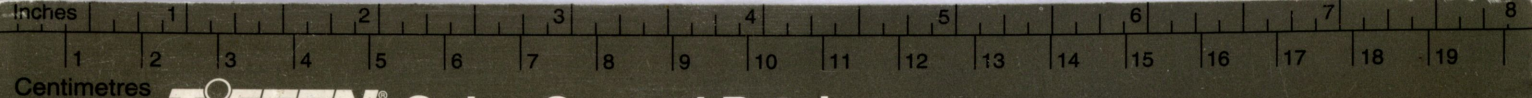
Frederick Bibliotheca
V. Conventus Regemontis

1794.

115

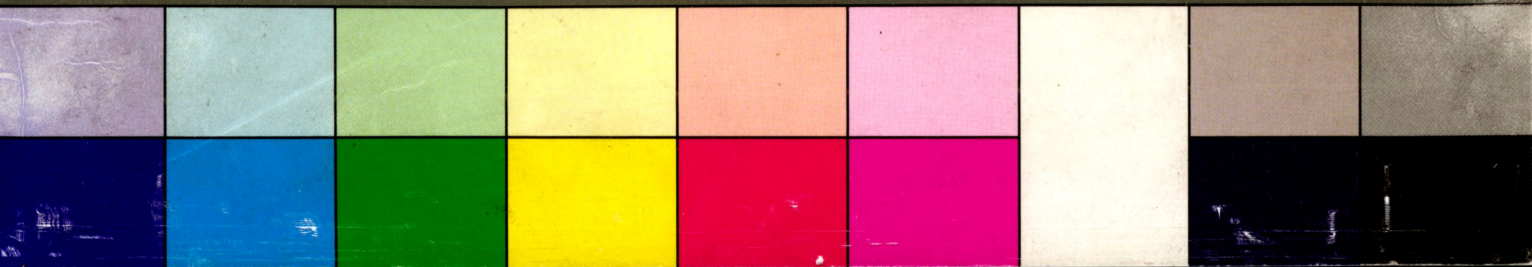
RM 1. 8° 771

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007.

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

AZ NAGI CALVINVS IANOS
nosnac biszecz egy Istene

Conuientus Azaz: Szakolcsy. J. S.

AZ CALVINVS
ERTELME SZERENT

VALO IGAZ MAGIARAZATTIA
az Credonac: Mely, az Caluinus tulajdon
könyueiből, hyuen, es igazán
egybe szedettet, az Caluinista
Atiafiaknac lelki oppale,
sekre, es vigasztalo
lasokra.

S. T. D. P. P.

Nyomtattatot Nagyszombatba,
M. D. C. I X. esztendeiben.

AZ NAGI CALVINVS IA
nosnac biszecz egy Istene

Conuentus Azaz: Szakolyi

AZ CALVINVS
ERTELME SZERENT

VALO IGAZ MAGIARAZATTIA
az Credonac: Mely, az Caluinus tulaj-
don könyueiből, hyuen, es igazán

egybe szedetteter, az Caluinista
Atiafiaknac lelki eppüle,
sekre, es vigasztal-
lasokra.

S. T. D. P. P.

Nyomtattatot Nagyszombatba,
M. D. C. I X. esztendeiben.

Z. AGOSTON DOCTOR

Tomo 7. Lib: 3. de Baptis: con-
tra Donat: cap: 14.

RM 1.80 772
Történic giakran, hogy nemelliec az Cre-
donac minden részzeit iol tudgiac, es mind
azon altal, nem igaz vallasba vad-
nac az szent baromsagrul, es
egiebb agbazatokrul.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

AZ NEMETH OR-
szagh Apostolanac, Doctor Lusher
Martonnac, az Caluinistakrul
valoityleti.

AZ Sacramentariusoc, clac
Aegy agazattiat sem hylzie is
gazán az kereztieni tudomá-
nac: Es ha külömbet mondoná-
nac sem kel hynni, mert hazud-
nac. Söt vgian az pokolbeli ör-
dögh az, a kit öc lstenelnecc:

*Hæc Lutheri verba ex Confes-
sione maiori refert confessio Helve-
tica, edita Tiguri apud Christopho-
rum Frosch, anno 1545. in Tract: 2.
fol: 58. & in tract: 2. fol: 38. Idem de
Caluinistis docet Conradus Schluse-
selburgius Superintendens Racebur-
gensis lib: 1. Theolog: Caluinistar: in
pæfat: & Artic: 28. fol. 63.*

A ij

Ax

AZ CALVINVS VAL
lafa kőuető Euangelicus Atiafiak
nac, Istentől zent Lelket, es ke
gielmet kiuanoc.

Ecc: 20.
v. 32.

Mivelhogi az elreytet kynce
nec, es az titkon tartot böle
cseleghnec, nincs semmi haszna,
melto, es illendő dolognac ity
lem, hogy az Nagy Calvinus la
nos irasiban foglak melyseghes
seterféggel megh kőrnikezitet
tudomaniokat, minniaian oluaf
sac, es vgian kezekbennis hor
dozzac: Mert en soha nem ia
uallottam azoknac az Tanitok
nac teczeset, kie azt itylic, hogy
nem illic az Calvinus titkos tu
domannianac minden aghait az
kősssegh elöt nyluan hirdetni, es
ezikkelienként ki fcyteghetni,
holot

holot ezekben netalám sokan
meg botrankozhatnának, es mas
virulis gondolkodhatnának. Sőt
en oly velekedésbé vagioc, hogy
az Igaság nem szeret reiteket, es
seterféghet, hané annal keduesb,
mentül nagyob vilagofsághra
hozzattic es nyluabban ki magiar
rászratic.

Annakokaert, hyuen es igaa
zán, az Nagy Calvinusnac tulai
don kőniueiből, egybe szedém
az ő erelmet es magiarazattiat
az Apostoli vallasnac sommaia
rul, az credorul, fel iegiezuén az
kőniunec karetiara, minemű kőn
iubé, es meli helien találtam Cal
uinusba, az mit elő hozoc, hogy
ebből okoskodhassanac az Cal
uinista Atiasiac, es megh gona
A ij dol

dolhasác nagy lelki niughodal-
mokra, es űduósséges vigaszta-
lafokra, minemű lelektűl veze-
reltetet az Caluinista tudoman-
nac első hadnaggia, ki ily mélien
be gazolhatot az Isteni tudoman-
nac megh labolasában, es enni
foc vy értelmekeket kőuacsolhatot
az egiűgiű igazságahnac nyluán
valo bōtűieből.

Engeggie az mennec földnec
teremptőie, hogy nem cšac nék
tec Caluinista Tanito atiamfiái
(kiknec vigasztalására irtá legh
főképpen ez kőniueczkét) ha
nem mind azoknakis, kic Calui-
nus vtan indultac az Euágeliom
értelmében, igaz vilagossághos-
sághokra, es lelki niughodalmo-
sokra legien az en kicšin faratšag
hom. Amen. Amen. Az

AZ CREDONAC ELSEO AGHA.

ZATTIA,

HISZEC EGY ISTEN:

*ben, Mindenható Atiában, men-
nec es földnec terem-
pőyében.*

HOgy Calvinus Iános na-
gjobb szabadsággal forgat-
hassa az Credonac minden czik-
kelit, légh előszőris azt tanittia,
hogy noha az réghi Doctoroc
egienlő értelemmel valliac, hogy
az Credot az Apostoloc szer-
zettéc, es noha az menyre az em-
beri omlekezet hátra gődolkod-
batic, az űdőtűl foghua minden-
kor

kor nagy meltsóghba volt az Credo az Ecclesiaba, de mindazáltal ő senkiuel azért ústököt né vonson, ki szerzette légien az

Vide Ses Credot: Azért, ha ki tagadgia
var: Thesi: hogy az Credot az Apostoloc
57. de A. szerzettéc, a mint tagadtác Brens
postolus. tius, Artopæus, es egiebec, azoc
ellen Calvinus semmit nem per

Cal: lib: 2. lekedic. *Apostolicum nuncupo, de*
c. 16. n. 18. *authore interim minimè sollicitus: A-*
postolis certè magno veterum scri-
ptorum consensu adscribitur: Vnde
cunque tandem initio fuerit profes-
sum, de authore vel anxie laborare
vel cum aliquo digladiari nihil attie-
net. Hasonlokeppé itylem, hogy
nem versenghene, sem patuar-
kodnec semmit Calvinus azoc el-

len,

len, kic az Bibliabá foglalt kőni-
ueket taghadnác Moyfes es az
Apostoloc irásinac lenni: Mert
a mint Calvinus mongia, Hogy
ezec az könyuec Moyfestul, es
az Apostoloktul irattattac, ab-
bol tuggiuc, hogy az réghi Atriac
kézrül kézre vgy attác az ő fiac
eleyben. *Certò certius est, omnem*

simul scripturam non aliter peruenisse *Cal: lib: 1.*
se ad posteros, quàm de manu in ma- *c. 8. n. 9.*
num, perpetua annorum serie à pa-
tribus tradita. Ha azért szabad
ketelkedni az Credonac szer-
zőyrül, noha minnyáian az re-
ghiec, egienlő ertelemmel azt ta-
nitottac hogy az Apostoloc mi-
heliéből költ, szinte ezenképpen,
szabad léizé az szent Irásnac mel-

B

tofa

tosagarulis ketelkedni, sőt, mi-
 uelhogy az mint Calvinus ta-
 nyttia lib: 4. c. 8. n. 8. nem kel-
 egiébnec helt adni az Ecclesiaba,
 hanem az mi az Prophetakba es
 Apostoloc irasaba vagion, io kö-
 uetközesset módhattiuc, hogy az
 Calvin:teczése szerént az Credo-
 nac vgian nem kel helt adni az
 Ecclesiaba. *Esto hoc firmum axio-
 ma, non aliud habendum esse Dei
 verbum, cui detur in Ecclesia locus,
 quam quod lege & prophetis, deinde
 scriptis Apostolicis continetur.*

Touabba az Credonac első
 agazattiban, Négy dologhrul
 télzunc vallast: 1. hogy hiszúnc
 Istenbe, az az bizoniolon es min-
 den ketelkedés nélkül be veszúnc,

es

es valliuc az Isten, es az Istenül
 megh ieleneter dolghokat. 2.
 hogy csac az egy igaz Istenbe
 hiszúnc. 3. hogy ez az egy I-
 sten, nem csac az teremtet alla-
 toknac Attia, hanem az ő termé-
 szet szerént valo eggyetlen egy
 fiasac, az telles szent háromsag-
 ban masodic szemely nekis, igaz
 Attia legien. 4. Hogy ez az egy
 Isten, *El schadai* az az mindenha-
 to Isten, *El Elohim* az az erős I-
 sten legien, kinec hatalmas ereie,
 az menniet es földet benne valo
 allatokkal egietembe alkotta.

EL Ő SZ Ő R: Calvinus ezt
 mind különbben forghattia. Az
 yria, hogy az igaz hit, nem egiéb,
 hanem az Istenec hozzanc valo

B ij

io

io akarattianac bizonios ismerti. *Iusta fidei definitio nobis constat, si dicamus, esse Divinae erga nos benevolentiae firmam certamq; cognitionem.* Ha ez az igaz hitnec miuolta, es természetü, követkőzic, hogy valamit az Istenec hozzane valo io akarattia kiuül valolanac az Calvinistac, azt nem hiszic: Mert, *definitione latius patere non debet definitum*, az mint az Dialécticusoc mongiac, csac az mondathatic igazan hitnec az mihez hozza illic az hitnec definitioia: Es annakokaert az Isteni természetnec eggyességhet, az ő mindenhatóságat, es hasonlóságokat, nem hisznec igaz hittel az Calvinistac, ha igaz az Calvinus

uinus hitnec definitioia, természetnec es miuoltanac ki magiarazása.

MASODSZOR: Calvinus az őrdögöt Istené változtatván, nem egiébet hyszen Istenec lenni, hanem az pokolbeli őrdögöt, a mint az köniünc elein Doctor Lutherből megh tanuloc, es az Calvinus irasiból szemlatomást ki nyilatkozic: Mert azt írta eggyüt Calvinus, hogy az Libertinusoc, miuelhogy azt tanytatic, hogy az Isten *Authora*, oka az bűnnec, azt Istent őrdögghé változtattiac *Deum sauthorem omnium etiam scelerum faciunt ideoq; nullum inter Deum & Diabolum discrimen faciunt, ita reuera Deum quem*

Cal: contra Libertum: c. 13. f. 4.

quem nobis fabricant, idolum est Diabolus ipsis deterius. Mert az bizonyos dologh hogy az szent I-ras az Istenül azt mongia, hogy ő az bűnt nem akaria *Psal: 5. v. 5.* Giűlöli az gonofsághot, *Sap: 14. v. 9. Psal. 44. v. 8.* noha az magha cselekedetibe semmit nem giűlöli, *Sap. 11. v. 25.* senkinec pedigh ő nem parancsolia, hogy gonosz cselekeggiéc *Eccles. 15. v. 22. Hier. 19. v. 5.* senkit az gonoszra nem kilyrt *Iacob. 1. v. 13. Eccles. 15. v. 12.*

Vizontagh az őrdög nec ezec tulaidon feltéki, hogy ő bocsátia az ember szűueben az aultatást, *Iob. 13. v. 2.* Eo kilyrti az embereket az gonoszra *Matth. 4. v. 3. Act. 5. v. 3. 1. Corinth. 7. ver. 56.*

Eo az

Eo az hazugsághnac, es gykofsághnac *Autia*, es izgatoia.

Calvinus pedigh azt tanyttia, hogy az ő Istene, *Authora*, oka es megh szerzőie, minden bűnnec, es gonofságnac, es az őrdög nec minden tulaidonsághit az ő Istenének tulaydonyria. Mert ezt yria eggiút Azon Iatorfághnac *authora*, oka az Isten, es az őrdög his de az őrdög csiac *instrumentoma*, elzközi az Istenec. *Idem ergo facinus Deo, Satanae, homini assignari non est absurdum. Cal: lib: 2. c. 4. n. 2.* *Idem opus ad Deum, Satanam, hominem authorem referimus, Deus agere dicitur, quod Satan ipse (instrumentum quum sit ira eius) pro eius nutu & imperio se inflectit.* Es is

mex

met igy yr masut: *Non sinendo*
Cal: Rom: tantum & conniuendo, Deus homi-
1 v. 24. & nes permittit labi: sed iusto iudicio
c. 9. v. 18. sic ordinare, vt in rabiem agantur:
ibiq; Mar: minister ira Dei Satan, & quasi car-
lorat. nifex, non dissimulatione, sed manu
dato Iudicis in nos armatur. Holot
 nem cfac az cselekedetnec, de
 (facinoris) az gonofsághnac *Aut-*
thoranac neuezi az Istent, es anni-
 ual nagio*b Authoranac* az órdög-
 nél, hogy az órdög, cfac cfczköz,
 de az Istent fő oc. Masut azt yria,
 hogy az Istent cselekefzi valamit
 az gonofzoc cselekefznc: Az Is-
 tent cselekedeti volt, hogy *Ab-*
solon az ó *Attianac* agias házat
 meg főrtőztere: Valamit az órdög,
 vagy az gonofz ember cseleke-

lekefzic, arra az Istent cerytiszu-
 uóket, ó akaria, es ó parancsola-
 lia, El tekéllt szandekkal azra-
 talzyttia az embert, es egy szo-
 ual, Minden veteknec az Istent
 túl vagion ereie, *Eius probationis*
eius Satan, & scelesti latrones mi-
nistri fuerunt, Deus auctor fuit: Cal: lib: 1.
Quicquid ergo agitent homines, vel c. 18. n. 1.
Satan, Deus clarum tenet, & ad
exequenda sua iudicia conuertit ro-
rum constus, & executionem man-
dat ministris: Absolon incesto coniu-
patris torum polluit, Deus tamen hoc
opus suum esse pronunciat: certa
destinatione Dei flectuntur, impel-
lantur reprobis: Eius impulsu Satan
ipse suas partes agit: A Deo ipso
manat efficacia erroris: Deus proje-

Cal: lib: 1.

vel c. 18. n. 1.

Cal: lib: 1.

c. 18. n. 1.

Ibid: n. 2.

cit homines infedas cupiditates quid iusta sua vindicta precipuus est author, Satan verò tantum minister.

Es ílmet: Az Isten, vgimond, az őrdög által, az gonofzac a karattiat fel indytta, es oda te-reyti az houa akaria. Az őrdög nec az Isten parancsolia hogi az embereket megh vakycfa, es igy az őrdög hóc cfac szolgálnac az dologhba. *Excæcat Deus repro-
bos, quòd ad exequenda sua iudicia per ministrum iræ suæ Satanam, & consilia eorum destinat quòd visum est, & voluntas excitat, & cona-
rus firmat, & obstinatione peccatus eo-
rum obfirmandum Satanae mandat.*
Vegezerre, hogy nyluan megh mutassa Calvinus, hogy nem cfac

Cal: lib: 2.
c. 4. n. 3.
4.

az

az külső cselekedetec, de az cse-
lekedetben valo gonofsághna-
kis oka az Isten, azt irya, hogy
megh annakis *authora*, oka az I-
sten, a mirül az Papistac azt
mondgiac, hogy cfac az Istenec
el szenedeleből léfzen, noha &
azt nem cselekefzi. *Deum omnium
eorum authorē esse ostendi, quæ isti:
censores, volunt otioso tantum eius
permissu contingere.* Az pedigh
nyluan vagion hogy az Papistac
nem mondgiac semmirül egieb-
rül azt, hogy annac nem oka, ha-
nem cfac el szenedőie az Isten,
hanem cfac az bűnrül: Tehat az
Calvinus iületi szerént, az bűn-
nekis *authora* az Isten:

Ezec főlöt, azt mongia Calui-
nus,

C ij

nus,

Lib: 1. c.
13. n. 3.

Ibid: n. 3. nus, hogy az mit az Isten nem akar, es megh tylt, vgian azont akar, es iauallia. *Fieri vult Deus, quod facere vetat, licet non capiamus quomodo idem diuerso modo nolit fieri & velit.* De azis bizonios, hogy az Isten az bünt tyltia, es nem akar: Tehat vgian azon bünt akar, es iauallias: Mely dolgh, az mint az irasbol megh tanuloc, nem az igaz Istenhez, hanem az ördöghöz illic, *Mere az igaz Isten, Non Deus volens iniquitatem,* nem bünt akaró Isten, *Cal: lib: 3. Iste ó maghais Calvinus megh c. 23. n. 2. vallia, hogy mind io az, valamie Lib: 1 c. az Isten akar es parancsol. Quic 17. n. 2. quid Deus vult, eo ipso quòd vult, iustum habendum est. Eius enim vo-*

luno

Iuntas, vnica est iustitia regula: ki ből köuetkézic: zis, hogy minden cselekedet bűn nélkül vagyion, miuelhogy az Calvinus te czése szerént, mind ezeket az Isten akar, es parácfollia. Mind ezekből tehat meltan azt hozhattiuc ki, hogy az Calvinus Istenem nem egicb, az pokolbeli ördöghnel, es meltan enekléc neki az Poetac emez verseket.

1. *Adstruere esse Deum, caussamq̃ hunc esse malorum, Id Caluine Deum, nil nisi destruere est:*
2. *Tu Caluine Dei, qui suadet crimina, calum, Solus habet: istius gaudia nolo Dei.*

C iij

3. Abes

3. *Abelis cadem: furias Davidis,
& ignes,
Perfidiam Iudæ, vult Deus: &
Deus est?*

4. *Quis stygias metuat Caluino ius
dice penas?*

*Si Deus omne nefas constat, &
ipse luat:*

Ha azert somnaban akariuc
foglalni az Caluinus mondasit,
Hat Articulusba foglalhattiuc:
I: Hogy az Isten akarattia es ren-
delése volt, hogy az mi első A-
tians es mi ő alkala az bűnben es-
nénc, *Dei voluntate decidimus. Cal:
lib: 3 c. 23 n. 4. Ideò præsciuit Deus
lapsurum Adam, quia horribili de-
creto suo sic ordinauit. Ib;d: num: 7.*
II. Az tób bűnökis nem csak az
Isten

Isten enghedelméből, de vgián
rendeleséből, es akarattiból lesz.
nec, es ez az rendelés vgián keze-
lenyiti az gonoszokat, hogy egie-
bet se cselekedhessenec. *Tergiuers-
satio est, tantum permissu, non etiã
voluntate Dei fieri peccata, Nihil e-
nim efficiunt homines nisi arcano Dei
nutu, & quod ipse decreuit, arcana
directione constituit. Lib: 1. c. 18 v. 1
Ordinatione & nutu Dei omnia eue-
niunt, Ex hac ordinatione inicitur
necessitas peccandi reprobis, quam eo-
uadere nequeunt. Lib: 3 c. 23 v. 6. 9.*
III. Az Isté parácfollia az Satañac
sót ötet vgián taszyttia arra,
hogy házudgion, minket az bűn-
re vigien, vgy hogy az Satan
csak szolga es eszköz ebbe, de az
Isten

Isten az kormanyos: *Quicquid agit
ret Satan, Deus clauum tenet, mis-
situr à Deo cum certo mandato vt sit
spiritus mendax, decernit quid fieri
velit, mandat executionē ministris,
Sathan minister, Deus author est.
Cal: lib: 1. c. 18. n. 1. Dei impulsu Sat-
tan agit partes suas: A Deo manat
efficacia erroris, quo Satan excacat.
Ibid: v. 2: Deus agit, quòd Satan in-
strumentum iræ Dei pro eius nutu ad
imperio se flectit, Cal: lib: 2. c. 4. n. 2.
spiritus impurus ad Dei nutum re-
spondet, instrumentum magis ipsius
in agēdo, quàm à seipso author Ibid:
v. 5. IV. Az Isten ò maghais
eitkos éreicuel izgattia, tószyttia,
ketelenytti az embert az gonosz-
ra. Certa destinatione Dei flectuntur*

rea bocfáta: Hogy pedig az I-
sten mondatic meg kemenyteni,
auagy megh vakytani, nem egie-
bert mondatic ezeket cseleked-
ni, hané csak azért, hogy az ő ma-
lasztjáual eleit vehetné az embe-
ri gonoszlagnac, melyre szabad
akarattia szerént megien az em-
ber, es nem akaria eleit venni,
hanem szaiára bocfáttia, mint ha-
ladatlan szolgálhat, Es azért mód-
gia Z. Agoston, *Non obdurat De-* Aug: *Epi-*
us impertiendo malitiam, sed non im- 105.
pertiendo misericordiam: Es malus: Aug: *Tuo*
Non instigando sed deserendo, Es mo 8. *in*
az irasis, mikor magiarazza, mint Psal: 77.
kemenytti megh az Isten az em- *in illud,*
bernecszüet, azt mondgia hogi *Immissio-*
szaiára bocfáttia ötet. Dimisi eos nes per An-
gelos.

*Pfal: 80. secundum desideria cordis: Dimisit
n. 13. gentes ingredi vias suas: Ennec fő-
Afl: 14. lötte megh kemenyri az embert,
v. 15. mert soc dolghokat cselekeztic,
melliekből láttia hogy az gonof-
szoc alkolmatossághot es okot
véstnec az ő el teketlet gonofsá-
ghokra, Es eképpen az Istennec
hoszu túrése, es az ostorozásra
valo kesedelmes indulattia, fo-
kaknac okot ad, hogy bátran la-
torkodgianac, az mint oluassuc,
Eccles: 8 v. 11 lob 24 v. 23 Rom: 2
v. 4. es az mint az bölcz mond-
Sap: 14. gia, az Istennec cselekedeti es te-
v. 11. rempret állati mint egy eghér fo-
ghoc, ollianoc az elztelenec la-
bainac:*

De miuelhogy ezeknec mé-
lieb

lieb magiarazattiat mas helyre
halasztuoc, Mind ezekből ki te-
ezic hogi az Calvinus Istene nem
egieb, az pokolbeli ördöghnel:
Mert igazan es valofaghos kép-
pen ördögh az a ki az embert iz-
gattia es kifirtti az gonofzra, a
mint nem regen megh mutatám
az Irasbol: Illien pedigh az Cal-
uinus Istene, miuelhogy ő izgat-
tia, es ingerli, sőt vgian taszyttia
az embert az bűnre: Ennec fő-
lötte, senki nem egieb az hazug-
saghnac Attia, hanem csak az ör-
dögh az mint Z. Ianosnál oluassuc, Ioan: 8 v.
suc. Illien pedigh az Calvinus Istene, 44.
Istene, Mert az ő vallása szerent,
mikor valaki hazud, azért hazud
mert az Isten indyttia erre dret,
b ij es ő

és ő tölle vagion parancsolattia
az őrdögnek hogy hazuggion
az mint megh halloc az Caluinus
tulaidon szauabol, *Lib: 1. cap: 18.*
n. 1.

HARMADSZOR: Miképpen
Caluinus az Istent őrdögge val-
tosztatá, azonképpen, Az mi A-
tiankat, mostoha Atiáua, sőt ke-
gietlen Tyranuffa, es hoherra
valtosztatá sokkeppen. Mert azt
tanyttia az Istenrül, hogy ő va-
gion ketelenyti az embert min-
denre. *Voluntas Dei est rerum nec-*
cessitas, ideoq. necessario futurum
quod ille voluerit. Es ez okon, az
ember ketelenséghből vétkezik.

*Lib: 3 c.**23. n. 8.**Lib: 2 c. 4**n. 1.*

Necessario peccat homo, & Diabolo
se ad omnem ductum obsequentē, nec
cessa

necessario prabet. Az vetkezésre
valo ketelenséghetis el nem ke-
rülhetic, vgmmond, miuelhogy az
Istennec rendeleseből ketelenyt-
tetnec. *Reprobi euadere nequeunt*
peccandi necessitatem, praesertim
quum ex Dei ordinatione, sibi ini-
ciatur huiusmodi necessitas, es a
mint megh halloc Caluinusbol,
az Isten akaria senemis akaria az
bünt, Tyktia es reais iszgat az
gonoszlagra: Ennec földöte, az
Caluinus ityleti szerént, ez az
Caluinistac Attia, oly törüent a-
dot az ő fiainac, melliet lehetet-
len megh tartani. *Legis obediens*
tiam nullibi reperire est: Quod au-
tem impossibilem legis obseruationē
diximus id est paucis explicandum:

*Lib: 3 c.**23 n. 9.**Lib: 2 c. 7.**n. 4 & 5.*

es mind az által, örök karhozat
alat megparancsolta, hogy eze
ket által ne hághiuc: Es hogy na
giob oka lehetne az ő fiainac ö
rök kinzafára, akár mely herter
len, es akaratum ellen valo gon
nosz indulatokatis, örök karho-

Lib: 2.c. 8 zattal büntet. *Ego ne subire quidē*
n. 58. posse dico cupiditatem sine delibera
Idem repe to assensu, nisi ob defectum eorum
tit lib: 3.c. que in lege requiruntur: pungit nos
3. n. 10. animi aliquod desiderium, iam rei ten
nemur ut legis transgressores: Con
cupiscentia etiam stimulari, lex ve
tat, non est igitur, quod vel leuissim
mas cupiditates iudicio mortis exci
manus. Vegezetre, az Caluinus
Istene, az kiker pokolra vét, nem
azért rendelte es vegeszte az ő
karó

karhozattiokat, hogy láttá vol
na gonosz erdemeket, hané csak
egy altalliába, ió akarattiából, az
ember cselekedetire valo tekyn
tet nekül, pokolra rendelte az
karhozandokat. *Irascitur Deus Lib: 2.c.*
suīs creaturis, à quibus nulla ante 23 n. 2.
offensa prouocatus fuit: Nudo arbi
trio, citra proprium meritum, in es
ternam mortem praeordinatur. Vbi Lib: 3.c.
cunq̄ue verò regnat hoc Dei placitū, 22 n. 3.
nullam in considerationem veniunt
opera. Hogy pedig ezt az ő
rendelését, ne lattassék oknekül
véghez vynni, az mi halálos el
lenségünkét az Satant, fel in
dyttia ellenűnc, es az ő titkos ha
talmassagháual, tofzyttia az em
bert az vetekre, melliert oszran
ötet

Őtet karhozatra veti: Mert mind
 ezeket halloc nem réghen hogy
 tanyttia Caluinus. Sőt vgmönd
 Caluinus, noha az Isten ynti az
 gonoszokat, de az véghe ynti,
 hogy megh kemenyüllienec, no
 ha vilagot gyűt eleikbe, de azért
 gyuttia hogy inkább megh vakul
 lianac, noha oruofsághot ad nek
 kic, de a végre adgia, hogy őc
 megh ne giögiullianac. *Vocem ad
 eos dirigit, sed vt magis obdurescāt,
 lucem accendit sed vt reddantur cae
 ciores, doctrinam profert sed qua
 magis obstupescant, remedium adhi
 bet, sed ne sanentur.*

Ezec mind így léuen, nem lát
 tom kit neuézhetsűnc kegyetlen
 Tyrannusnac, Neronac, Busy
 risnec,

*Cal: lib: 3.
 c. 24 n. 13*

risnec, Mezentiusnac, ha ez az
 Caluinus Istene az Atty neuet
 érdemli: Mert soha ezec közzül
 senki effele dolghokat nem csele
 kedet az ő ellenféghuel, a mine
 müt az Caluinus Istene cseleke
 szic az ő fiaival, az Calvinistak
 kal: De el né mulathatom hogy
 it bőuebben elő ne hozzam czik
 kelienként, es röüdeden megh
 ne rostálliam, mely botráncozo
 es keféghben eséfre viud dolgoc
 ezec, mellieket tanyt Caluinus az
 Istenec vegezefrül es *prædesti
 nationarul*: Azért Caluinusnac er
 rül valo velekedése három Artiz
 culusban foglaltatic: I. Az *Vt I. Artic.
 Isten öröktül foghua, csac az ma
 lus.*
 ga tulaidon io akarattibol, sem

D mit

mit nem tekintuén az embernek
gonosz, auagy Istenes eletére, ne-
melliekert az karhozatra, nemel-
liekert az bodoghfághra rendelt,
csac az véghre hogy ezec által
az ő Irgalmassághat es Igassá-
ghat megh ismerteté. *Non pari
conditione creantur omnes, sed in al-
terutrum finem conditus quisq. est,
ad vitam vel ad mortem Cal: lib: 3 c.
21 n. 5: Nullo humanae dignitatis res-
pectu electi Iusti ad salutem, & dam-
nationi addictis, incomprehensibili
iudicio, vitae aditus praclusus Ibid:
n. 7: Nulla in considerationem ve-
niunt opera in hoc Dei decreto lib: 3.
c. 22 n. 3. solum Dei arbitrium repro-
bat, Aliud non habemus cur repro-
bat, quam eius voluntatem, Ibid: n.*

II Deus

II. *Deus consilio natuq. suo ita ordia-
nauit vt inter homines nascentur ab
vtero certae morti deuoti, qui suo exis-
tio, ipsius nomen glorificent. Cal: lib:
3 c. 23. n. 6. Reprobat non alia de
causa, nisi quia illos vult excludere:
Preparatio ad interitum aliò non est
transferenda quam ad arcanum Dei
consilium Cal: lib: 3 c. 23. n. 1. Exitio
deuouet quos placet: Nudo eius ar-
bitrio, citra proprium meritum ad æ-
ternam mortē prædestinantur. Ibid:
n. 2. In exitium eunt quia Deus sic
vult. Ibid: n. 5. Magha az zent is-
ras mindenűt azt kialtia, hogi az
ördõgh incselkedesebõl az bűn
által idt az halal ez vilaghra, Sap:
1 v. 13 Sap: 2 v. 23 Rom: 5. ver. 12.*

Es nem csac azt mondgia az zent

D ij

lelec

lélec hogy az Isten senkinek ha-
 lalat es veszedelmét nem akaria,
 hanem az mi ő rayta all, azt ki-
 nánnia hogi minniáian üduőzű-
 liűnc. *Tobia* 3 v. 22. *Ezech:* 18 v. 23
 1 *Timoth:* 2 v. 4. 2 *Petri* 3 v. 9. De
 ennec fölőtte mikor okát adgia,
 miért vesznec el az gonofzoc, azt
 mondgia, hogy, az őnnön hitet
 lenfeghekért, *Osea* 13 v. 9. *Rom:* 9
 v. 32. *cap:* 11 v. 20: Sőt Calvinus
 ő maghais azt mondgia, hogy
 nem az Istentűl vagion, hanem
 az mi saiat bűneinktűl hogy el-
 karhozunc, *A nostra culpa, non à*
Dea est perditio nostra, Homini tant
tum suum exitium adscribendū ap-
 2. *Artic.* *paret, Cal: lib: 2. c. I. n. 10. II.* Azt
 mondgia Calvinus, hogy minec

vtán

vtánna immár valakit egy által-
 liaba, cselekedetyre való tekyn-
 tet nekűl pokolra rendelt az I-
 sten, az vtan, vgian ő maghá az
 Isten authora, hogy okot aggias-
 nac az veszedelemre, es azért ef-
 nec soc külömb külömb fele vet-
 kekbe az gonofzac, hogy az Isté
 véghez vihesse az ő el tekellet
 szandekat, es őket pokolra vet-
 hesse, es az mint nem reghen meg-
 halloc, vgian izgattia, ingerli, to-
 szyttia őket az bűnre, *Causa da-*
mnationis Deum esse auctorem, cen-
ties verum esse confiteor Cal: lib: 3.
cap. 23 n. 3 Defectionis reproborum
causa alia non potest adduci, quàm
reprobatio Ibid: n. 4. Quos in exitiū
creavit, vt ira sua organa forent &

D iij

seuo

seueritatis exempla, vt in finē suum
 perueniant excæcat eos & obstupe-
 facit Cal: lib: 3. c. 24. n. 12. Ideo rea-
 probi in malitiam cordis addicuntur,
 quia iudicio Dei suscitati sunt, ad
 gloriā eius sua damnatione illustran-
 dam Cal: lib: 3 c. 24. n. 14. Ideo non
 credunt impij quia exitio destinati
 sunt. Lib: 3 c. 23. v. 14. Ezt azért
 noha igaz, de nem kel az kősszegh
 előt mondani, vgimond Calvin:
 Es ismer: Dei ordinatione iuritur
 reprobis peccandi necessitas, Cal: lib:
 Eccles: 15 3 c. 23 n. 9. Azert noha az bőlcz
 azt mondgia hogy senki azt ne
 vitassa hogy őtet az Isten eytette
 el, mert nem szükseghesec neki
 az gonoszac, De az Calvinus ity-
 leti szerént azt mondhatniac az

gönoszoc, hogy az Isté eyti meg
 őket, mert szükseghesec neki,
 hogy ő bence meg mutassa igaz-
 sagat: III. Azt mondgia Cal: 3. Artic:
 uinus, hogy ez az Istenec vege-
 zése, tellieffeghel vgy el vészi az
 mi szabad akaratumkat, hogy
 nincs semmikeppen az mi teher-
 seghünkben hogy üdüözülünec,
 vagy el vészünec, hanem keketes-
 len üdüözülnecc nemelliecc, és ne-
 melliecc el kárhoznac: Immutabili Contra.
 consilio Deus constituit quos saluet, Num: 30.
 quos exitio deuoueat, Cal: lib: 3. c. 21 v. 14
 n. 7. Non permittente, sed volente Deo: 30
 Deo pereunt impij, Voluntas autem v. 19.
 Dei est rerum necessitas, atq; ideò ne-
 cessario futura sunt quæ Deus vo-
 luit. Ibid. c. 23 n. 8. Es it nagy cziv-
 Eccles: 31.
 ganiul v. 10.

Aug: 6 de niul Z. Agostont forgattia Cal
Genes: ad uinus, mintha ötet köüetné, ma
lit: c. 15. gha az ő tölle elő hozot helien,
Tom: 3. Z. Agoston csak azt mondgia,
 hogi nem allot az embernek aka
 raitian, hogy az Istenül terem
 pte néc, hanem csak az Istennek
 io keduen, es az ő akarattialol
 vagion hogy szüksegh volt val
 laminec lenni: Az Caluinus mó
 dafabol pedig illien argumentos
 mot formalhatunc: Valamit az
 Isten akar, annac keketelen meg
 kell lenni: Az Isten pedig min
 deneket akar valamik ez vilá
 ghon törtennec, Tehat minden
 nec keketelen seghből *necessario* tört
 ennec: Ebből halhacza mi kö
 üetkőzic: Ha az Isten csak az ő io
 keduen

kedueből pokolra rendelt téghe
 det, es az ő rendelése keketelen ség
 ghel köüetle az el veszésre, mind
 egy tehát akar mint rendelied e
 letedet, Haszontalan tehát min
 den io igiekezeted, mert el nem
 kerülheted az veszedelmet: Ne
 tusakodgia az Istenel, ne igie
 kezzel fel börtani rendelése, vesd
 neki az te kiuanfaghidnac az sza
 blat, mert akár meggis, de csak
 azt cselekészed az mit el nem ke
 rülhetél. Efféle, es ennel iszoniub
 gödolatok is ütközne mingiart
 szüueben annac, az ki az Calui
 nus velekedésest hiszi, a mint ő
 magha sem tagadgia Caluinus, *Cal: lib: 3*
noha szitkozodic, es haggia spa: c. 23 n. 12.
 rancsolia, hogy ez féle gondola
 d tokat

tokat ki rekeszen ember szüve-
 ból: De ighen nehez hogy az
 szemes ember fel nyssa szemét
 nappal, es ne lásson: Mert az Cal-
 uinus vallása szerent nem csak
 megh feythetelen, de telliesse-
 ghel ketleghben csekre viu ő ar-
 gumentom amaz, az melliet az
 tudatlanoc minden nap szaiokba
 forgatnac, Tudni illic ez: Auagi-
 en az Istentől az bodoghághra
 valasztattá cselekedetemre valo
 tekintet nekül, es így semmit né-
 árt akar iol, akar gonoszul élliec,
 mert vgian üduözölóc: Az vagi
 az karhozatra rendeltetem, es
 igis akar mint igiekezzé az iam-
 borfágra, el kel vesznem: miuel-
 hogy fel né bonthatom az Istent

nee

nee rendeléset: Azért bekét ha-
 gioc egieb gondoltnac, es ked-
 uem szerént élec, mert mind egy
 az hatzna akar meggiec, holoc
 az Caluinus vallása szerent, *In*
hoc decreto nulla in considerationem
veniunt opera: Es ez az argu-
 mentom egy esze fordult Barab-
 nac annyra megh teuelitetté vala
 elmeiet, hogy az mint *Z. Ago. Augu: de*
 ston yria, ez miat vghrékki az *bono per-*
 szerzetből es az ő okadára vi- *scuer. c. 15.*
 szá tere. Es nem ketelkedem be-
 ne, hogy mostis sokan az Calui-
 nus Iscolaiabol, ezert az argu-
 mentomert, *Desperantes tradunt Epbes: 4.*
se impudicitijs, ketleghben esuen, *v. 19.*
 mindé gonoszfagra haniat hom-
 loc mennec: Igiekezie Caluinus
 d ij hogy

Cal: lib: 3. hogy ezt az botrankoztato argum
 6. 23ⁿ. 12. mentomot megh feycse, es azt fe
 léli, hogy az karhozandoc nem
 iol mondgiac, hogy heaba igie
 kez nec az io eletre, mert ha kar
 hozandoc vgimond, vgian ne
 mis igiekez nec az io eletre: De
 ezzel Calvinus nagj ob kerségh
 ben eséfre viszi az embereket,
 Mert ha vgian nemis igiekez
 het nec az karhozandoc az iora,
 hanem kételen el kel vesznec,
 melto tehat hogy ingien neis gó
 dolkodgianac az io eletrül. Az
 valasztottakrul pedig azt mód
 gia Calvinus, hogy ezek nec igie
 kezni kel az iora, es ne heniéllie
 nec, hanem fel cbreszéc magho
 kat: De ezis csac kakogas, Mert
 ha

ha mindenekbe kételenyttéic az
 Istenül, mint cbreszti tehat &
 maghat? Ha az valasztásban
 semmit nem nézet az Isté az cse
 lekedetre, mi szükfég cbben fa
 radni? Es ha igaz az mit Calui
 nus tanyt, hogy az valasztottac
 akar mit cselekedgienec sem tu
 laidonyttia az Isten azt bűnec.
Eid. lium peccata venialia sunt, non Cal: lib: 3.
quia mortem nō mereantur, sed quia c. 4 v. 28.
non imputantur, mi szükfegh az
 valasztottaknac az gonosztul
 futni? Es ha minden io cseleke
 detec halatra valo bűnőc, miert
 faraggiunc sokat ezekbe: Haia,
 Huia, Vzmi, kopori ahol mit
 kaphacz &c.

De nem vgy kel az igaz kö
 d iij reze

reztíennec errúl gódkodni, ha
nem imygien: Az Isten, az egész
emberi nemzeter az veghre te-
rempité, hogy, ha ő szabad akar
rátiával az Istenül el nem sza-
kadot volna, es ő ellene pártot
nem ütöt volna, enghedetlense-
ghéuel, az örök bodoghásghba
részfesse tenne mindeneket, mi-
uelhogy ő zentfelséghe, nem a-
karia senkinec veszedelmet, az
mi ő rayta all benne: De miuek
hogy láta hogy az ő parácsolat-
tia ellen, az első ember, es ő benne
az ő maradéka, szanzandekkal
az bűnben esic, es ezért melto az
örök karhozatra es haraghra, az
ő veghetetlen Irgalmassága ab-
bol az rut saarbol, nemellieket

*Ita Aug:
Epist: 105
circa meo-
dium ex-
plicans,
Ifo: 7.*

ki valasztá hogi dúcsőséghes ő
déniec lennénc, es az ő malasz-
tiával Istenes eleitben foglaluán
maghokat, es az vy törvénya
ben ő tölle rendelt zentféghes al-
tal megh vyttatuan, az bodogh-
ságban iutnánac: Nemellieket
pedigh, auagy vgian azon első
vétekert, az karhozatban hagia,
vgimint azokat az giermeklé-
ket, kic az erédendő bűnbé meg-
halnac, Az vagy az ő haladat-
lanfaghokért, es loc gonoffagho-
kért, mellickel akaratioc Ize-
rent megh bantiac az Vr Isten,
az pokolnac kynniara rende:
Annakokaert, holot az Vr Isten
az Adamban valo esetünkért
mionniáian bennünket az karho-
zatra

zatra vethetet volna, nem az mi
 cselekedetünk ből indytratec ara
 ra hogy nemellieket maghánac
 akarna valasztani, hanem csak az
 ő io voltabol, De azért, az kit
 maghánac valasztá, nem vgi va
 laszta, hogy akar mit cselekedné
 kis vgian az bodoghságban vint
 ne, hanem azt akará, hogy az ő
 tölle adatot malasztal, szent es
 iambor élete által mēne az bod
 doghságban, (ha kisedd korab
 ban az keresztsegh vtan mingiart

- Matt: 25.* megh nem halna) es azért adná
 v. 35. neki az ő országhat, mert taplál-
 2. *Pet: 1* ta, ruhazta, megh latogadta ő
 v. 10. tet, es az mint Z. Peter mond
Ephef: 2. gia, az ő valasztasat bizonios
 v. 10. sa tölte az io erkölcsök által, az

zon

zon az vton járuan, melliet az Ie
 sten megh kelzytet az őueinéc:
 Azonkeppen az kiket karhoza
 ra rendelet, nem egiebért rende
 léarra, hanem az őnnön vetke
 kért, Mert az mint nem réghen
 mondam, Oseas Propheta, es Z.
 Pal Apostol azt mondgiac, hogi
 mi vagiunc okai az mi veszedel
 münk nec, es az mi gonoffaguna
 kért karhoztat minket az Isten.

Esebből immar küniű az Cal
 uinus ketseghben eytő argumen
 tomat megh feytenűnc, mellic
 ighen szépen megh feyte egy or
 uos Doctor egy fő Vrnac, az kit
 az az Argumentom el teuelytet
 vala, Mert mikor betegsegeben
 az Doctort hytta volna, hogy

c

megh

megh orvoslaná, Azt felelé az
 orvos neki, Heaba hittal eng hem
 ide, mert ha él ió az te orad meg
 kel halmód, nem segíthet, Ha
 pedig el nem iót az te hatarod,
 nállam neküls meg h grogulsz.
 Es akkor vőue eszbe maghat az
 fő ember: Azonkeppen mond
 hatnoc, hogi haszontalan az szá
 rás verés, haszontalan az mi ele
 tünkert resti eledéllel raplális,
 mert ha az Iste el vegeszte hogy
 foc buza legyen, és hogy ehe
 megh ne halliunc, ha szynté fem
 mit nem vetünc, és nem esztü
 kis, az Isten vegezése fel né bom
 lic: Azert mind ezekre I mind
 az Caluinus tudomaniabol elő
 hozot kettőghben eyő bizonyít

ságra

ságra egy altallianban ez az fele
 let: Ha az Isten örök elete ren
 delt teghed, bizonyos eszközök
 által akarja hogy ez az ő vege
 zése beteljesedgiec, mely eszköz
 öc az teteheslegedben vadnac,
 es annac okaért, ha azokkal az
 eszközökkel akarsz élni, bizony
 nial üdüözölsz, mikeppen az io
 esztendőkbe, elég huzat ad az
 Isten, de vgy ha szantani vetni a
 karsz, ha pedig egybe kucsolod
 kezeder az veréskor, buza nekül
 maradcz: Azonkeppen, Ha az
 Istentül karhozatra rendeltettél
 az te bűneidért, mellicke szabad
 akarod szerént heuersz, egy al
 tallianban el karhozol ha azokbol
 az bűnőkből ki nem térsz, a mint

e ij

ki

ki terhetnél: Es ez az felélet, tel
 liefféggel meg nyugottia es cse-
 deszyti az embernek lelket, es az
 sem eyti kecséghben az ki bűnbé-
 vagion, azt sem téfzi resté az ki
 megh igazult, hanem mind eggi-
 ket, s mind másikat tanyttia, hogi
 szorgalmatoson, felelemmel es
 retteghéssel forgodgianac az úd-
 uösséghnek dolghaiban: Es mi-
 kor az útközic szűűben, hogy
 ha ő az valasztottac vagi az kár-
 hozandoc közzül való legiene.
Eccles: 3. Mingiart eszébé iut a mit az Isté
7.22. parancsola, Tudni illic, hogy az
 mi fellül halladgia ertelmedet, azt
 te ne vizsgál, hanem abba for-
 gald elmédet az mit parancsolt
 néked az Isten, es el hidgied hogi
 ő hiu

ő hiu minden ighyreniben: Es e-
 zen meg nyugoduan nem vizsgál-
 lia az Istenec útkaik, hanem azon
 serénkedic hogy az ő valasztá-
 sat bizoniolla tegie az Istenes-
 let által.

Es mind ezekből nyluan ki te-
 czic, nem csac az, a mit Caluinus
 ő magha mond hogy szűűök be-
 útközic az embereknek, mihent
 az ő tanytásat halliac, tudni illic,
 hogy az Isten, nem csac nem sze-
 relmes Atia, de sőtink ab hason- *Cal. lib: 3*
 lo az kegyetlen Tyrannushoz, a *c. 23 n. 2.*
 ki csac io akarattiaiból ityli halál-
 ra az embereket, holot az igaz
 feiedelem, senkire az halalnac
 sententiaiat ki nem aggia, a kiről
 nem bizonios hogy meg erdem-
 e ij lete

- lette gonoszával: De aztis kö-
 uetk őzic, hogy az Calvinus Iste-
 ne, külőmb az Apostoloc es E-
 uangelistac Istenénél: Mert az
 Calvinus Istene, lehetetlen dol-
 ghokat parancsolt az ő szolgál-
 nac: Az Apostoloc Istene pe-
 digh, küniű es az Istenec ma-
 laszával el hordozható törven-
 szerzet az mint oluassuc, *1. Ioan: 5*
v. 5. Deut: 30. v. 11. Matth: 11. v. 30.
Philip: 4. v. 13. Az Calvinus Iste-
 nelz gattia, tafzytia, ketelenyi
 az embert az bűnre, es ő oka, au-
 thora minden vndokfagnac: Az
 Apostoloc Istene, tytia, giűdli,
 nem akaria az bűnök: Az Cal-
 uinus Istene csak io kedueből re-
 deli az embereket az őroc kar-
 hozá-

hozatra, es hogy az ő rendelés-
 veghez vihesse, az őrdögöt iz-
 gattia, es nek i parancsollia hogy
 megh csallia az embereket. Az
 Apostoloc Istene senkinec ve-
 szedelmét nem kiuánia, senki-
 nec nem parancsollia hogy go-
 nosz cselekedgiec: Vegezetre az
 mint nem regen mondam, az Cal-
 uinus Istene az pokolbeli őrdög,
 Az Apostoloc Istene pedigh az
 őrdögöt karhoztató Istene: A-
 zért méltó problema lehet mel-
 liet az Calvinista Przdikatoroc
 az ő Synattiokba megh dispu-
 tallianac, Mellic legien tűrhetőb,
 az két gonosz között, Azé hogy
 ollian Istent higgien valaki, mi-
 nemű Calvinus hit: Auagy in-
 káb

IV.

káb az hogy vgian Istent se hig-
gien? En bizoni azt itylem hogy
nem clac az kereztieni ertelem-
tül, de vgian az kőzönseghes o-
kossaghtulis megh fosztator, va-
laki érti es tuggia az Calvinista
vallásnac feo gőkerit, es mind az
altal Calvinista marad:

NEGIEDSZER: Calvinus az
Atia Istent nem hiszi hogy igaz
Attia légien az Fiu Istenecc: Mert
azt yria, hogy az Fiu, nem vőtte
az Atiátul az Isteny természetet,
hanem ő maghatul részec ebben.

Lib: 1 c. 13. Quomodo creator qui omnibus dat
n. 23. esse, non erit ex seipso, sed essentiam
aliunde mutuabitur? nam quisquis
essentiatum à patre filium dicit, à se
Ibid: n. 19. ipso negat esse: Filium ergo benè, &
proo

propriè à se esse asserimus. Ez ha
igy vagion, kőuetkőzic, hogy
az Atia Istent nem igaz Attia az
fiu Istennec: Mert az semmikép-
pen Attia nem lehet, valaki az ő
fianac hasonlő természetet nem
ad, az maga természetéhez: Mi-
képpen fiu sem lehet, a ki az ő
Atiátul nem vélzi természetit,
es allattiat:

Annak főlőtte, azt iria Calui-
nus, hogy bolondul mondgiác az
Papistac, hogy az Attia nem clac
őrdőktül fogua szülte, de mostis
szüli az ő fiat. Quid attinet dispu-
tare an semper generet pater? quare
do stultè fingitur continuus actus ge-
nerandi. Ez ha bolondsagh, nyl-
uan kőuetkőzic, hogy az Attia
e v Istent,

Lib: 1 c. 13
n. 29.

Isten, soha nem szülte az ő fiat,
 Mert ez az Isteni szemeliék nec
 szülése, nem *Actio transiens*, nem
 magán kiuül valo cselekedeti
 az Istenec, mellez az Isten csac
 az külső allatoknac változtatá
 saual szokot cselekedni, hanem *Actio ad intra*, & *Inmanēs*, az Isten
 ben marad: Es miuelhogy az Isten
 el változhatatlan, következik
 zic, hogy valami most az Isten
 ben nincsen, az előt sem volt soha
 ő benne, Es ez okon ha most az
 ő fiának nemzete ő benne nincsen,
 soha sem volt az előttis ő
 benne.

EOTÖDSZÖR: Az Istenec
 mindenhatóságául, azt tanyt
 ia Calvinus, hogy az Isten azt
 nem

nem cselekedheti hogy az Chri
 stus teste eppenléggel, egy kis
 ostiaeskabá lehessen, maga Chri
 stus Vranc azt mondja a szent
 Mathenac 19. részében, *vers. 24.*
 hogy noha az emberektül az le
 hetetlen, hogy egy nagy Teuér,
 egy kis tő fokon által vőmianac,
 de az Isten ezis megh cseleked
 heti: Abbais megh hatarozza
 Calvinus az Istenec mindenha
 tő erejét, hagi lehetetlenec ityli,
 hogy azon egy test, egy szers
 mind tőb helien lehessen. *Talem*
Christi presentiam statuere oportet Lib: 4. c.
in Cena, quæ nec mensuram illi aus 17. n. 19.
ferat, nec pluribus locis simul distri
bat, hæc enim humanæ naturæ veris
tati repugnant, Et car inquis non fa
 ciat

ciat Deus, vt caro eadem, diuersa
 loca occupet? Insanè quid à Dei po-
 tentia postulas, vt carnem faciat su-
 mul esse, & non esse carnem?

Vegezetre azt mondgya, hogy
 az Istennec hatalma, mely ez vi-
 lághi dolghoc foliánac hataris
 hoz nem kötöztetet, hanem az
 természet fölöttis szokotlanul
 cselekeztic valamit, mely hatal-
 mat, az Papistac *Absoluta potens-*
tianac neuez nec, csak álom, es csak

Cal: lib: 3. lard gondolat. Neq; commentum
c. 23 n. 2. ingerimus absolutæ potentie, quod
Lib: 1. c. sicut profanum est, ita merito deteo
17. n. 2. stabile nobis esse debet. Annako
 okaert, miuelhogy az természet
 szabot törüenie fölöt vagion,
 hogy az ember az vyzen iáron,
 hogy

hogy az tűzben megh ne éghien,
 hogy az száraz bot egy eyel meg
 viragozzec, hogy az víz mint
 egy kő fal vgy megh állion es a-
 lá né follion, hogy az Vás az
 Vyz hátan vszon, hogy az száz
 elztendős maghtalan azzonnac
 fia legien, hogy az vesző kigio-
 ua, az ember kő baluánia, az
 kő Vyzze az Vyz Vérre, vagy
 Borra változzec: Ezeket, es ez-
 zekhez hasonlo dolghokat az Is-
 ten megh nem cseleketetic, ha
 Calvinusnac hiszunc, noha az sz:
 iras bizonyfaghunc hogy mind
 ezeket megh cseleketic az Isten:

Hogy ha azért az Calvinus
 magiarazattia szerént ezt az első
 agazatot *paraphrasticè* nyuab er-
 teleme

ELSEO

telemnéc okaert, ki akarnoc mő
dani, igr kellene ezt fordítani,
HISZEC AZ POKOLBELI ÖR
DÓGHEN, MINDEN OCSMAN
VETKEKNEC ALKOTOIABAN,
KEGIETLEN MOSTOHA ATIA
BAN, ERŐTLEN NEM
ISTENBEN.

MA

MASODIC A-
GHAZATTIA AZ

CREDONAC.

ES IESVS CHRISTVS

ban ő egy fiaban mi Vrunkba.

E Bben az Aghazatban, há
Erom dologhurul tézűnc val
lást. Először arrul, az mit vi
lagh kedzeritűl foghua az hiuce
tekellertesen vallottac, Tudni il
lic, hogy űduőzytöt, az az les
sult adna az Isté az emberi nem
zetnec valtsaghára, mely űduő
zytöt megh ighyrt vala az lsten,
mingiárt az teremptsbe mikor
azt foghadá, hogy az Azzony
állat maghua megh rontaná, az
kigionac feiét: Es az vian Abra

E ij

hamo

Ezt az
Aghazat
tot az Cal
uinistac
hamissan
igr fordyt
tiac:
Es lesusa
ban Chri
stusban, ő
fiaban mi
egy vrunk
ban.

hamnac azt foghada, hogy az ő maghuába meg aldatnának minden nemzetlégec.

Maszodszor arrul tészűnc vallást, a mit az írot törvénybe nyil uabban hit az Isten nepe, Tudni illic, hogy ez az Iesus, Melsias legien, auagy Christus, az az, megh kenetet az Papi feiedelemségre, az királi meltoságra, az prophetalásra, auagy az Igaságnac tanítására, mert vgianis ezeket az harom rédbeli szemelieket szokták vala az törvénybe megh kenni.

Harmadszor az vy törvénybe nyiluan ki jelentetet igazsághrul tészűnc vallást, Tudni illic, hogy ez az Christus, eggietlen egy fia,

az az nem foghadot, hanem természet szerént való fia, az Istenec: Es őtet, nem csak azért monogiuo Vrunknac, mert Isteniséghez szerent, ő teremtet minket, de azértis hogy drága kyncsen valót megh minket az rabfághból, es az őrdőghnec, bűnnec, torkából.

Errül pedigh az mi Vrunkrul, azt valliuo Eutyches eretnec ellen, hogy ő benne, két természet vagion, Isteni es emberi természet, vgy hogy, eggic az masikká nem változot. Mind az által Nestorius ellen, aztis tanytatiuoc, hogy noha két természet vagion ő benne, de azért nem kétfő az Christus, hanem csak

egy, miuehogy csaé egy Isteni személy vagion ő béne, az mely személyrűl, mind az ket természetec tulajdon sági igazan mősdatnac, noha eggic természetrűl az másik természetec tulajdon sági nem mondathatnac:

Calvinus minéc vtanna az Atria Isten vgy megh ruryta, az mint megh halloc, az Fiuc sem tiszteli külőmben es ittis az keresztien hűnec, szinte gőkerére vetette kezét, es azt akaria ki szagatni:

ELŐSZÓR: Senki azt Calvinussal el nem hitetheti, hogy az Christus, igaz Iesus legien, Mert az Angial *Matth. 1. Ver. 21.* azt mongia Bódogh Azzoninae, hogy

hogy azért neuezetic Iesusnac az mi Vrunc, mert ő megh szabadtia az ő neper minden bűnőktűl. Calvinus pedigh azt mongia hogy Christus Vrunc által, anniéra megh nem menekettűnc az bűntől, hogy az Christus nepe, akarattia ellen való indulatiban, sőt, vgian minden cselekedetiben, szűntelen verkezi: halhacza Calvinust. *Nos pro peccato habemus, aliqua omnino cupiditate titillari, etiamsi opus, vel consensus ad apprehensionem non accedat: Docemus itaq; in Sanctis, donec mortali corpore exuantur, semper esse peccatum: Es ismet. Mutis lum, & vitiosum est, quicquid bonorum operum, etiam ab optimis prodit.*

Cal: lib. 3.
c. 3. n. 10.

Cal: Mat:
5. v. 12.

Lib: 3. c. dit. Item: omnia hominum opera
 12. n. 4. & sua dignitate censeantur, nil nisi in
 lib: 2. c. 3. quainamenta sunt, & sordes, & quae
 in titulo. Iustitia vulgò habetur, est apud Deum
 mera iniquitas, quae integritas
 censetur, pollutio: Es ismet, Quicquid
 n. 9. quid ab homine procedit, in peccatum
 imputatur: Es vegezetre:

Lib: 3. c. Nullum unquam exit opus à sanctis
 14. n. 9 & quod nõ mereatur opprobrium, quod
 11. damnabile non sit. Szép kis szas
 badságh am ez az büntül, hogy
 soha az ember semmit nem csele
 kedheric olliat, az kibe nem vet
 keznéc, es öröc karhozarot nem
 erdemlene.

Touabba aztis hyrdeti Caluin
 nus, hogy az mi üduözit önc, né
 törli le, es el sem vélzi az ö nepé
 nec

nec bünet, megh nem tiszttytia
 semegh sem szenteli az ö hyueit,
 hanem csac reaioc foghia hogy *Imputat.*
 megh tisztultac, es megh igazul
 tac az kic rakuác fekélliel, es mino
 den gonofsággal, csac el földözi
 Christus Vrunc az ö palastiaual
 az ö nepenec vétket, szemekre
 nem veti, azzal megh nem or
 czázza öket, hanem nekic tulai
 donyttia, es reaioc ruhazza az ö
 tulardon igassaghat: de azért,
 szinte mint az ki csac bé földt, es
 el reiti rut sebeit, az bé földéssel
 megh nem tiszttytia fekélit, Vgy
 Christus Vrunc sem szabadyt
 tia megh az bünds embereket.
 Halhacza Caluinust. *Nos per*
Christi intercessionē iustificat Deus,
 F non

Cal. lib. 3.

c. II. n. 3.

non approbatione propria iustitiae,
sed imputatione iustitiae, ut pro iustis
censeamur in Christo, qui in nobis

Ibid. n. 23. non sumus: Es ismet: Homo non
est in seipso iustus, sed imputatione
cum illo communicatur Christi iustitia:
Nuzamentum est nos per fidem,
spiritum Dei participare quo iusti sumus,
non ergo est in nobis iustitia
nostra, sed in Christo, quam imputatione
consequimur sub Christi praeiustitia
sa puritate delitescentes. Es vgian
azt mongia, hogy az eredendõ
bûn, mely által az Istennek ha-
raghiában estûnc, soha megh
nem szûnic bennûnc, es az ke-
reztsegh által sem tiztyttatic ki

Cal: lib: 2. belõllûnc. *Peruersitas originalis*
c. 1 n. 8. peccati, nunquã in nobis cessat: Falsum

sum

sum est per Baptismum solui nos
eximi ab originali peccato, Magha
az iras nyluan mongia hogy az
Isten megh tiztyttia es meg szen-
teli azokat az kiket keduebe fo-
ghad, mint megh teczic, *Ephes: 5.*
v. 26. Colos: 1. v. 22. Es iolle-
het mygh ez giarlo testben elûnc
giakran megh botlunc es vetke-
zûnc, de mikor ismet Istenhez
térûnc, akkor ismet megh tizttit-
tatunc: Mikor azert azt mongia
az iras, hogy be fõdi az Isten az
bûnt, miuelhogy az Istennek sze-
mei elõt nincs semmi be fõdõze-
ue vgymond szent Pal, *Hebr: 4.*
v. 13. es õ az bûnõst igaznac nem
itylheti *Prou: 17. ver. 15.* vgy kel-
azt erteni, hogy telliesseggel el

F ij

rontia,

Cal: lib: 4
c. 15 n. 10.

rontia, es le törli, mert ha megh
maradna, el nem földöztiethetné
az Istenec syni es szemei elöt, es
vgian nemis lehetséges az, hogy
a mi az emberbe vagion, neki ne
tulaidonytasséc:

HARMODSZOR. Nem fér
Calvinus feiébe, hogy az mi Va-
runc, Christus legien, az az Meso-
sias, megh kenetet Kiraly kir-
nec orszaghánac véghe nincsen:
ó legien amaz igaz Propheta, ki
ben az Isteni bölcseséghe nec mine-
den kynce bölcségesen tündöklic
es az kin az bölcseséghe nec, es
gözhetetlen erősséghe nec lelke,
megh niughot: Hogy ó legien
amaz Papi feiedelem, ki az Meso-
chisedec rendin örökke valo

Isa: II v. 2

Psal: 109

pap

papfaghra fel szenteltetet. Es
zéc (mondoc) nem férnec az
Calvinus feiében: Mert oly kir-
ralinac mongia Calvinus Chris-
tus Vrunkat, kinec egecz ezer
elztendeigh, sem Ecclesiaia, sem
niaya, sem országha nem volt,
hanem mindeneken az Antichri-
stus vralkodot. *Ab annis mille Calvin: de
collapsa fuere omnia: Es ilmet: Pua scand: sub
ra verbi prædicatio, aliquot sæculis finem solum
evanuit. Item: Sæculis aliquot pro 873.
fundis tenebris submersa fuere or Lib: 4 c. 1
omnia.* Ennec fölötte, az ó or v. II.
szaglasárul, azt iria Calvinus, *Præfat:*
hogy ez elac egy ideigh tart, es *Instit:*
olztán megh foztatic tölle, Mert
minec vtanna eggüt nagy elzteo
lenül azt mondotta volna Cal-
vinus,

F ij

uinus,

uinus, hogy Christus Vranc a
 õ meg testfűleleében, Istenségh
 szzerentis hatalmat vót Atiátul
 hogy biráia lenne az eleuenek
 nec es holtaknac, böcsűlternéc
 mint szinte az Atia &c. *Nec Dei*
tatis singulare fuit, nec humanitatis,
6. 14. n. 3. sed vtriusq; simul, quòd potestatem
accepit à patre dimittendi peccata,
præfectum esse iudicem viuorum &
mortuorum, quod ostium sit, Pastor
bonus, vitis vera: Nam neque de
natura Diuina, neq; de humana simi
pliciter dicuntur, quæ ad Mediatoris
officium spectant, huiusmodi enim
prærogatiuas Dei filius, ante mun-
dum conditum non eodem modo ha-
bebat. Ezt azért minéc vtánna
mondotta volna Caluinus, azt
 veti

veti vtánna, hogy ezec mind
 ideigh valo ayandekoc Chri-
 stusba, es csac addégh vralkodic
 Christus, mygh az ityletre el iõ,
 az vtán meg fosztatic efféle mel-
 tofághtul, es csac azzal eléghszic
 megh az mit birt az megh teste-
 süles elõt, világhkezdetül fogz-
 ua. *Peracto Iudicio, Regnum tunc*
Patri reddet, ita vt tunc, & nomen
ipsum, & coronam gloriæ, & quic-
quid à Patre accepit, Patri subijciat:
Quorsum enim data est ei potestas,
nisi vt Pater per ipsum nos guber-
nat? Hoc verò temporale est, donec
præsenti diuinitatis aspectu frua-
mur: Regnabit ergo Christus donec
prodierit mundi Iudex, Vbi autem
Deum videbimus, tunc persunctus
 mee

mediatoris officio, desinet Patri esse
se legatus, & ea gloria contentus erit
qua potiebatur ante mundū con-
dicum. Es azzal feiezi be, hogy
az Christus kiralyfághánac vtol
so clekederi az itilet leszen, V

Lib: 2. c. 15. n. 5. *timum Iudicium, propriè censeripotest extremus regni eius actus.*

Nem tagagia Calvinus hogy
Propheta nem volna Christus
Vrunc, de azt mondgia, hogy
tudatlan volt, es megh csalatkoz-
tot loc dolghokban. *Communio*
Christo cum Angelis ignoratio tribuitur,
vgymond eggit: Masul
ismet, kétszer, háromszoris bo-
lond az, vgymond, a ki szégienli
megh vallani tudatlanfágot, ho-
lot ő maghais az lstenec fia, mi

Cal: Lucae 2. v. 40.

erretunc tudatlanná ldt. *Ter Matt. 24*
quaterue infanus ille foret, qui se v. 36.
gnuatim ignorantia subijceret, quā Marloras
ne ipse quidem Dei filius nostri cauo Ibid;
sa subire renuit.

Vgian elöys szamlállia Calo-
uinus az Christus tudatlanfágit,
es dac nem Iscolaban viszi, az
lapyczka alá. Nem ismérte meg
vgimond Christus Vrunc hogy
fughefa volt az, mellien giümöl-
döt keres vala, oly ü.dóbé, mely-
ben, a mint szent Marc iria, nem
vala ideie az fughenec. *Nibil abo v. 13.*
surdi est, si dicamus secundum homi-
nem, speciem arboris fuisse illi inco-
gnitam: Es ebből az Christus V. *Marloras*
runkbá almodozot tudatlanfáge *ibid:*
bol, azt iria Calvinus hogy loc

G kepeco

keptelé dolgot szarmasztac: *Mer*
Cal: Hanc az Nathanael nec adot felele
mon. üduözitöknec *parum videtur*
Ioan: 1. v. *apposita*, nem laczic helies nec len
48: ni: Mikor azzal bizonyttia, hog
Marlor: ö nem az Beelzebub hatalmáua
ibid: üzi ki az ördögöt, Mert minden
 országh, mely megh hasonlic ö
 magában el pusztyttatc, azt iria
Matth: 12 Caluinus, *parum solida est haec res*
v. 25. *futatio*, keues erőtséghe vagion
Marlor: en nec az bizonyfághnac. Az Sa
ibid: fárnac hasonlatofságar, példaul
 elő hozza eggiüt Christus V
 runc: Caluinus azt iria errül, De
Luc: 16. *ra videtur & longè petita similiter*
v. 1. do, lghen darabos, es mezünne
Marl: ib: vöt hasonlatofság cz. Midő
 pedigh azt mongia üduözitönc,
 hog

hogy az ki lgalzaghör cselekes *Cal: Ioan:*
 szic az vilagofsághra id. *Impro: 3. v. 21.*
prie & absurde videtur dici, nem *Marl: ibi:*
 tulaidonul, hanem ékietlenül tes
 ezic szollani. Masut azzal bi
 zonyttia Christus V runc hogy
 ö az bünt megh bocsathattia,
 Mert az gutta ütöt, ina szakat
 embert, szeméc lattára meg gio
 gyttia, *De (vgimond Caluinus)* *Cal: Mat:*
parum solide videtur ratiocinari, ke- *9. v. 5.*
 ues errőtséghe vagion en nec az *Marlor:*
 Christus okoskodafánac. Hala *ibi:*
 Istennec, hogy Caluinus ielen né *Luc: 2. v.*
 volt mikor üduözitönc tanytot, *47.*
 mert nylua né csudalkozot vol. *Matth: 7.*
 na az ö bölcseségé mint az tem. *v. 28.*
 plomba, tizenkét esztendő s kor
 zában, es az vtánnis csudalkoz
 G ij nac

nae vala az tóbiamboroc, hane
megh guggolta volna dicit, hoga
sem az Grammaticat nem tuggia
sem az Lofsius Dialecticaiat ne
forghatta, es annakokaert nem
tud iol argumentalni.

Vegezetre mince vtanna Cal
uinus azt vgian fundamentomul
vetette volna, hogy neha Chri
stus Vrunc erótlén bizonilagok
kal tamoghatta az ő mondasit, es
csac velekedesekkel akarta erótl
sytteni tanytásat, az vian neki aal
Caluinus, es erótlén ostorozza
Christus Vrunkat, hogy fél ha
zúsgaghokat mond, hogy ille
lén, nem tulaidon ertelembe szol

Cal: Mat: Refutat calumniam Christus, vider
12 v. 25. tur tamen parum solida refutatio
sed

sed memoria tenendum, vulgo rece
ptis prouerbis ita vsum Christum,
vt tantum essent probabiles coniectu
ra non solide probarent. Es ismet:
Hyperbolicum est quod Christus dicit Matth: 6
cit, *Impropria est locutio quod iesus v. 16.*
nijis mercedem promittit. Visono
tagh: Absurdum videtur quod Chri Matth: 12
stus ait, Impropria est locutio. Ma v. 33.
sut pedighlen ennihany szor mód
gia, hogy Improperie loquitur Chri
stus vgy mint Matth: 12 v. 5 c. 15 v.
19 c. 20 v. 26. *Annac vtanna azt*
iria, hogy az Christus szaua nem
illic egybe es ighen darabos, Vio
detur non quadrare partitio Christi, Matt: 22
sed Christus ad vulgi captum acco v. 21
modat sermonem. Masut pedigh:
Non quadrat similitudo cribrandi. Luc: 23.
Es v. 12.

Matth: 7. Es ismet: *supernacua est illatio. Ve*
 21. *gezetre: Durior est haec Christi*
Metaphora, Cal: Marci 9 v. 49. Es
 hogy vgian mindenképpen gja
 lazotalsá tegie Calvin: az mi űd
 uóztónc Euangeliomat, azt yria,
 hogy Christus ez földön léuen,
 nem gőyhetet egiebeket tanyu
 uánul az emberec sópreciénel, meli
 dolog vgimond az Euangeliom
 nac dúclősséghez telleségghel

Cal: Luc: *sem miue tés i, Christus discipus*
 7 v. 29. *los sibi non nisi ex face populi &*
quiquilibz colligere POTUIT, quod
Euangelij gloriam valde obscurat,
 imò destruit, Bizoni sem Lucian
 nus, sem Mahomet nem szolhar
 na ennel gialazatosban az Euang
 eliomrul: De hazud Calvinus
 hogy

hogy Christus *Non potuit nem*
 szedhetet volna az vilaghi böl
 csekbe fel, de nem akarta az em
 beri bölcseség által, hanem az
 Isteni hatalom által; az gjarlo e
 déniec által megh hodoltatni ez
 vilaghot, hogy ne dicsekedhet
 nec az test, hanem éppen minden
 dúclősség az világhnac megh
 teresében, csak az Istenec adate
 nec:

Az Christus Vrucn Papi meli
 tofághat, helién haggia Calvinus,
 de vgy hogy az Melchisedech
 rendin valo papfághnac tizti sze
 rént, keniérrel, es borral, soha ne
 aldozot legien, a mint megh te
 czic Calvinusbol. Az kerezifán
 valo Véres aldozattiarul pedig,
 azt

Psal: 109
v. 4.
Habr: 5.
v. 6.
Lib: 4 c.
18. v. 20.

azt tanyttá, hogy haszontalan
lét volna az Christus aldozattia,
es testi halála, ha az karhozot-
tac kynniát az ő lelke megh nem

*Cal: lib: 2. c. 16. n. 10. si corporea tantum morte defunctus
fisset Christus, aliud maius pretium
fuit, quod diros in anima cruciatus
damnati ac perditu hominis perculit.*

Es mind az által, errül az aldo-
zatrul azt mondgia, hogy Chris-
tus semmit nem nyert Istentül
az ő halálával, mert nem volt ő
benne oly meltofágh, melliel az
ő attiatul valamit nyerhetet vol-

*Cal: lib: 2. c. 17 n. 1. Equidem fateor, si quis simpliciter
& per se Christum opponere vellet
iudicio Dei, non fore merito lo-
sum, quia non reperitur in homine*

dignus

*dignitas, quæ possit promereri Deo
um:*

Vegezerre, noha így rend sze-
rént az Mefsias tisztul mind
megh fosztia Christus Vrunkat
Caluinus, de egy altallába nem
meri taghadni, hogy ő legien az
Sidoknac megh ighyrt Mefsias,
hanem alattomba megh ássa az
alliat az keresztien Igafságnac,
es mind fel forghattia azokat az
bizonifághokat mellickből meg
bizoniodic, hogy Christus legien
az igaz Mefsias, a mint megh
mutattia soc nyluan valo szép
peldakkal Doct: Aegidius Hun-
nius egy illien könyueben. *Calu-
vinus Iudaeus, hoc est, Iudaicæ
glossæ, & corruptelæ, quibus Calui-*

H

nus

nus illustria scriptura loca de Trinitate, Christi diuinitate, detestandum in modum corrumpere nõ exhorruit, es õ vtanna Schlüsselburgius libri 2. Theolog: Calvin: Art: 6. fol: 38. & sequentibus. Feuarden: in Epist: ad Philemonem. Reginaldus libri 3. Caluino Turcis. c. 3. fol: 398. & fol: 949. & sequentibus. kiknecirasbol vilagofon ki teczic, hogy Calvinus cfac nem minden bizonylaghot ki akar az hiuec kezébõl tekerni, mellickel az Christus meltosághat erõsytet, es oltalmazzac az teuelygõc ellen.

HARMODSZOR. Hogy Christus az Atia Istennec természet szerént valo fia, es ez okon, az egy Isteni természetben részeselegien

gien, nem alytria Calvinus, az mint soc ielenfegék bõl ki teczic: Mert elõzõr, megh halloc nem reghen Calvinustul, hogy az fiu, nem yotte az Atiatul az Isteni természetet, kibõl nyluan köuetsközic, hogy nem lehet fia az Atianac, a mint cfac imént megh bizonytoc. Es iollehet az Niczabeli zent gõlek õzeinac vallásában az vagion, hogy az Istennec fia, vilagofsághul szarmazot vilagofságh, de Calvinus vgian azt canyttia, hogy maghatul valo vilagofságh az Christus, *Christus Cal: Ioans 1. v. 9. autem lux est, ex seipsa, & per se resurgens.*

Masodszor, Calvinus az miõdu õzitonkbe, két személt vall

H ij len-

Ienni, Nestorius karhozot Eret
nekkel egietembe, Mert azt ta
nyttia, hogy külömb az közbe
iaronac személie az öröktül fog
Cal. lib. 1. c. 13. n. 23. ua valo Ighytül. *Sermo est à pa
tre ante secula genitus, nondum enim
de mediatoris persona nobis sermo
est.* Ha nem szollasz az közbe
iaronac személiekül, mikor az
Ighyrül szollasz, követközic ny
uan, hogy az közbe iaro Chris
tusnac, más személie volt az
Ighynec személie kinül, es két
személie volt Christusba: De
hogy ny luabban ezt ki feiezné
Caluinus, vránna veri, hogy az
Ighe, fel vötte nem csac az em
beri természetet, de az közbe iar
onac személyétis. *Christus filius*

Dei

*Dei vocatur, non tantum quatenus Cal: ibid:
ante secula genitus fuit sermo, sed n. 24.
quia mediatoris suscepit personam:*
Es magiarazuan Z. Mathenac
27. refzit: v 46. in fine: *Hac lege
suscepit Christus personam Media
toris:* Es vgian ezenképpen szol.
2. *Instit: c. 15. n. 5.*

Harmodszor, szinte vgy ta
ghaggia Christus Vrunkban, az
két természetet, minden tulaidon
saghival éppen megh maradni,
mint szinte Eutyches Eretne:
Mert azt mongia, hogy az meg
testesüles által, az emberi terme
zetnecc tulaidonsághi, az Isteni
termezetnecc tulaidonyttatnac,
es az emberi természetnecc tulai
donsághi, viszontagh az Isteni

H iij

ter

Cal: lib: 2. termeszetec: *Quæ in humana eiu*
 6. 14. n. 2. *natura perfecta sunt, ad diuinitatem*
non sine ratione transferuntur, &
humanitatis proprietates cum altera
natura communicantur. Es ismet
 Cal: Ioan: *masut. Quod vnius naturæ propri*
 3 v. 13. *um est in Christo, ad alteram trans*
fertur.

Negiedszer, azt tanyuia, hogy
 nem egienlõ Isten az õ atciaual
 Christus Vrunc, hanem kissel
 õ nalláual. Mert azt merete ymia,
 hogy nem csak az Christus em-
 berleghehez illic az, hogy szolo-
 gal az õ Attiánac, hogy nem tu-
 dot mindeneket, õreghbedet böl-
 cselegheben &c. hanem ezec, az
 közbe járo szemeliétis illeci-
 nara

Cal: lib: 2. *Quod seruus patris vocatur, quod*
 6. 14. n. 2. *natura*

narretur creuisse sapientia, nescire
diem vltimum, &c. hæc non huma-
na tantum suæ naturæ seorsim ad-
scribit, sed in seipsum recipit quasi
Mediatoris personæ conueniant &
propter duplicis naturæ vñionem al-
teridatur quod erat alterius. Es is
met. Nec deitatis singulare, nec hu-
manitatis fuit, sed vtriusque simul,
quod potestatem à patre acceperit re-
mittendi peccata, suscitare mortuos,
perfectum esse iudicem, quod sit lux
mundi, pastor ouium, quæ ante mun-
dum conditum non habuit eodem mo-
do Dei filius: Quæ igitur ad media-
toris officium spectant, neq; de natu-
ra diuina, neq; de humana simpliciter
dicuntur. Es innet ki teczic, mit
 saggháto Caluin: *masut, mikor*
 azt

Ibid: n. 3.

azt yrta, hogy az Istenec neue,
nagyob meltofaggal mondatie
az Atiárul, hogy sem az fiurul.

*Cal: lib: 1. Quamuis Dei nomen filio quoque sit
c. 13. n. 23. comune, tamen κατ' εἶσοχην Patri ascri-
bitur, es okat enec azt aggja,
mert felsőbb gradiczon, es na-
gyob renden vagion az Atia,
mert még h az közbe iaronakis*

*Cal: lib: 1. Istene: Neq̄ absurdum est, propter
c. 13. n. 24. gradum, & ordinem, Deum pecu-
liariter vocari, qui Deus est etiam
Mediatoris. Ha az közbe iaron-
nac Istene az Atia, es az Caluin-
nus tanitása szerént, az mit az
közbe iaronac tulaidonytunc, ná-
csac emberiséghe, de Isteniséghe
szeréntis hozza illic Christus V-
runkhoz, kettség nélkül Isteniség*

ge szeréntis Istene vagion Chris-
tusnac, es így kissé Isten leszen
az más Istennel. Es ehez hason-
lo dolghot yr masuttis, mikor azt
mondgia, hogy az itylet vñan,
nem leszen az Isten seie Christus-
nac, mert akkor vgymond, &
mágha az Christus Isteniséghe, &
maghatul fogh tündökleni, meli
most homálios földéll be vona-
tot. *Tunc desinet caput Christi esse
Deus, quia Christi ipsius Deitas, ex
seipso fulgebit, quum adhuc velo quod-
dam sit obiecta. Niomorult Istene-
ség az, melliet az homáli be von-
hat hogi ne tündökölhefféc. Az-
tis még h erthetiüc künnién, mit
akárt légien Calvinus masut, mi-
tor azt kiánnia, hogy el remet-
tetnecc*

Cal. lib: 2

c. 14 n. 3.

in sine.

obiecta.

tetnec amaz szo, melliel az régi
Cal: lib: 1. szent gölekezetec az Atiánac, es
6. 13 n. 6. fiunac egienlő természetit ielen-
 rettéc, tudni illic az *δημοσίον*, kaput
 akart azt hiszem nytni, az mosta-
 ni Arianusoknac, cfac hogy nem
 merre ő magha belé vághni az
 feyszet, oly szemtelenül, mint
 Seruetus, vagy Blandrata.

Vegezetre, magiarazuan
 maz mondatat Christus Vrun-
Cal: Ioan: nac. Az en Atiám, nagyob en
147. 28. nallamnal, gyalazza az régi szent
 Atiakat, hogy ezt cfac az Chris-
 tus embersegherül magiarazua-
 sac: *Patres orthodoxi dicebant his
 ad naturam humanam debere referri:
 sed nec recte, nec consentanea
 fuit patrum solutio*, kiket ha mel-

an gyaláz Calvinus, ki ki mind
 ezébe veheti, mi követkőzzéc
 belőlle.

Es ez vgian szokása Calui-
 nusnac, hogy valamely ieles fő
 bizonyfághokat talál az Irásba
 mellickek az Arianusoc ellen az
 Christus Istenléghet megh bizo-
 nythatnoc, azokat hol egy kép-
 pen, hol más képpen, erőlenné
 igyekezie tenni. Annakokaert,
 magiarazuan szét lanosnac amaz
 módáfat. Harman vadnac men-
 niéghe, kie bizonyfághot téz-
 nec, az Atia, az Fiu, es az szenta-
 lélec, es ezec az harmac, egy: Azt
 iria Calvinus hogy nem kel ezt
 az Isteni termezeibe valo eggies-
 ségrül magiarazni. *Hoc ad esseno-*

Cal: 1 Ioan
an: 5. v. 7.
Marlor.
ibid:

tiam non refertur, sed ad consensum
potius. Azonképpen Hunnius, es
az kikerül ez előt emlekézem az
Doctoroc, soe hasonlo példák-
kal megh mutattiac ezt, az Cal-
uinus irasibol.

Marloratus, az Calvinus, Mus-
culus, es egiecb Calvinista Docto-
roc irasibol magiarázuon Z. la-
nosnac tizedic részec, azt iria,
hogy noha az réghi Z. Atiac az
Christus Isteneghérül magiar-
rázacc amaz mondaft, En es az
en Ariam eggiec vagiunc, de né-
kell arrul erteni, hanem csak az
mondgia üduözitönc, hogy az
ö akarattia nem különböz az

Marlor: Arianae akarattiatul: Christus hic
ex Musc: non de unitate substantiae disputat.

sed de consensu cum patre, quanquã Cal: Ioan:
veteres hunc locum, ad Diuinam 10 v. 29.

Christi substantiam aduersus heret-
icos referebant, es így eggienkén-
erötlenné téfzi azokat az bizoni-
saghokat, mellickek az Arianus
soe teueligéset megh kellene ha-
milsytani: Es egy altalliaba ki-
teczic, hogy semmi io velekede-
senem volt Calvinusnac az zene
haromsaghrul hanem vgian fö-
löteb haitot Sabelliushoz, Mert
az Calvinistac közönseghes val-
lásokbol azt yria Marloratus,
hogy az Isteni természetiben va-
lo izeméli, nem egiecb, hanem oly
tulaidonsagh, mellicet elménkel
gondolunc, Personarum nomine
intelligimus discretas in Deo proprie

Marlor:
Ioan: 1 v. 2

etates, quae se mentibus nostris com-
 spiciendas offerunt: Nylua ha nem
 egiéb az szemely, hanem csak az
 emberi ertelem szerént külömb-
 böző tulajdonfágh, anni személy
 leszen az Isteni természetben, az
 meni tulajdonfaghot el valaszta
 that egy mastul az mi értelműnc,
 az Istenben, es így, az Minden-
 hatóság, külömb szemely les-
 szen az Bölcseléghe, Auagy ha
 ezec az tulajdonfaghoc nem ala-
 latnac külömböző személt (a
 mint nemis allatnac) az Atria. Fia-
 zent lelec sem leszen külömböző
 szemely, hanem az mint Sabela-
 lius mondotta, es az Calvinista
 Personae definiticiabol követe-
 közic, csak külömböző tulaj-
 don-

donfagi léz nec az egy Isteni ter-
 metzet nec.

V T O L S Z O R : V runknac ne-
 uezzúc Christust ebben az agha-
 zatban. De a mint az első agha-
 zatba megh mondám, kegyetlen
 Tyranuslla változtará őtet Cal-
 uinus, Es oly keues böcsülletre
 meltonac iytili, hoga mikor az Ie-
 sus neuét halliuc, nem ityli, hoga
 babonafág nélkül, terdünket meg
 haithassuc, meli dologghal megh
 mutattia, hoga anniéra sem bö-
 csüllü ő az Iesus neuét, meniere
 az ördög, Mert az ördög az
 Iesus neuere, ki mégien vala az
 emberekből: Calvinus pedig, v. 38.
 csak süueghét sem emelyti, csak
 terdét sem hayta megh, en nec az
 neplec emlekezetre:

Mind

MASODIC

Mind ezekből küniű eszünkben
 vennünc, hogy az Caluinus
 értelme szerént, így kellestéc for-
 ditani ezt az masodic aghazaton:
ES NEM IESVSBA, NEM CHRIS-
TVSBAN, Ő NEM FIABA,
NEM VRNKBA: Es vgian v-
 lagoson megh erthetiünc az elő-
 hozot dolgokból, hogy Calui-
 nusnac más Christuffa vagion
 az Apostoloktul hyrdetet Chris-
 tusfnal, Mert az Apostoloc Chris-
 tuffa Egienlő Isten az Atiáual,
 tellies minden bölcseséggel, ő
 rökke valo kiralisággal byr, az
 ő vére hullasáual eleghet őt az
 emberi nemzetnec, büneiért, két
 természetben cfac egy személy
 etc. Az Caluinus Christufaban

AGHAZAT.

pedigh ebbe semmi nem találta-
 tic, az mint megh halloc az Cal-
 uinus mondasibol.

Vegezetre aztis eszünkben
 vehettiünc hogy miképpé az Lu-
 theristac meltán neuezéc *Atheus* *Schlüssel-*
nac, Isten taghadonac Caluinust, *burg: vide*
 miuelhogy oly szörniű képpen *infra.*
 el változtattia, sőt, az ő veleke. *Artic: 5.*
 dese szerént telliesféggel el rons-
 tia az Isteni természetnec böcsül-
 letes meltosaghat, Azonképpen
 ennec az masodic, harmadic, es
 negedic aghazatnac fel bontasa-
 ért, meltán, es igazan neuezhet-
 tiünc Caluinust Antichristusnac,
 holot az mi ő rayta aal benne,
 telliesféggel megh gyalazza, es v-
 gian

E L S Ö

gian az földre tapodgia Chri-
stus Vrunkat, mind természetie-
ben, mind tisztiben, tudoma-
niában, es egieb hiva-
tallában :

MÁGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

HAR

HAR MADIC A-
GHAZATTIA AZ
CREDONAC.

*Ki foghantatéc szent Lelektül, szü-
letéc szüz Mariatul.*

Ebben az Agazatban, két do-
sloghrul teszünce vallást. Elő-
ször arrul, hogy az Istenec fia,
Bodogh azzoninac mehében fo-
ghátatot, de azért ez az foghan-
tatás, nem ollian volt mint az töb-
emberec foghantatása. Mert
az töb emberec firfiu maghu-
s lob 14. v.
bol, es az szüléknece testi gönd- 4.
rűsegekkel foghantatnac vgy- Sap: 7. v.
mond az szent iras, es annakoka 2.

K ij ert,

Pfal: 50. ert, az ő fiokis, bűnben foghantatit, es természet szerént való
v. 7.
Ephes: 2. születésekből, atoknac fiait lélnec: De az Christus foghantatása, az zent lélec ereiekből lőt, ki minden szentléghnec, es tisztasághnac kut feie: Az felséges lősten ereiéne arniéka pedig, megkörnykezuén az szűzet, meghotalmazta őtet minden langhiastul az testi gőnörűséghe, Anakokaért, azis az ki az szűz nec mehében foghantatéc, szentnec neuztetie. Masodszor, arrutészűnc vallást, hogy az mi Varunc, nem tettetes, es csac szemfyni vesztő testbe iőt ez világharra, hanem, valóságos testben, es azért mondhattiuc hogy az

isztalágos szűz Mariatul születet.

Ezek nec ertelmebennis, csudá mint efzeskedie Calvinus.

ELŐSZÓR azért, azt tanyttia, hogy azoc az mellie az Christus emberi természetibe lőttec, nem mondathatnac tulaidon eralemben az Istenrűl. *Quæ in humana eius natura peracta sunt, ad Diuinitatem improprie transferuntur*, kiből az köuetk őzie, az mint Beza nyluan tanyttia, hogy *Synecdochica locutio*, tulaidon eralemben nem igaz, mikor azt módgiuc, hogy az Istenec fia foghantatot, születet, megholt, hanem, a mi csac egy részlet illeti Christusnac, tudni illic az emberi természet

Cal: lib: 2. c. 14. n. 2.

Beza Ionan: 3 v. 13.

HARMADIC

mészertet, *per synechdoché* az Isten, nec tulajdonyttatic: De ez tudat, lanfaghtbol szarmazot eretnek, segh. Mert noha Christus V, runc clac az emberi természet szerént foghantatot, es születet, de azért *per communicationem idiomatum*, azt mondhattiuc az szolasnac minden tulajdonfaght szerént, hogy az Isten foghantatot, Mert Christus Vrúknac noha két természeti vagion, de személie clac egy vagion, tudni illie az fiu Isten személie, es annakor kaert, noha az eggic természet tulajdonfaghtit, az masic természettrül nem mondhattiuc, es azért nem mondhattiuc hogy az Isten ségh foghantatot, de mind

AGHAZAT.

az által, azon egy személynec tulajdonythattiuc mind az két természetnec tulajdonfaghtit: Mi képpen (hogy paraszt példauál éllic) ha azon egy ember, io szabó, io doctör, es io énekes volna, noha azt nem mondhatnoc, hogy az szabó Mestersegh Enckességh legien, de azért, azon egy személyrül, tulajdon es igaz eretelemben mondhatnoc, hogy ez az szabó, io énekes, es io doctör: Ha pedig *synechdoche* esnéc beszédünkbe, mikor azt módgiuc, hogi az Istennek fia születet szüz Mariatul, Ennec az mondasnac oly értelme volna hogy az emberi természet születet szüz Mariatul, mely mondas, iol nem eshet.

eshetne semmi forman, Mert
nem az emberi természet ő ma
ghán, hanem, ez az ember az
Christus születtet, a ki igaz le
sten, és annakokaert, szűz Ma
ria igazan mondati Istenec An
nianac:

MASODSZOR: nem csak azt
tanyttiac fokban az Calvinistac
közzül (a mint *Genebrardus* yria
lib:3.de Trinitate) hogy az mi űd
űőzitőnc, annybol az tőb ember
rec moggiara foghantatot teste

Vide Ca szerent, hogy nem mingiart, egy
nifium lib: szem pillantásba epyttetet fel
3. Marial: az ő szent teste, hanem lassan lass
6. ultimo. san, űd ő iartáual. De Calvinus
vgian azt mondgia az Christus
lekerül, hogy mint az tőb giera
mekec,

mekec, vgy Christus Vrunkis,
időuel okoskodot mint mi szok
tunc okoskodni, *Vna cum etas Luca 2.*
te creuerunt in Christo animi dos v. 40.
tes, Anima ipsius subiecta fuit igno Marlor:
rancia, & sicut corpore adolefcere, ibi.
ita secundum animam nostra causa

proficere voluit: Es annyra tudat
lan volt az Calvinus ityleti sze
rent Christus Vrun, hogy mi
kor az lordanban megh keresz
telkedec, akkor ismere megh bis
zonioson, mi legien az ő hiuatal
lia, Mert az mint ő yria. *In Bas*

pismo redditus est Christus cer *In cap: 3.*
tior sua vocationis. Ezec azért, nyl *Matth: v.*
uan valo esztelenféghéc. Mert *16. &*
egy az hogy az szent lelec, az ki *Marlor:*
nec mindenható ereieből fogan *ibi:*

tatec Christus Vrunc, nem szü-
 koldódöt üdö nélkül az Chri-
 stus testének formalására, es an-
 nakokaért, az mint az hatodik
 közönléghes szent gölek özer
 módgia, Azon egy szem pillan-
 tásba lön az foghantatás, es az
 testnec, lelek nec, szemeli szerént
 valo eggiesülése az lghyuel, a
 mint ennec az hit aghazattianac

Ita Aug: foliasabolis ki teczie. Mert ha
Epi: 3. ad igazán mondgiuc, hogy az lsten
Voluf: Da nec fia foghantatec, szük fégh te-
mas: Gre. hat hogy mingiart az foghanta-
gor: apud tásba lsten nec fia löt legien: Ho-
Canis: 3. lot azért mind addygh sem lehet
Marial: c. tet lsten nec fia, myg az Fiu lsten
 nel személy szerént nem eggies-
 sült, kóuetközic nyluán, hogy az

foghantatásnac elsö szem pillan-
 tásba, mingiart eggiesült az l-
 steni személi, az emberi termé-
 szettel, mert az emberi termé-
 szetbe, es nem valami egiéb ter-
 meszetbe öltözec az fiu lsten, es
 így, valami az emberi természet
 hez szükféges volt azon foghan-
 tatásba fel kellett añac talaltatni:

A mipedigh az mi Vrunc lel-
 ké nec allapattiát illeti, kétfegne-
 kül mingiart foghantatásnac o-
 ráian, be telliesyttetet minden
 értelemmel, es bölcsességgel, es
 azért mondgia szent Pal, hogy
 mihent ez világhra idue, az meg
 testetüles által, ottan az ö At-
 tianac kedues aldozatul be mus-
 tatá maghat: Es az ighen csufos

Hebr: 10
v. 5.

Cal: lib: 4 dologh Calvinusban, hogy ta
6. 16 n. 19. ghadni nem meri, hogy az ke
 reztienec kisded, es vyonan szü
 letet, vagy az Annioc mehében
 megh holt giermeki, az Isteni el
 meretbe részefec legienec, es cfac
 Christus Vrunkat akaria megh
 fosztani kicsin koraban az okol
 saghtul:

Az Istennec szent Anniát pe
 dig cfac annyera sem tiszteli Cal
 uinus, mint az Törökóc, Mert
 Mahomet, megh vallia hogy
 szenteb azzoni nem volt Maria
 nal, mely soha semmi gonoszt né
 cselekedet: *De Calvinus soc her*
lien azt mondgia, hogy Bodogh
 azzonis vétkezet eleteben mine
 szinte az tób emberek: *Videtur*

Virgo

Virgo maligne restringere Dei pos
sentiam: Nec magnoperè laborans *1. v. 34.*
dum est ut eam purgemus ab omni
vitio: Es malut ismet. Non dubis
Cal: Mat:
um quin his verbis capatur Maria *12. v. 48.*
importunitas, & certè, prapostere
cursum doctrinæ Christi abrumpere
tentabat. Magha szent Agoston *Aug: To*
 azt kiuánnia töllunc, hogy mi
 kor az bünrül szollunc, emleke
 zetet se tegünec Bodogh Azzo
 nirol. *mo 7. de*
nat: et gra
tia c. 36.

Az Bodog Azzoni születésé
 rülis, cfac szintén vgy gondol
 kodic Calvinus, mint az közön
 séghes születésrül, es azért mond
 gia, hogy az Vr Isten alkolmas
 üdöt várt, minec előtte Aegy
 ptomba futhatna Maria, hogy a

L iij

zóna

Cal: Mat: zonközbe beteg agiabul fel gi
 2. v. 13. giulna: *Quot dies intercesserint à*
Marl: ibi: discessu Magorum, vsq; dum in Æ
Alij apud gyptum fugerent, nescitur: probabi
Caluino le est, Dominum Mariæ pepercisse,
Turcis li: donec ex puerperio conualuerit, v
 3 c. 13. *fol: iter facere possit: Es igy Caluinus*
 530. megh Vytia az louinianus eret

Aug: To: ston azért karhoztattac az hiuec,
 mo 6: *ha-* mert azt mondotta, hogy Bo
ref: 82. dogh Azzoni, az szüleskor el
Aug: To: velztette az ő szüzesleghéne
 mo 3 *En:* epléghet, Maga vgymond azon
chirid: c. szent Doctör, *si vel per Christum*
 34. *Alij a:* *nascetem corrumperetur Mariæ in*
pucl: Cani: *tegritas, falsò illum de virgine nas*
 2. *Marial.* *tum tota confiteretur Ecclesia, ha*
 6. 9. vgymond, az ő szüleséuel szüzesle

sege

seghénece épséghe fel bontakoz
 nec, nem igazán mondaná az A
 niaszentegiház, hoga szüztül szü
 lettéret: De Caluinus nem tulai
 donyt annit Bodog Azzoninac,
 az ményt az Törökóc tulaido: *Vide Illy.*
 nytanac az Mahomet anniánac *ric: Geno*
 Eminánac, kirul azt hiszic, hogy *tur: 7. ca*
 faratsagh nélkül hordozta, fida: *15. col:*
 lom, es törödes nélkül szülte az 604.

hamis prophetat: Eztis azért az
 aghazatot ha az Caluinus ertel
 me szerent akariuc módani, imi
 gien kellettic ez vtán mondani,
 NEM AZ ISTEN FIA HANEM
 MAS SZEMELI FOGHANTATOT
 ZENT LELEKTÜL, MEGH FOSZTA
 TOT BÖLCSESEGHETÜL, SZÜLETET
 BÄNÖS, NEM SZÜZ MARIATVL:
 NE

NEGIEDIC A-
GHAZATTIA AZ
CREDONAC.

*Kynzatec Pontius Pilatusnac alata,
megh fésztytetec, megh baba,
es el temettetec.*

EZ keűs szoban, Négy do-
loghrul tézfűnc vallást: Elő-
ször, hogy Pontius Pilatus alata
löt az mi Vrunc halála, az az, mi-
kor az ideghen nemzet vralkod-
néc az Sidokon, es be telliesedet
Gen: 49. volna az Iacob prophetiaia, ki
azt mondotta vala, hogy az Mes-
sias el iöueteléigh, el nem vetete
néc az birodalomnac palczáia
az

AGHAZAT.

az Sidoktul: Masodsor, hogy
az mi Vrunc mi erettűnc, az ke-
reztűnc, nagy kynnal, nagy gya-
lazattal hala megh, mert sem fa-
niarub, sem gialazatosb halál né
volt akkor, az megh fésztyésnel,
melyre csac az czegéres latrokat
itylic vala. Harmadsor: hogy
az ő halálā, igaz aldozat volt,
meli ki tisztította az emberi nem-
zetet az ő bűneiből, es megh en-
gésztelte az ő szent Attiat mi ne-
kűnc, es az ő halaláual nyere mi-
nekűnc minden lelki aldomaso-
kat, vgy hogy valoghatas nekül
mindeneknec, valakic az ő pa-
táclolatina engednec, öröc üd-
uösséghe nec oka lön, halaláual.
Negiedszer azt valliu, hogy az
M halál

*Hebr: 5.
v. 9.*

halál után, eltemettetet, v gímint
 igazan es valoba megholt eme
 ber, es mind azon által akkoris
 az Istenec fia el nem vált az tes
 tül, hanem eggiefűlt velle sze
 mély szerént, mert ha el vált vol
 na az testül, nem mondhatnoc
 hogy az Istenec fia el temette
 tet, miképpen ha az lelekrül el
 szakadot volna, nem mondhat
 noc hogi az ő lelke poklokra alá
 szállot:

Caluinus ittis az ő szokot mond
 gia szerént, haboz, es nagiokat
 botlic.

- 1. Ioan: 2. ELŐSZÖR, noha az szent Isten
- 2. 2. szántalan szor mondgia, hogy
- Rom: 11. Christus Vruc mind ez vilá
- 2. 15.
- 2. Corintb: 3. vers: 19. 1. Timoth: 2. vers: 6.

ghert holt megh: De az Calu
 nistaciközönféghesen azt tányt
 tiac hogi cfac az valasztottakért
 holt megh Christus, a mint bős
 adn megh bizonyttia Schlüffel
 burg: Lib: 1. Theol: Caluin: Art: 6
 fol: 25 lib: 2 art: 6 fol: 4. Coccius
 To: 1. lib: 8 art: 7. fol: 1079. Meli tu
 dománinac fondamétomat Cal
 uinusbol vőuéc, mert ő azt tányt
 tia, hogi az kiket Christus megh
 váltot, azoknac az ő vétkec non
 imputatur, nem tulaidonyttatnac
 veteknec: Miuelhogy pedig az
 Caluinus ityleti szerént, cfac az
 valasztottac azoc, az kiknec vét
 kec, bűnül nem tulaidonyttatnac,
 In fidem non illuminantur, nec eius
 dem regenerationis participes sunt,

Cal: lib: 2.
 c. 17. n. 5.

Cal: lib: 3.
 c. 2 n. 11.

M ij nisi

nisi qui praeordinati sunt ad salutem
 követkőzic, hogy cſac az valasz,
 tottakért holt megh az mi űduő
 zitōnc: Egiebūtis nem cſac az
 tanyttia nyluan Calvinus, hogy
 cſac az valasztottaknac adate
 az igaz Hit, es azokban az kie el
 vesznec soha igaz hit nem volt,

Cal. lib: 3
 c. 21 n. 7.

Electos suos Deus signat in Iustificacione, Reprobos a notitia sui nominis, & sanctificatione excludit. De
 ennec fölōtte aztis nyluan tanyttia, hogy az Isten nem akaria hogy minniaian űduőzūllienec, es ennokon, né bizot mindeneket Christi

Cal: lib: 3 stultra. *Si omnes vellet saluos, cur stodem eis praeferet filium.*

MASODSZOR noha az telies szent iras, az Christus halala

nac, es vére hullasānac tulaidos
 nyttia az mi valtsaghunkat. De *Hebr: 9.*
 Calvinus, *lib: 2. c. 16 v. 10* a mint ez *v. 12.*
 elōttis, az masodic aghazatnac, *1 Pet: 1. v.*
 masodic czikkeliēbē elō hozām, *19.*
 azt yria, hogy az Christus testi *1. Ioan: 1.*
 halala seńit nem cselekedhetet *v. 7.*
 volna, az az seńit nem használt *Ephes: 1.*
 volna, ha az ő lelkē megh nem *v. 7.*
 kostolta volna az karhozattac
 kynniat: Eo maghais Calvinus
 az ő temerdec mondasanac eko
 telenszeghet masut eszében vōue,
 es azt yria, hogy eleget tōt Christi
 stus Vrunc az ő verēuel az Istene
 nec itylerinec, *si hic effectus est fusi* Cal: lib: 1.
si sanguinis, ut non imputentur peccata, sequitur, eo pretio satisfactum esse iudicio Dei. *c. 17 n. 4.*

NEGIEDIC

1. Pet: 1. / **HARMADSZOR:** Az Iras
v. 19. azt módgia, hogy az mi Vrunc
Colof: 2. böléghes valtságbor adot mi es
v. 14. reitunc, es hogy drágha kyncten
 megh váltuan minket, az ados
 leuelet, nyluán es batran, nagy
 gőzödelmesen el szaggatha:

Cal: lib: 2. Calvin: pedig azt vitattia hogi
6. 17. n. 1. az Istenec igaz iteleti szerezent, se
 mit nem erdemlet Christus, mert
 az emberbe nincs anni melto-
 sagh, hogy az Istentul valamit
 erdemlene, az mint az masodic
 Aghazatnac magiarazattiaban,
 az Caluinus tulaidon szouaibul
 megh mutatam. Mely mondás-
 ba, mas rendbeli ket nagy vetke-
 tis eyt Caluinus: Eggiket hogy
 Christofrul vgy szol, mintha csak
 pusztá

AGHAZAT.

puszta ember volna, es nem vol-
 na eleghséghes meltofégha az I-
 steni szemelytul arra, hogy vala-
 mit erdemlene: Masodikat azt,
 hogi szent Agostonnal akaria az
 őteczéset bizonytani, noha szent
 Agoston csak azt módgia, hogy *Aug: To*
 Christus őnnön maghanac nem *mo 7. de*
 erdemlette az Isteni személliel *Pradest:*
 valo eggiesulest: Soha pedig *Sant: c.*
 szent Agoston azt nem almod, *15 v de*
 ta hogy Christus Vrunc, mi ne *bono Per*
 kunc né erdemlette volna elegh- *seu: c. 24*
 ségesen az bodoghsgahor.

NEGIEDSZER noha az Iras
 azt módgia hogi Christus Vrunc
 az ő testenec dúcsőséghet, es az
 ő neuénec fel magasztaltatásat,
 halaláual nyerte, *Philip: 2 vers: 9*
Hebr:

Hebr: 2 v. 9. Psal: 109. v. 7. Psal
 Cal: lib: 2. 44. v. 8. De Calvinus mind az
 c. 17 n. 6. által azt vitattia, hogy vakmerő
 Et ad Es bolondságh azt itylni hoga Chri-
 phe: 2 v. 9 stus maghánac valamit érdem
 ibi q. Mar let volna. *Quarere An sibi meruerit*
 lor: *rit (Christus) non minus stulta est*
curiositas, quam temeraria definitio,
vbi hoc idem asserunt. Rationem
(enim) Sui non habuit (Christus.)
 Es miképpen az emberek érdemül
 szólván Calvinus, azt yrta
 vala, hogy mikor az Iras azt
 mondgia, hogy az embernek is
 cselekedetiért adatic az bodogh-
 fágh. *Ordinem consequentia, non*
causam indicat, clac azt ielenti,
 c. 18. n. 1. hogy az io cselekedet után adatic
 az bodogh fágh, noha nem az
 io

io cselekedetért. Azonképpen *Cal: lib: 2.*
 az Christus érdemerülis azt yrta *c. 17 n. 6.*
 az előhozot helieken, hogy mi. *Et Ephes:*
 kor azt mondgia az Iras, hogy *2 v. 9.*
 az Christus halaláert adot vala-
 mit az Isten, *Consequentiam sonat,*
non Causam, es így, egy csapással
 elrontia minden érdemét Chri-
 stus Vrunknac: mint szinte vgiá
 ezen felelettel az Christus ta-
 ghiainac az hiueknec érdemét,
 semmiué tötte vala az ő elztele-
 velekedése szerént:

EOTÖDSZÖR: Az Christus
 halalánac hasznát, csudalatos
 képpen megh gialazza, meg ve-
 konyttia, es clac nem heaban va-
 loua teszi Calvinus: Mert ha i-
 gaz a mit az Philosophusoc ta-
 N nynac,

nytnac, hogy *Res effectu cognoscitur*, minden fanac io volta, az ő giümölcsen teccie megh, kerlegy nélkül, ha az Christus halálánac giümölcse férghes, es csak egy *Ens rationis*, nem valóságos hanem csak meg gódot giümölcz, Nylua az mi üduőzytőnc halálánac, keués böcsülleti es meltoiságha lehet: Az Calvinus vallása szerént pedig, az Christus halálánac giümölcse az az, a mi megh igazuláfunc, es bünűnc bocsánattia, nem csak férghes giümölcse, de vgian csak egy *Ens rationis*: Mert, az Christus halálánac ert adatot igazulas (ha Calvinusnac hiszűnc) oly, hogi az bünűnc el nem veszi, hanem az ember

szinte

szinte ollian fertelmes bünben haggia, mint az előt, es minden cselekedetiben vetkessé tézi, a mint az Calvinus tulaidon mondásual megh bizonytoc az másodoc aghazatnac első punctiában. Es miuelhogy nem egiéb az mi megh igazuláfunc, hanem csak az Christus szentseghénc *imputatiois*, reanc fogháfa, es nem valóságosképpen, hanem csak, gondolattal valo reanc kénéle (a mint az elő hozot helien megh értőc, Calvinusbol) kerlegy nélkül, nem egiéb ez az igazulas, hanem *Ens rationis*, gondolatnac hiulághos alkotmannia, es szinte anni, mintha en vgy gondolkodnam valamely faytalan személy

N ij

rül,

rül, mintha iambor volna, mely gondolkodas, csak egy Ens rationalissal gazdagytana meg az fellet erkölcsű szemelt. Azonképpen ezis az *Imputatio* semmi egiebb nem lehet, hanem csak egy *Ens rationalis* holot az emberbe semmi viytaft nem szerez, hanem az eslebbi bűneit mind benne hadgia.

HATODSZOR: az Caluinusa ityleti szerént, Christus Vruc az ő szenedésekor, soe illelen, modnekül valo, sőt vgian vétes dolgokatis cselekedet: Mert mikor az kertben könyörghe, az kysirteteknec szelei kőszöt hazbozor-tétoua, külömbözö kiuasághival: Az ő kiuasághiban, nem fynlic az csendesz mertekletességh,

teffégh, mert az mi ő rayta állot, nem akarta az kő: be iaronac tiztit viselni: Az hertelenféghből ki fittientet kiuasághot, megh őstorozza ő magha, megh szabozlazza es vifza czafoluán, maghát megh iobbittia. Miképpen lehessen pedigh az, hogy oly indulatoc legienec ő benne, mellicet megh kel szablázni, es még se verkezzéc, Ezt vgmiond Caluinus, mi nem tudhattiuc. *Non fuit haec meditata Christi oratio, sed visus impetus doloris subitam ei vocem extorsit, cui statim addita fuit correctio: Eadem vehementia praesentem caelestis decreti memoriam illi abstulit, ut non reputaret se hac lege missum esse humani generis redemptorem:*

N iij

ptorem:

Cal: Mat:
26. v. 39.

ptorem: Christus metu perculsus ino-
 ter violentos tentationum fluctus,
 alternis votis quasi vacillauit, sed
 mox sibi frænum iniicit, votum subi-
 to elapsum castigat, ac reuocat: Ab
 ipsis carceribus affectum suum cobie-
 bet, seq̄ ipsum mature cogit in ordi-
 nem, seipsum corrigit: Sic affectum
 suum cogit in ordinem quasi modum
 excesserit: certè in primo voto, non
 apparet placida moderatio quia Me-
 diatoris officio defungi, quantum in
 se est, renuit ac detrectat: Quatenus
 ad Dei tribunal totius mundi peccato-
 ris oneratus se sistebat, necesse illi fuit
 profundam mortis abijssum exhorre-
 rescere: Veritus est à morte absor-
 beri: Quis enim metus fuit qui guta
 tas sanguineas Christo expressit? Si
 cui

cui hoc contingat mortis timore, pu-
 Marlor: fillo & muliebri animo esse dicemus: ibi:
 Ergo qui Christum negant precas-
 tum esse, ut eum Pater à mortis
 gurgite eriperet, mollitiem illi affino-
 gunt vel plebeo homine indignam:
 si quis excipiat, primum illum mos-
 tum, (quem frænari antequam lon-
 gius excurreret oportuit) non fuisse
 temperatum, ut decebat: Respondeo
 mus non posse perspicere, affectuum fer-
 uorem, cum temperie qualis in Chri-
 sto fuit. Es azzal feiezi be, hogy Ibid: &
 ha clac az testi halalul valo fele, lib: 2. c. 16
 lem miat, vérrel veritékezet vol. 11. 13.
 na Christus szemérmetes puha-
 ságh, es félelem lôt volna ó bens-
 ne, es az gaz embereknelis giara-
 lob lôt volna, miuelhogy még
 az

az Iatrokis, giakran felelemnés
Ad Heb: kül mennec az halakra. *Timebat*
 5. v. 7. *Christus ne malis obrutus succum*
Mark: ibi: beret, vel morte absorberetur: Res
Matt: 27. fugiebat mortem quia in illa cernes
 v. 46. *bat maledictionem Dei. Es malut:*
In suis angustijs se quodammodo alio
Cal: Mar: natum à patre sensit. Es ismet: Vos
lor: Ioan: tum quod mœstitia expresserat, mox
 12. v. 27. *corrigit, seipsum retraxit: Sed vide*
tur hoc parum decere filiū Dei, quod
votum illi in consideratè effluit, cui
statim renunciandum est: Fatemur
certè hanc esse crucis stultitiam, qua
scandalo est superbis. Ezekböl az
 mi űduőzytőnc szep dicšireni
 ből, csuda meli böcsülletes con
 clusiock köuők őznec. Először
 hogy Christus Vrunc vétkezett

az ő

az ő kyn szenuedésében, mert ha
 megh kellet *Castigalni, Corrigal*
ni, Cohibealni, franalni, reuocalni,
 ostorozni, iobbytani, tartoztat
 ni, szablázni, vilza czafolni, az ő
 kiuanfághat ketségk nekül, vet
 kes es illelen kiuanfágh volt az
 ő kiuanfágha, miuelhogy ebben
 nem fynlic czendesz mertekle
 tetségk: Masodszor, az bűn nem
 egiéb, hanem az Isten parancso,
 lattia ellen valo kiuanfag, es cse
 lekedet: Christus Vrunc pedig
 (az Calvinus teczése szerént) né *Aug: 22.*
 akarta az Istennek parancsolats cōtra *Fau:*
 tia szerént az közbearonac tiszta c. 27. *Too*
 tit, es hiuatalliat hordozni, sőt mo 6.
 ha el kerülhetette volna ő őmest
 megh nem holt volna, *Libenter*

o

se d

Cal: Mat: se à morte subduxisset, si modo licitum fuisset. Tehat szinte mintha Abraham az ő fiat nem akarta volna meg ölni, az Istennek parancsolattia után, nagjot vétkezett volna, azonképpen vétkezett Christus Vrunkis, mikor az parancsolt hiuatalba, nem akart eljáráni: Harmadszor az Calvinus vallása szerént, nem elég az éltekéllét szandec, de elég az első, és akaratum ellen való indulatum kis vétec. *Nam, concupiscentia etiam stimulari lex vetat, es az mint masut mondgia. Illud ipsum pro peccato habemus, quod aliquando omnino cupiditate contra legem Dei homo titilletur: bűn v gimondd elég azis, hogy az ember valami indulat*

dulatokkal csiklandosztatik az Isten törvénye ellen: Ha azért Christus Vrunkba voltac efféle indulatoc, kétségnekül vetekis volt ő benne, Es miuehogy az bűnőc mind egy arant ő őc karhozatot erdelemnec, az mint *Cal: uinus tanyttia, Non est quod vel leuissimas cupiditates mortis iudicio c. 8. n. 58. excimamus.* Es eztelenfeghnecc ityá li, ha ki azt az mit bűnnec ityá taghadná halálos veteknec lenni: köüőtközic tehát, hogy az *Hebr: 7. mi Vruncc, az ő kyn szenuedese v. 26. kor, ő őc karhozatot erdemlet: Isa: 53 v. 9. Mely szép tudománybol, künn 1. Petr: 2. nien megh bizonytaná Calvinus, v. 22. hogi nem igazat mondott Z. Pal, 1. Ioan: 3. Máias, szent Peter, szent Iános, v. 5.*

O ij mikor

mikor az mi fő papunkat, veter
 es bűn nekül való szentnec ne.
Leuit: 21. uezi. Nylua ha az ó törüenibeli
v. 17. papnac, macula, es testi vétekn
 kül kellett lenni, sőt az aldozatra
 rendelt baraniokbais, azt kiuán
Leui: 1 v. ta az lsten, hogy *Immaculati*, Ma
10. c. 3. v. 1 culanekül, egy szynűc legienec,
6. c. sokkal inkább illét maculanekül
 lenni annac, az ki ez világhbū
Ioan: 8. v. net el vőtte: De io hogy Caluie
46. nus ielen nem volt, mikor az
 kerde Christus Vrunck ki fedde
 né megh őtet az vetekrül, mert
 nylua loc dolghokba megh fed
 dette volna őtöt. Negiedszer,
 ha igaz a mit Caluinus tanyt, es
 vgian fundamentoma az ó val
 lánac, tudni illyc, hogy valaké
 azon

azon fél, hogy el kárhozic, nem
 igaz hiue az lstenec: *Verè fides Cal: lib: 3.*
lis non est, nisi qui solida persuasione c. 2. n. 16.
Deum sibi propitium esse persuasus,
Diuina erga se benevolentia pro-
missionibus fretus, indubitata sa-
luis expectationem PRÆSV. *Ibid: n 19.*
MIT: Es ismet: Vbi minima fidei Similia
gutta mentibus nostris instillata est, lib: 3.
faciem Dei placidam, serenam, no-
bisq; propitiam contemplari incipi-
mus ita certò intuitu, vt sciamus nos c. 13. n. 5.
minimè hallucinari: Ha mondok
 igazak mind ezek, keféghnekül,
 köuetkőzik, hogy Christus
 Vrunck nem volt igazan hiue az
 lstennek, mielhogy ő retteghet
 örök harhozzatul, es nem csak
 az testi haláltul. Tudom hogy
 O iij Calo

Calvinus ugían azon helien azt mondgia, hogy Christus Vrunk ezekben nem vétkezet: De ez ötöt megh nem menti Mert szinte azt cselekeszi, mintha en azt mősdanam, hogy amaz ember, vti tiaban megh leste az ő artatlan felebaráttiat, megh fosztotta, megh verte, megh sebesytette, holt számba hatta: Es vtaña vétőném, hogy en nem mődom, hogy toluay es kerékre melto legien, az az ember: Calvinus az bűnös emberec indulatit, es cselekedetit tulaidonyttia Christus Vrunknac, de azért nem akaria őtet bűnősnecec neuezni, haném azt mondgia, hogy megh ertheetelen dolog az, mint férjen egyben,

ben, hogy merteklelen, es szabolazásra melto indulati voltac az mi Vrunknac, de méghis nem volt vétke, Es hogy félt az karhozattul, de azért, *Illusa & incolumis mansit fides eius*, az ő hiti éppen es sérelemnekül megmaradot, noha az Calvinus ityleti szerent nem egiéb az igaz hit, hanem az Istennec hozzanc való kegielmérül, es üduösségekrül, bizonioses felelemnekül való bizakodas, az mint az első aghazatnak magiarazattiaabol, es Calvinusnac nem réghen elő hozot mondasibol ki tezcic.

Ennek fölőtte, vgian ezen kyn szenuedésbe, töb vetkekeritőt Christus Vrunk, az Calvinus tezcé

Cal: Mat:
27. v. 39.

teczése szerént: Mert mikor az
 ő Attiához fel kiálta az ke-
 resztfan, es azt monda, En lsten-
 nem, En lstenem, vallion-s miert
 hattál elenghemet? Akkor mint
 egy nyluan való bűnös, az lsten-
 nek széki eleiben viteter volt
 Christus, es oly kifyrret űtkö-
 zöt az ő szűvében, mintha az l-
 sten ő rea haragudnéc, es kar-
 hozatra vettenéc: Az kerséghe-
 ben eséssel viaskodot az lsten-
 nec ő tölle ideghenséghet szűvé-
 ben foglalta, es kerségheben esé-
 nec szauat szalasztotta szaiabol:

Cal: Mat: Vt pro nobis satisfaceret Christus,
 27. v. 46. *reum ad tribunal Dei sisti oportuit:*
Mark: ibi: species tentationis Christo obiecta
est, quasi Deo aduerso iam esset exi-

tio deuotus: omnia irati & punientis
Dei signa expertus, cum desperatione
luctatus est: Dei alienationem
mente concepit: Sed absurdum vide-
tur Christo desperationis vocem elap-
sum esse? At nihil obstat quo minus
Dei alienationem mente conceperit
Christus, fixa manente fide: Hac
lege suscepit Christus mediatoris
personam, Ideo non mirum certamen
illi fuisse cum mortis doloribus, quasi
Deo irato in labyrinthum malorum
proiectus foret: Masut vgian azon
dologhrul szoluán, es magiaraz-
uan, mely nagy lelki haboruban
volt Christus, azt yria, hogy
Nyncs nagio pokol, mintha azt
érzi valaki, hogy az lstentúl el
hagiatot el ideghenyttet, es mint-

ha veszedelmére szandékozot
 volna megh nem halghattia ötet
 az Isté: Erre iutot vala igie Chris
 stusnac: hogy ketelenyitetéc az
 nyaualiatul megh szoryttatuán
 fel kiáltani, En Atiam, miért ha
 tá el enghemet? *Nulla fingi pos
 test magis formidabilis abyssus, quā
 sentire te à Deo derelictum, & alie
 natum, & cum inuocaueris non ex
 audiri, perinde ac si in suam permis
 ciem ipse conspirasset, Eò Christum
 videmus fuisse deiectum: vt coactus
 fuerit vrgente angustia exclamare,
 Deus meus: &c.* Es erössen szide
 gia olztan Calvinus azokat, kic
 azt mondgiac hogy nagy giala
 zattal illeti Calvin: az mi Vrun
 kat, mikor az ő lelke űduössen
 gherül

Cal: lib: 2.
 c. 16. n. II.

gherül keteffé téfzi. *Hic nebuloz Cal: ibid:
 nes quidam clamant, me atrocem n. 12.
 Christo facere iniuriam, quia minis
 me consentaneum fuerit eum de ani
 ma salute timere: Ebbőlis az kelle
 mes őrdögi tudománybol mind
 azoc az dolgoc kőuőkőz nec,
 mellickrül clac im eléb emleke
 zém: Es noha ittis mind ezec v
 tan azt veti Calvinus, hogy v
 gian meg maradot Christusban
 az Hit, de az mint imént mődam,
 az ő vallása szerént, az heliön né
 maradhat, es clac ańi mintha va
 lakirül eléb azt mődanád hogy
 kilencz giermec annia, es az v
 tan el akarnád hytetni, hogi meg
 maradot szűzefeghében.*

HETEDSZER: azt tanyttia
 P ij Cal

Cal: Mat:
 27. v. 46.

Calvinus, hogy az Christus keresztiben, semmi egieb nem laozic, az testi giarlofaghnal: Es annakokaért, semmit abba nem talal az mi hytunc, miuel maghat biztassa, es otalmazza, söt vgian azt yria hogy az Christus halála

Cal: Mat: kerlegbe eselnec peldaia, In Christo 27. v. 57. sti morte spectaculum desperationis plenum apparuit, quod etiam viriles animos posset frangere. Es malsutis igy karomkodic az Istentelen

Caluin: Es ember, In spectaculo Christi in cruce Marl: Ios prudētis, NIHIL aliud, quam extremam: 4. v. l. mae desperationis materia erat. Et

Cal: Mat: certē cum in eius cruce tantum appareat carnis infirmitas, donec ad resurrectionē vētūm fuerit, non reperit. Et Marl: surrectionē vētūm fuerit, non reperit. lorat: ibid: in ea fides nostra, quo se erigat vel susteno

sustentet. Nylua szent Pálnac kü Gal: 6. v. lömb száia yzi vala, miuelhogy 14. nem talált egiebet az miben dicsekednéc, es öruendezne, az Christus keresztinel: Mert noha vgimond, az megh feszyttetet Christus, botrankozás az Sidok 1. Cor: 1. v. 23. nal, bolondlág az poghaniok, nál de mi nállunc Istennec ereie, es bölcseséghe:

NIOLCZADSZOR, azt tanytia Calvinus, hogy Christus Vrunc, az ő kyn szenedések or, az mi szemeliunket viseluen, büns volt, es minden atkot erdemlet, es azért neuelzi őtet Z Palatoknac: *Apostolus Christum, ex- Cal: Gal: 3. ecrationem, Es maledictionem vocat, v. 13 Marl: significans, omnium maledictionem lorat:*

NEGIEDIC

Nō ablus in ipso fuisse inclusam: Quōd per se
 dit. nam nostram suscepit, idē pecca-
 Cal: lib: 2 tor erat, & maledictionis reus, non
 c. 16 n. 10. tām in se quām in nobis: Kiből az
 köuetkőzic, hogy miképpen az
 hiuec igazaknac neuezter nec, no-
 ha nincz ő benec az Igaság, h-
 hanem Christusba, es az ő Igas-
 ságha tulaidonytatit, *Imputatit*
tic az hiueknec, kic nem ő ma-
 ghokba hanem az Christusban
 igazac, miképpen halloc az ma-
 sodic aghazatban hogy magia-
 rázza Caluinus az hiueknec meg-
 igazuláfat, szinte azonképpen,
 az Caluinus ertelme szerént,
 CHRISTVS Vrunkatis minden
 gonosz tőuőnél gonoszbac
 kel mondanj, miuelhogy az
 Isten

AGHAZAT.

Isten ő rea rakta, es *Imputata*
 minden gonosz tőuők nec lator.
 sághokat: *Christus reatu peccato*. Cal: lib: 4.
rum nos absoluit, quum ea sibi impu- c. 17 n. 2.
tari voluerit, ac si sua essent. Mert
 ha Helleborust iszykis Caluinus
 nem adhattia okát, miert mon-
 dathassunc mi igazaknac az
 Christus igazsághatul, mikor ez
 nekünc *Imputatit*, es hasonlo-
 képpen, ne mondhatta Caluinus
 Christus Vrunkat minden go-
 nosztőuőnél gonoszbac, mi-
 uelhogy az Isten neki tulaido-
 nyttia *Imputallia*, az emberi nem-
 zetec minden gonoszsághat:
 De mind tudatlanághbol szar-
 maznac effele bolond velekedes-
 sek az Caluinus ertelmébē, mert
 egy

NEGIEDIC

egy az hogy az *Imputatio* senki
sem iouá, sem gonolzá nem té-
szen ha ő maghában az ember
ben mincz iamborságh, vagy la-
torfág: Mas az, hogy az Isten
a ki mindeneket vgi lát az
mint vannak, es oly itylet
tészen felőlők az mineműec ő
maghoc, senkinec azt nem *Im-*
putallia az mi ő benne nincsen:
Ennec fölőtte mikor az Iras
azt mondgia, hogy Christus
mi erettűnc bűnné, atokká leot,
Azt bűnön nem egiebet kel ér-
teni, hanem, bűnért valo aldo-
zator, miképpen Oseas propheta
tanalis oluassuc, hogy az Papok
az bűnt észik, azaz az bűnert
valo aldozatokat: Mikor az iras
az

Oseas 4.
v. 8.

AGHAZAT.

az mondgia, hogy Christus az ő
testén hordozza az mi bűnein-
ket, az bűnnel erdemlet ostorok-
rulszol, mert szokot dologh az
mindeneknél, hogy *causa pro effe-*
ctu ponitur mikeppé szoktuc mő-
dani, Ez nec io kezé, auagy io
nyelue vagion, az az, Isep irása,
es ékefen szollása: Vegezeire, *Deut: 2:*
mikor az iras azt mondgia, hogi *v. vlc:*
átkozot az ki fűgh az fan, es hogi *Gal: 3. v.*
atokká lőn mi erettűnc Christus, 13.
Eiac azt ielenti, hogy az mi V-
runc mi erettűnc az atkozattak-
nac rendelt halált sem vtálta, no-
ha ő atkozot nem volt. De nem
gödol Calvinus azzal, hogy iga-
zan es az Christus bűcsülletyre
érelse az irast, hanem azon me-
ster.

Q

NEGIEDIC

sterkédic, miképpen gialazhassa
 es kissebithesse őtet mindenekbe,
 es azert yria masut nem egyfzer,
 vgmint: *In cap: 27. Matth: v. 46*
Lib: 2. Instit: cap: 16. n. 12. hogy
 Christus Vrunc, *Reus ad Dei tru*
bunal stetit: mint nyluan valo ves
 tekbe kapot bűnös ember, vgy
 állot az Istenec itylő széki elő:
 Ittis azert nem csac ki teczic, hogy
 az Calvinistakért sockal külömb
 Christus holt megh hogy sem az
 tób iamborokért, de azis vila
 gosan megh bizonyttatic, hogy
 ha az Calvinus ertelme szerent
 kellezt az aghazatot mondani,
 ez vtan igy kelleffec mondani:
 KI HASZONTALANVL KINZATEC
 PONTIVS PILATVS ALAT, MEGH
 FESZIT

AGHAZAT.

FESZYTTEC KETSEGHBEN ES
 VEN, ES AZ Ő ATTIA ELLEN
 SZÜGÖLÖDVAN HERTELEN ES
 MERTEKLETLEN IN DVLATIBOL
 MEGH HALA AKARATTIA ELLEN,
 ES AZ Ő HALALAVAL SEMMIT
 EGIEBET ketseghben esefnec
 peldaianal nem hagia
 mi nekűnc:

Qij EO.

EOTEODIC A-
GHAZATTIA AZ

CREDONAC.

*Szálla poklokra, harmad napon hat
lottaiból fel tamada.*

AZ Christus alázatos halála-
na emlékezeti után, az ő
dűcsösségherül teszűnc itt em-
lekezetet, tudni illic, hogy az pok-
lon, és az halálon hatalma vagi-
on ő neki: Ez pedig az Agha-
zat két részt foglal maghaban:
Elsőt, az poklokra való szállást:
Másodikat az fel tamadást: Miel-
kor pedig azt vallunc, hogy az
Istennec fia poklokra szállor, ke-
dol

V. AGHAZAT.

dolghot vallunc: Eggiket azt
hogy az Christus lelke, az Ighy-
nec személyetül el nem vált az
halal által, Mert ha el vált vol-
na, az ő lelke az Ighytül, miken-
pen az testül el vált vala, nem
igazán mondatnéc az Istennec *Aug: 20.*
fia poklokra szállani. Masikat *ciuit: c. 15.*
azt hiszűk, hogy mygh az mi V-
runc teste, mely az koporsóban
téteter vala, vesztégh niuguec,
az ő lelke alá szálla poklokra, a-
hol az reghi szent Atiac lelki
fogházban valánac, mielő-
gy senki az mi űduözitők ha-
lala előt, az menniei bodogh-
házban benem viteter, az mint
nylvan tanyttia szent pal Apo-
stol *ad Heb: 9. v. 8. cap: 10. v: 20. c: 11*

Q iij

v. 39.

Gen: 37. v. 39. Annakokaért módgia va
 v. 35. la Iacob Patriarcha hogy po
Ex Aug: kolra alaszál az ő fiahoz az kirül
12. de Ge- azt véli vala hogy nem kopor
nesf. ad li soban, hanem az vadac giamra
ter: c. 33. ban temetteret vala. Nem azért
 szalla pedigh poklokra, hogy ő
 az töb foghliokkal egietembe
Psal: 87. rabfághban lenne, mert csak ő
 v. 5. egiedül volt az halottac közt
Aetor: 2. szabades, es lehetelé volt, hogy
 v. 31. az pokol őtet megh tartoztatná,
 miuelhogi az bűnnec solgia volt
 azis az foghságh hanem az vég
Eccles: 24 re mét oda, hogy az pokloc töm
 v. 45. löcz tartoiat az őrdőghöt megh
 kötözne, *Matth: 12. v 19. Apocal:*
 20. v. 2. Hogy az szent Atiákat
 ki szabadytana az tömlöczből,
 az

az mint oluassuc *Zachar: 9. v. 11. Cal: lib: 2.*
Coloss: 2. v. 15. es noha Calvinus *c. 16. n. 9.*
 az Babyloniai foghsághrul ma
 giarazza az Zacharias monda
 sar, De szent Mathé es szent Ia
 nos, nyluan mondgiac, hogi Za
 charias, Christus Vrunkrül, es *Matt: 12.*
 az ő gőz ődelmes kiralyfágharul *v. 5.*
 beszél, Es azért mondgia szent *Ioan: 12.*
 Thadæus Apostol Eusebiusnal, *v. 15.*
 hogy Christus Vruncc egiedül *Euseb: 1.*
 szállot poklokra, de sokad ma
 gháual iöt visza. *Ad inferos solus*
quidem descendit, multa verò turba
comitatus ad patrem ascendit, se
pemq; illum ante nunquam disruptam,
scidit: Vegezetre, nem csak az
 szent Atiákat mingiart bodog
 ghá téue ielen letéuel, es be tellie
 syte

EOTEODIC

Luca 23.
v. 43.
syte az mit Igáire az keresztán,
hogy azon nap az bodoghágh,
ban vinné ő magháual az megh
feszyttetet embert. De az kar-
hozattaknakis az ő hitelensé-
gheket szemekre hánia, az mint

1. Petri 3.
v. 19.
szent Peter yria, es Caluinusis
megh vallia.

Cal. lib. 2.
c. 16. n. 9.
Vgian ezen aghazatnac má-
sodic részében, azt valliuc, hogy
ő maghá, tulaidon ereiéuel fel-
tamada Christus Vruc, az mint
oluassuc *Ioan. 2. v. 19. c. 10. v. 18.*
harmad napra támadot fel, hogy
az ő igaz halála nyluábbán meg-
ismeretnec, mert ha mingiárt fel-
támadat volna, alyhatrác volna
nemelliec, hogy nem holt volt
megh telliefféggel:

Ittis

AGHAZAT.

Ittis Caluinus réghi szokásat
megh tartia, es mint egy fele ál-
lat banic az giömbberrel ha eleibé
vizic, vgy öys turkállia, tapod-
gia, vndokytta eztis az agha-
zator.

ELŐSZÓR: azt yria Calui-
nus, hogy ezt az aghazatot, a
menyre az poklokra valo szal-
lásrul emlekezie, nem elein min-
giárt, hané nagj üdöuel az Cre-
donac szerzése vtan adtac hoz-
za, es lassan lassan vétetet be az
Ecclesiabá, de az híueknec kő-
zönféghes ertelme volt ez vgy-
mond, miuelhogy minniáian az
réghi Atiác, emlekez nec irások-
ban az mi Vrunknac poklokra
valo szallasárul. *Conijcere licet, Cal: lib: 2.*

R

post c. 16. n. 8.

post aliquantum temporis insertam
 particulam hanc, non protinus, sed
 sensim Ecclesijs insueuisse: Extra
 controuersiam est, ex communi pie-
 rum omniũ sensu fuisse desumptam,
 quando nemo est patrum qui non in
 suis scriptis descensum Christi ad

Ruffinus inferos commemoret: Ezzel ágyat
Chrysost: akar vetni Caluinus, hogy olz-
 & *Cyrill:* tán nagyob szabadsággal fel for-
 in *Expos:* gathasson mindeneket, az mint
Symb:ba az első aghazatnac első czikk-
 bent hunc liében, más hasonlo dolgokkrul
 articulũ. szoluán, megh bizonytam: Mert
 vgianis, az kinél az Ecclesianac,
 es az szent Atiáknac hitele nem
 bõcsülletes, kũnnien megh ert-
 hettiúc mit tulaidonicson annac,
 az mit az Ecclesiaual, es pateret-
 kel bizonyt õ maghias.

Ma

MASODSZOR magiarazuán
 Caluinus mi legien ez az poklok-
 ra valo szállas, legh először el-
 ronta az Brentius velekedéset, ki
 azt itylte, hogy az pokol itt, nem
 egiebet iegiez hanem az kopor-
 sot, es mikor azt mondgiuc, hogi
 Christus poklokra szállot, anni
 mintha azt mondanoc, hogy el-
 temettetet. Ezt azért Caluinus *Cal: lib: 2*
 méltán karhoztattia: Mert egy *c. 16 n. 8.*
 az hogy az Credo, rövid *Com-*
pendiumia es summáia az hitnec,
 melybe legh rövidebbé előnkbe
 akartac adni az Apostoloc az
 hitnec fő aghait, es ez okon, nem
 hihetléghes, hogy azon egy dol-
 ghot kétszer akartac volna az
 Credoban helyheztetni: Más az
 R ij (vgi

(vgimond Calvinus) hogy nagy gondolatlanlág lőt volna, ha az az mit nyluan egyfzer ki ielentettec vala, homálios szoual ielenténénc az vtan masodszeris az Credoba: Es mind ezeknél nyluabban megh ronthattúnc az zal az Brétius velekedéset, hogy ha az koporsóban valo tétel, es az poklokra valo szállas mind egy, nem igazán mondanoc, hoga ő magha szállbt poklokra, mert az koporsóban, nem magha méné az ő teste, hanem Ioséphóul vitétec, es ő tölle temettérec elis.

Ennec vtaña Calvinus az magha értelmét magiarazuan, két dolghot tanit: Eggiket azt, hogy szlac álom, es aghnő befcéd azt

mon-

mondani, az mit az reghi fő Doctoroc tanytortac, tudni illic, hogy az föld giomrában *Limbus* volt, ahol az szent Atiác lelkei voltac, az Vrucnc halála előt, es hogy ezekhez ment ala Christus Vrucnc. *Posteritas locum putauit esse subterraneum, cui affixit nomen Limbi, sed hæc fabula tametsi magnos authores habeat, nihil tamen quàm fabula est: Concludere in carcere mortuorum animas, puerile est, Christi autem animam eò descendere, vt illas manu mitteret, quid opus fuit? Ihon laddé menyit tulaidonit Calvinus az reghi doctorocnac kiknec egienő vallasából halloc imént, hogy az keresztienséghnec közönléghes értelmét*

R iij megh

Cyrell: Ca. megh vizsgálá, Mert ittis bizonyos
trcb: 4. nios dologh, hogy minniáian az
Tertull: 2 réghi szent Doctoroc, egienlő
Carmin: értelemmel, es alhatatoson val
com: Mar: lottac, hogy Christus ala szállot
c. 4. Amb: az föld giomrában, es onnan szá
& Hier: badította meg az szent Atiakat.
ad Epb: 4 Es azért módgia szent Pal, hogy
Aug: Epi: Christus Vruncc az földnec also
57. initio részeyre szállot, melliet ezen szét
Et Epist: Pal maút *abijssusnac* melységhe
99. helynec neuez, ő magha pedigh
Ephes: 4. Christus Vruncc az föld szüenec
v. 9. nec, az az, az föld közöpinec, hyia,
Rom: 10. mely értelemmel neuezi Z. Da
v. 7. uidis az tenghernec melységhe,
Matt: 12. tengher szüenec: Holot azért
v. 40. az Christus teste, mely az kopor
Psal: 45. soban tétetec, nem az föld giom
v. 3. rában,

rában, hané az föld szynen volt,
 mint iol tuggiac az kic az Vruncc
 koporsoiat szemekkel láttac, es
 az irasis csac az Christus lelkerül *Astor: 2.*
 mondgia, hoga az poklokra szá *v. 28.*
 lot, mikor az ő teste niughodnec
 az koporsóban, ketsegnékül nem
fabula, hanem az szent Irasban
 foglaltatot lgassagh az, hogy az
 mi Vruncc az ő fogliainac megh
 szabadulafára, alá szálla poklok
 ra, ahol az szent Atiac tartatnac
 vala, kic az dúcsőségheben nem
 mehettec Christus nekül: Ezt pe
 digh Calvinus ő magha sem ta
 gadhattia, Mert az mint megh
 mutatom az vtolso aghazatban,
 azt hyszi Calvinus, hogy most
 sincsenec az bodoghságheben az
 hiucc

hiuéc lelkei, sőt az réghi szent
Atiác lelkeiről azt yria, hogy az
halhatatlan dűcsösségre nem vi
tettec, hanem csak kőz elz íarul.

*Cal: Luc: Propius ad caelestis vite
16. v. 22. fruitionem accesserunt, immortalitas
tis tamen gloria, ad diem vltimum
differetur:*

Masodikat azt hyrdeti Caluin:
hogy noha az poklokra valo
szállásrul az Credoban, az mi
Vrunc halála, es temetése után
tészűnc vallást, de azért, eleb
volt az halálnal, ez az poklokra
valo szállas, Es ez né egiéb, vgi
mond Caluinus, hanem az, hogy
az Christus lelke, az kerezifán,
az kárhozot, es el veszet embe
reknek kegietlen kynniat viselte,

es

és azt itylte, hogy az Istentől el
vetteter, es el idegenyttetét vol
na: Mert ő, kezes léuen eret
tűnc, valaminemű kynt erdem
lettec az gonosz emberek, mind
azokat lelkében viselte csak hogi
nem örökke, hanem egy ideigh
tartot ő raita az karhozottac
kynnia: Es ha ezt az kynt nem
szenuedte volna, Christus sem
mit nem hasznalt volna, vgi mód
nekűnc az ő testi halála.

*De deo Cal: lib: 2.
scensu ad inferos, certior expositio c. 16. n. 10
quærenda est: Nihil actum erat, si His per o
corporea tatum morte defunctus fuz mnia simi
isset Christus, aliud maus & excelsa docet
lentius pretium fuit, quod, diros in Brët: Ho
anima cruciatus, damnati ac perdit mil: 54 &
bominis pertulerit: In locum sceleraz 65. in Lu
torum cam.*

S

torum sponsor, adeoq; instar rei submissus, qui dependeret omnes quæ ab illis expetendæ erant, pœnas, uno hoc excepto, quòd doloribus mortis

Calvinus non poterat detineri: Es ismet: Diu Ibid: n. 12 ros & horribiles cruciatus perpeffus, Ibid: n. 10 cum se ad tribunal Dei reum stare. Ibid: n. 11. cognosceret: Cum aternæ mortis horrore quasi confertis manibus latus, à Deo se derelictum & alienatum sensit. Kegielmes Isten, Iki hihetné ha szeméuel nem latná, hogy illien karomlo ember nec tanitása után indulhatna vala mely eszes ember? Ha Christus Vruc az karhozottac kyniat hordozta, tehat testében, Ielkébé giörtörtet az ördögökétül, ketségben eset, karomlotta az

az Isten megh dühült haraggal, es vgian ördögge, vagy az ördög nec Angialaua változot egy ideigh: mert ezec, es ezekhez ha fonloc az karhozottac kyniai: Es ki hallotta vala Calvinus elöt, hogy az poklon, ketségben es félt kellien érteni? Vagine az szent Irásbá elac egy bötü, melyből ezt az magiarazatot, elac tetetes szynnelis tamogathatnac az Calvinistac? Es mint lehetéghes, hogy Christus, auagy ketelkedet volna az ő Atiánac hozzáia valo io akarattiaban, auagy azt itylte volna hogy elvettetet es el ideghenittet az ő attiátul, holot iol tutta, hogy ő légien az Atiánac szerelmes fia, kiben

kiben be telliesedet az Istenec a
 karattia? Hiszem tutta Christus
 Vrucn hogy ő az Istenec tera
 mészert szerént valo fia, es hogy
 sem veretekbe, sem Istenec hara
 giában nem eshetic? Nylua az
 ki ezzes ember, azt soha nem ity
 li valonac, az mit tudua tud hogi
 lehetetlen dologh; es a tul sem
 mit nem rethegh, az mirül bi
 zonios hogy semmikeppen nem
 történhetic: Es ez világhon so
 ha nem volt magha feledeteb
 ember Christus Vrucnán, ha azt
 itylte az mit Caluinus karomlo
 li: *Theol:* irasual ő szent felsegere foghor:
Cal: art: 7 Ezeket mikor irom vala, iu
fol: 145. ta ezembe a mit egy Lutherista
 Superintendens irasiban oluastá
 reghen-

reghenten, tudni illic, *Athei Calu
 nistae infernum negant*, hogy az
 Caluinistac tagadgiac az pok
 lot: Es gondolkodni kezdém
 rolla, ha ezt valaha ielenghette
 volna Caluinus, mert Luther
 be, nem most oluastá vala, hogy
 ő nem tuggia micfoda az pokol,
 mert hogy az lelkec egy helyen
 berekeztetuen kinosztaffanac az
 mint az prædicatoroc költic, azt
 ő né merné módani, es az lelke
 ket sem ityli pokolba kynlodni,
*Quid sit infernus ante nouissimum. Luth: To:
 diem, non admodum sum certus, nã 4. Witt:
 quod certus locus sit vbi damnato. Lat: in c.
 nã animæ incluse torqueantur, quæ 2. Ionæ fo
 admodum fingunt concionatores, non lio 554.
 ausum affirmare. Es masut: Animæ Edit: Ana
 non ni 1552.*

S iij

*In cap: 25. non egrediuntur ex corporibus in
Genes: E. cruciatum & pœnam inferni, sed pa-
dit: Nor: ratum eis cubiculum in quo dormiant
apud Io- in pace. Mikor azeit gondola
an: Mont. kodnám felölle, ha Caluinuſtra
ſol. 254. rea raghadotte ezis az Luther
hiteleſéghe, vgy teczéc, hogy
bizonios ieleſéghyt találame-
nec az teuelygélne az Caluinus
iraſibannis: Mert az réghi igaz
keresztienec, az tellies ſzent irala-
nac egienlő foliáſa ſzerént, az
hyttec mindenkor, hogy az po-
kol, mellet az Vr Iſten, az ör-
döghök nec, es az hamis embe-
rek nec öröc kinniokra keſzytet,
az föld giemrabá, bizonios hely
legien, melybe az gonofzoc igaz
es valofaghos tüzzel götrett-
nec,*

nec, kineztatnac, es valofaghos
képpen eghettetnec: Mert hogy
az föld alat valo hely legien az
pokol, nyluan tanyttia ſzent A-
goston: ſót minniaian az töb hi-
uekis, mint miképpen Tertullia-
nus mongia. *Nobis infernus cre-
ditur in fossa terræ, in alto vastitas
tis, in ipsis visceribus eius abstrusa
profunditas: Gehenna est ignis arca-
ni, subterraneus thesaurus: Es v-
gianis azért neuezteik Infernus
nac az az alat valo hely nec az
pokol, Inferi vgi mond Z. Ago-
ston, eò quòd infra sunt apellantur,
ſót Iſaias prophetais ezert mód-
gia ſzoluan az Babyloniai kirá-
lyrul Infernus SVBTER conturba-
tus est. *Detracta est ad inferos sus-
perbia**

*Aug: Epi: 99. & 2.
Retrac: c. 24. Tert: lib: de ani-
cap. 55. n. 600. Et
Apolog: c. 47.
Epbef: 4. v. 9.
Aug: 12.
de Genes: ad lit: c. 34
Iſa. 14. v. 9. II. 19.*

Hier: ibi: perbia tua proiectus es de sepulchro tuo, alai valo helynec neuazi az poklot, az houa alá vonatot az az pogany király, kyt vgian korporfoiában sem vittec vala be: szent Palis magiarázuan az mi Vrunknac pokokra valo szállásat, azt iria hogy az földnec also részeire szállot ala: Hogy pedig tüzzele kinoztassanac ot az go

Aug: Ser. noszoc, szépen tanyttia Z Agoston es azért mondgia az poklot tüzzele el olthatatlannac, mert sem ő el nem aluszic, sem az benne eghöket megh nem emészti: Es

Aug: 21. ezen szent Agoston masut nem Ciuit: c. 9. cfac tüzzele de vndoc férghektül mondgia hogy kinoztátnac az gonoszoc teste, es ezt bizonyittia

amaz

amaz szent Irasbol. *Vindicta caro Eccles: 7. nis impij, ignis & vermis. Ha pēs v. 19.*

digh kerded mikeppen kinozza az Tüz az lelkeket azt mondgia szent Agoston hogy *Miris, sed Aug: 21. veris modis cruciantur. Az szent Ciuit: c. 10 irásis ezer helien mondgia, hogy az tüzbe götrödne az gonoszoc, Job. 20. v. 26. Psal: 10. v. 6. Psal: 139. v. 11. Luc: 16 v. 24. Matt: 13 v. 50. Matth: 25 v. 41.*

Ezekbe Calvinus semmit nem hiszen. Ezt először abbol véz *Cal: lib: 2 szem eszembe, hogy mikor az mi c. 16 n. 8. Vrunknac poklokra valo szállásámul kezd szollani, fundamentos mul azt veti, hogy az irásba az pokolnac neue, giakran vétetic cfac az temető syrert, es mind ő*

T

semind

f mind az ő kőuetőy, vagi az kor
 porforul es syrrül, vagy az lelki
 götrelemnül magiarázzac giak
 ran azokat az szent iras monda
 sit, melliekben az poklokrol em
 lekézet vagion, es ezzel azt nye
 ric, hogy az szent irasbol az pok
 lot senki megh ne bizonythassa,
 miuelhogy mind azokra az bis
 zonifághokra mellieket az pos
 kolnac bizonitására elő hozha
 tunc, kőnnien azt felelné Caluis
 nus, hogy az Sido szo *Schōl.*, az
 uagy az pokol, csac koporlot, es
 lelki götrelmet iegiez azokon az
 helieken: Touab mégien Caluis
 nus, es megh akaruán magiarazo
 ni Christusnac pokolra valo szal
 láfat, azt mondgia, hogy az pok
 lokon,

Ibid: n. 10

II.

lokon, nem egiebet kel érteni, ha
 né azokat az lelki kynokat, mel
 lieket érzet, mikor az kereszt
 fán azt itylte, hogy az ő Attias
 rul elhagiatot, es el ideghenytte
 tet, szinte mintha az Isten az ő
 veszedelmére fel fegyuerkezet
 volna, es igi az karhozottac kyn
 niait viselte ielkében, Mert meg
 akaruan bizonytani hogy Chri
 stus poklokra szállot, legh elő
 szőris *Definiallia*, megh mongia
 mi legien az pokol, *Nulla fingi*
potest magis formidabilis abissus,
quàm sentire te à Deo derelictum, &
alienatum & quum inuocaueris non
exaudiri, perinde ac si in tuam per
niciem ipse conspirasset. Eò Christum
videmus fuisse deiectum. Azért
 T ij szynte

*Cal: loco
citato n. II*

Hierony: szynthe mint az reghi origenistac,
Epist: 59. vgy Calvinusis az poklot nem e-
ad Anitū. giébnec veli az gonofzoc lelki
 ismeretnec gōtrelménel. Ha per-
 dighez az pokolnac Definitioia,
 kōuetkōzic, hogy az Calvinus
 ityleti szerént, nem egieéb az po-
 kol, hanem az emberi velekedés-
 bōl tamadot lelki gōtrelem, mert
 az Calvinus teczése szerent Chri-
 stus Vrunkatis azért mōndgiuc
 hogy poklokra szállot mert az ő
 lelkében, kegyetlen szorongha-
 tásokat érzet: Es mind ezekbōl
 illienképpē okoskodhatunc: Azt
 itylni es azt érzeni, hogy az le-
 stentől el haggiattatunc, csac az
 mi elménk nec gondolattiába va-
 gion. De az Calvinus ityleti szer-
 rént,

rént, efféle itylet es velekedes az
 pokol, mert vgianis azért mon-
 datic Christus poklokra szálla-
 ni, hogy illien velekedése volt ő
 neki. Tehat az Calvinus ityleti
 szerént, az pokol, csac az mi el-
 ménk nec gondolattia: Es miuel-
 hogy a mi csac az emberec vele-
 kedésében vagion, annac ez vi-
 lagrészei közt nincsen bizonios
 helie, es *Situssa*, kōuetkōzic, hogi
 az Calvinus teczése szerent, az
 pokolnac nincz bizonios helie
 ez vilagyon:

Auagy imygy okoskodhatunc
 nylyuabban az Calvinustul vetet
 fundamentamokbol: Azoc az
 kinoc mellieket Christus Vrun-
 c lelkében érzet, nem egiebec vol-

tac

tachanem az pokol: Tehat az Caluinus vallása szerént, az pokol csak az leleknek ityletiből, es velekedésekből származot szomorúsagh leszén. Innén vagion hogy masut, minden kerülő befzed nekül azt yria hogy az po-

Caluin: 1. kel mi bennűnc vagion In nobis

Ioan: 3. v. 2 infernum semper reperimus.

Mark: ibi:

Masuttis, nem homaliason ielengheti Caluinus, hogy ő nem hyheti, hogy vgian valoba legien az pokolnac tűze, mert magiarázuan keresztelő szent latorolnac amaz mondafat, hogy CHRISTVS Vrunc, az buzat be tákaria maioriában, az polyuát pedigh, el olthatatlan uázzel meg egheti, azt mondgia, hogy
nem

nem kel az tűzön, tűzet érteni, mert vgimond, *Metaphorica est locutio*: Hasanloképpen, mikor az Christus vtolso sententiaiat magiarazza, melyben az öröc tűzre veti az gonoszokat, ittis azt mondgia, hogy az tűzön, né kel tűzet érteni: *Superuacuum est* Matt: 25.

subtilius cum Sophistis inquirere de v. 41.

ignis huius materia & forma, Ignis Marlor:

enim nomen, Metaphoricè, sumitur:

Mely mondafokból, nyluan köuetkőzic, hogy Caluinus nem hytte hogy amaz pokol vgian valóságos képpen legien, melyet az szent Iras hyrdet, es az réghi szent Doctoroc hyttene, tudni illic, az melybe, tűz által kihoztaffanac az gonoszoc, hanem

vy poklot formalt az önön feié
 nec gondolattiábol, az az, Egy
Ens rationalis, melyül nem szük-
 ségh hogy senki féllien, mert ha
 ollia pokol nincsen az minemár
 az Iras előnkbe adot, nicz az
 Calvinus gondolattianac es ala-
 manac anni ereie, hogy most
 vyoñan, más poklot faraghañon.

Touabba azzalis ketesséte-
 fzi Calvinus maghat, hogy az
 pokolt nem hiszi, Mert azt ta-
 nytia, hogy bolondfágh azt ké-
 deni hon vanna az lelkec itylet
 napia előt, es az itylet előt nem
 kinoztatnac vgimond, hanem
 csackötue tartatnac hogy itylet
 napian az kinokra vetteñene.

*Cal: 3. In-
 stit: c. 25. De loco animarum ante iudicium, in-
 n. 6.*

epta

*epta & inutilis est questio, stultum
 & temerarium est de rebus incogni-
 tis inquirere: Reprobi vincēti cates-
 nis tenētur, donec ad supplicium tras-
 bantur.* Es vgian azt yria masut, *Lib: 2. c.*
 hogy giermeki gödolat azt ityl. *16 n. 9.*
 ni, hogy az halottac lelke fogh-
 fághra vetteñéc: *Cōcludere in car-
 cere mortuorum animas puerile est.*
 Nem hiszi tehat Calvinus azt az
 poklot meliben itylet előt kinoz-
 tatac vala az dobzodo gazdagh,
 es annak okaert, né hiszi azt az
 poklot melliet az szét Iras előnk-
 be ad, hanem hogy az purgato-
 riomat el ronthassa, az Lymbust
 ki giomlála, hogy az Lymbust
 el temethesse, az pokoltis vegre
 meg tagadgia Calvinus: Az Au-
 gusta

V

gustana Confession valo Atias
fiakis, loc eszteléséghez tanytnac
az mi Vrunknac poklokra valo
szallafárul, Mert az *Liber Concordiæ*
azt mondgia, hogy ő közö
töc nagy versengés vagon, Mi
kor es mi modon ment légien
Christus pokolba, az az, Halála
előtte vagy az vtán? csak lélec
szerenté auagy mind testestül?
csak emberi természetibeie auagi
Istenseghebeis? &c. Es midön
azt mondottac volna, hogy eze
ket senki ez földön meg nem tud
hattia, hanem az más világhra
kel hadni, Azzal feiezie be, hogy
ez dologhban azt kel tartani az
mit Luther 1533. esztendőben,
Thorgaban tanytot, tudni illic,
hogy

hogy az egész személy, Isten és
ember temetése vtán szallot pos
kolra, *Credimus totam personam,
Deum & hominem post sepulturam
ad inferos descendisse*: Mely do
loghba nylyan meg ielentic hogi
esze fordultac az Concordistac:
Mert egy felől azt mondgiac,
hogy nem tudhattiuc mikor löt
az pokolra valo szallas, Vrun
halála előtté, vagy az vtán, Mas
felől azt yriac az mit az Credo
tart, hogy halála vtán szallot
poklokra: Annac főlötte hamis
san tanyttiac, hogi éppen az Iste
ni személy sohova nem mehet,
miuelhogy mindenüt ielen va
gion, Mas az hogy Christus V
tunc, emberi természeté szerent
V ij igazán

igazán megholt vala, az ő lelke
 kenec testetül való elválása ala-
 tal, es így, halála oriatul foghua,
 fel tamadásaigh, nem volt éppen
 az emberi természet, es ez okon,
 Christus Vrunctellies emberlé-
 ghe szerént nem szalhatot po-
 kolra, holot akkor az emberi ter-
 mézet éppen nem volt, Vege-
 zetre nem clac azt tanyttia az is-
 ras, hogi az Christus teste az ko-
 persoban niughodot mind az fel-
 tamadásig, de aztis nyluan mód-
 gia, hogi Christus Vrunknac Z.
 lelke volt az mely ala szállot az
 poklokra, es azért módgia Chri-
 stus Vrunct, hogi az ő Attia nem
 haggia pokolba az ő lelket, az ő
 testit sem haggia megh rohad-
 ni,

ni, *Act: 2. v. 26. 31. Psal: 15. v. 8. Aug: Epistola 57.*
 mely mondasbol bizonyittia Z. *ad Daro dan 99. ad*
 Agoston hogy az Christus le-
 kezállot ala poklokra, es vgian
 ezent ielenti Z. *Peteris, I. Petri 3. Euodium.*
 11. 19. De haggiunc bekét most
 az Concordistaknac, hanem térs-
 tunc Calvinushoz:

Meghteczic azért mind ezek-
 ből hogy az Calvinus hiti es er-
 telme szerént, így kell eztis az
 aghazatot fordytani, POKOLRA
 NEM SZALLA, MIVELHOGY AZ
 POKOL nem egiéb az emberi
 gondolatnal, hanem azt ityluén
 hogy az Istentül el hagiator, es
 el ideghenült, az Lator kar-
 hozottac kynniát szeu-
 uedte lelkében:

HATODIC A-
GHAZATTIA AZ
CREDONAC.

*Méne menyéghben, üle az Atia
mindenbato Istenec iobiara.*

ITtis két dologrul tészünc val
Ilast: Először, hogy az mi Chris
stusunc, nem mástul vitetéc, ha
nem magha hatalmáual, es Isteni
creiúel méne menyéghben, es
Ephes: 4. az mint szent Pal mondgia, az
v. 10. eghec főlybe méne, fellieb ma
Hebr: 7. gasztaltatéc az egheknélis. Fel
v. 26. menerelinec moggiárul szoluan
Hebr: 4. szent Pal, azt mondgia, hogy pe
v. 24. netrauit, nem szaggatta megh az
eghe

AGHAZAT.

egheket, hanem szakadás nekül
atal hatotta:

Masodszor, hogy az mi űd-
őzítőnc, Isteni természete sze-
rént egienlő léuen az Atiáual,
emberi természete szerētis (mely
termeszetrül szollottac az eléb
magiarázot aghazatokis) anny-
ra fel magasztaltatot, hogy mel-
tan az Atia Istenec iobian mon-
datic űlni: Mely mondásban, két
Metaphora vagion, tudni illic az
űlésben, es az Atiánac iobiában,
Mert CHRISTVS Vrunc sem
ül mindenkor vesztégh, es az A-
tia Istenec sincz iob keze: *De Apocal: 2.*
miuelhogy az kiraliokatis széke *v. 1.*
ben szoktác űtteni, mikor az ki *Aktor: 7.*
taly tisztre valasztiac, es az bírás *v. 56.*
kis

kis veztegh űlnec, mikor tör-
 uént szolgaltatnac. Annakokaért
 mondatic Christus Vrucnc vezte-
 Matt: 25. tégh űlni, hogy az ő Vralzkodás
 v. 31. sa és birodalma meg ielenessec:
 Azonkeppen miuehogy az kis
 ket megh akarunc bűclűlleni, job
 3. Reg: 2. kéz felűl űltettiűc, mint am Salas
 v. 19. mon az ő Anniát, annakokaért
 Psal: 44. mondatic Christus Vrucnc az
 v. 10. ő Artianac iobián űlni, az az a
 Ephes: 1. mint szent Pal magiarazza, min
 v. 21. den feiedelemfégh, hatalom, erű,
 es vralkodas fűlűt, mind ez vilá-
 ghi, semind az más világhi ne-
 uec fűlűt, fel magasztaltatua len-
 ni: Mikor azért Christus Vrucnc
 kat az Atia Istenec iobián
 mongiuc űlni, annit téfzen mint
 ha

ha azt módanoc, hogy az mi űd, Ita Aug:
 űzűt űnc emberféghé szerentis, lib: de fide
 az Isteni természet vtán, első es Symb:
 tégh bűcsűlletesb helt foghlalt, c: 7.
 es mindeneket felliűl halladot,
 űzűtefféghes meltoságghal, es az
 mint masut mondgia az iras, Matt: 26.
 Christus Vrucnc az Isteni hata v. 64.
 omnac iobian űl, az az, hatal. Marci 14
 malsággha, es ereie oly nagy, hagi v. 62.
 emberféghé szerentis, az Isteni
 természetűl megh válua, min
 den hatalmat megh halladna: Es
 azért mondgia szent Pal hogy Ephes: 4.
 az eghec fűlybē ment, hogy min v. 10.
 deneket be tűltene az ő ereiuel,
 es hatalmassággháual, az az hogy
 mindenűue el hatna az ő ereie.
 Ittis nem io niomon setal Cal-
 uinus batianc: X ELű.

HATODIC

ELŐSZÓR az Calvinus tá-
nytuany, az Parisban lőt dispu-
tatioban Anno 1566. in scripto, da-
to 18. Julij Artic. 26. azt mondac,
hogy az Christus teste nem ment
az éghbe vgy, hogy éppen ma-
radot volna az égh azhol be-
ment, hanem megh keller ennac
szakadni: Ezt az ő mesterektől
Calvinustul tanultac: Mert őys
nem csac azt tanyitja a mint éléb
megh értőc, hogy sérelem nekül
az szűsz meheből sem születet-
hetet Christus Vruc, de ennac
főlötte, aztis tagadgia, hogy az
megh dücsöült testnec oly ru-
laidonságha légien, hogy szaka-
dás nekül által meheffen egiéb
allatokon, es ez okon ostorozza
azokot

AGHAZAT.

azokot az kic azt módgiac, hofi
az Tanytuaniokhoz CHRISTVS *Cal: Ioan:*
Vruc ayto nylnakül ment; 20. v. 19.
Minimè verum est quod Papista as. Mark: ibi:
serunt Christi corpus penetrasse per
ianuas clausas, es olzán, nagy te-
mérdec hazughághot okád mi
reanc, hogy mi az meg dücsöült
testet, telließéggel hasonloua té-
szűc az lelekhez, es azt mond-
giuc, hofi mindenüt iclen legien
az ő Immensitasual, kibe Calui-
nus igazat nem mond, mert mi
semmit effelet nem tanytunc.

MASODSZOR: noha Calui-
nus az *Vbiquistakat* kic az Chris-
tus testét ez egész világhra el a-
kariac terieszteni, giakran üstő-
közzi, es megh pofázza, de mind

az által, néha őis hozzaioc von-
szon, es azt tanyttia, hogy az I-
stenec iobia, mindenűt ielen va-
gion, es ez okon elztelenűl csele-
keznec a kie azzal akariác bi-
zonytani, hogy Christus elac az
éghben legien, Mert az ő attia

Calu: Ad nac iobian űl: *Hoc non ideò dicitur,*
Ephes: 1. vt Dei dexteram celo inclusam exi-
vers: 20. stimemus: *Perperam igitur faciunt*
Marlor: qui ex sessione ad dexteram Dei co-
ibid. nantur probare, Christum non nisi
in celo esse: *Hoc potius significat,*
quòd cum Dei dextera celum &
terram impleat, consequi necessario,
vt regnum CHRISTI & virtus
vbiquè diffundatur. Eze az Calu-
uinus mondási, fundamento-
mi az vbiquistaknac. *Masuttis*
imygien

Imygien beszel. *Locum aliquem Cal: Mar:*
imaginari non conuenit, cum Meta 16. v. 19.
sphericè dextera, secundam à Deo
potestatem significet, non ergo rece-
ptus est Christus in celos, vt beatam
quietem procul à nobis colat, sed vt
mundo præsideat. Ha bizonios he-
lien nincsen, sőt ha tauul nincz töl-
lunc az ő emberi természeté sze-
rént, ielen vagió tehát mindenűt
vgiá az ő emberi természeté sze-
rént, az melyhez illic hogy az I-
stenec *Vicariussa*, hely tartoia
legien, az mint magha az alha-
tatlan ember, masut azt yria, hogi
Christus az eghec fölöt vagion:
Cum dicitur Christus in celo esse, *Caluin: ad*
non sic accipi debet, quasi resideat in *Ephes: 4.*
ter sphaeras, sed illic celum, significat v. 10.

cat locum spheris omnibus superioribus.

HARMADSZOR, az mint ez előttis mondam, azt tanyttia Calvinus, hogy ez az mi Vrunknac meltofágha, es az Atiánac iobian valo ülése, csac üdö szeghazatbá rént valo, es az itylet vtán, le vetetic, az kyráli székből, végheleszen byrodalmánac. *Dicitur ad Cal: lib: 2. c. 14. n. 3. patris dexteram sedere; Hoc verò temporale est, donec praesenti Divinitatis aspectu fruamur: Regnabit ergo Christus, donec prodierit mundi Iudex, es az mint mondam, - ezeket mind azzal fejezibe, hogy az vtolso itylet lészén az Christus kiralysaghánac vtolso cselekedeti: De nyluan szét Pal*

Pal nem azt hyrdeti, hogy az Atianac iobian valo ülés csac *Hebr: 10. v. 12.* ideigh valo dologh légien, ha nem azt mondgia, *In sempiterna Ephef: 1. num sedet in dextera Dei* hogy ő *v. 21.* rökke az Atiánac iobián ül Christus: Es ha csac ideyg valo az Atiánac iobiára ualo ülés mi *Cal: art: 2. v. 34.* velhogy az Calvinus ityleti szentis, *sedere ad dexteram Dei est summum imperium obtinere: celi & s. v. 34.* terræ dominium obtinere, plenumq; rerum omnium arbitrium, az Atiánac iobiára valo ülés, anny tészen mintha azt mondanoc, hogi Christus az eghek nec es föld nec Vra, es ő neki mindeneken hatalma vagion, Ha mondoc ez igi vagion, es mind az által, csac ideigh

ideigh valo ez az Attianac iobian valo űles, kőuetkőzic hogi az Itylet vtán nē illic ez az melstosagh Christushoz, es annak okaert vgian nem leszen lsten:

NEGIEDSZER, azt tanyttia Calvinus, hogy Christusnac az ő Attia iobián valo űlése, annyttészen, mintha azt mondanoc, hogi Christus az ő Attianac *Vicariussa* hely tartoia. *Sedet Christus ad patris dexteram, quia eius Vicarius est, Cal: Matth. 26. v. 64 cap: 22. v. 44. Marci 16. v. 19.* ki ből nyluán kőuetkőzic hogi Calvinus nem hyszi ielen lenni mindenűt az Atia lsten, mert az ki mindenűt ielen vagion, nem kel annac *Vicarius*, hanem csac azoc
szok

iroktac *Vicarius* rendelni, az kie ő mahoc oly forman ielé ninclē nec, az mint az *Vicarius* ielen vagion: ki teczic ezekből, hogy az Calui: hiti szerent eztis az aghazatot igr kel fordytani, NEM HENT BIZONIOS HELYRE MENŐ NIEGHBEN, HANEM EGI IDEIGH AZ ISTENNEC VICARIUSSA LŐT, DE VEGHRE EZT AZ BŐCSűlletes tisttetis le vonszácrolla.

HETEDIC A-
GHAZATTIA AZ
CREDONAC.

*Onnan leszen el iduendõ itylni eleuo
neket es boltakat.*

Hyszuc es valluc, hogy az
mi Christusunc, az ki mie
rettunc szolgál abrazaiban iõue
az világhra, es erettunc halált
Matt: 26. szenuede, az világh véghin, nagi
v. 64. finiességben es ducsösségben
Hebr: 2. el iõ vizontagh, es akkor ny
v. 8. uan megh láttiac minden nem
zerléghet hogy az mely hatal
mat ielent az Atiánac iobián va
Ioan: 5. v. lo ülése, azzal õ mindeneken v-
ralko

AGHAZAT.

ralkodic. Mert az õ emberi ter: *Dedit po-*
meszeriben megh ityl, mindene: *testatē ei*
ket es melto iuralommal meghis *iudiciū fa-*
fizet mindenek nec érdemec sze: *cere quia*
rént: Es akkor osztón minden *filius ho-*
nielū megh vallia, hogy az mi *minis est.*
Christusunc, az õ Attiánac dús
es õsfegehében vagion. Azért *Philipp: 2*
mondaric pedigh eleueneket es *v. 11.*
holtakat itylói, mert mind iokat *Actor: 10.*
samind gonoszokat megh ityl, es *v. 42.*
mind azokat az kie réghen meg *2. Tim: 4*
holtac vala, mind azokat az kie *v. 1.*
ket az itylet napia eleuenen talál, *Aug: En-*
megh ityli, az mint szent Pal ie. *chiri: c. 55*
lenti, mert az az nap, szinte mint *1. Thess: 4*
az Noe ideiében ramadot vyzõ, *v. 15. 17.*
zõn, veletlenül kapia az embe: *Matt: 24.*
reket. *v. 38.*

Y ij

Cal

Caluinus ittis nem melleze jár
az ő Attiátul Luther Marton
tul. Mert legh EL Ő SZ Ő R mi
keppen Luther azt nyluan tany
ta, hogy Christus ez vilaghot
megh nem ityli, és ha megh ityl
né, egieb nem volna, az megh

*Luth: To: dühült ordoghnel: Si Sbristus
mo 5. lat: specie irati ludicis appareat, qui exci*

*Witteb: gat rationem transacta vita, certo
An: 1554 sciamus eum furiosum esse diabolum.*

*in c. 5. ad Azonképpen Caluinus is, azt nyl
Gal: fol: uan yria, hogy az mi büneinket
403. a soha az ityletre nem viszi az Isté,
es bár semmit ne fellitunc az ity*

*Cal: Mat: lettül. Neq timendum est, vt in
27. v. 26. Dei iudicium veniant amplius pecc*

*Mark: ibi: cata nostra, à quibus tam preciosa
mercede nos absoluit filius Dei, ne
qua*

*qua amplius in nobis resideat imo
mundities: Az gonosz téuő, azt
akarná hogy se byro, se tömlöcz
ne volna, Luther es Caluinus
sem örömöst halliác, hogy po
kolis vagion, es ityletis léizen.*

MAS ODSZOR hamis, es sze
méli valogható biroua teszi Cal
uinus Christus Vrunkat, mert
azt tanyttia, hogy noha minnia
tunkban megh marad az bün, es
minden cselekedetünkben vét
kezunc, es az vetkec mind egy
aránt halált erdemlenec, de mind
az által, nemelliekbe el földi, meg
nem pironghattia, nem karhoz
tattia ezt az gonoszfaghot, Ne
melliekbe pedigh, vgian azon
vétkec, karhozatra vét, és megh
Y iij bün

Cal: lib: 3. bűntet. Nos peccata fidelium ve-
c. 4. n. 28. nialia esse pronunciamus, non quia,
non mortem mereantur, sed quia non
imputantur. Ha ez nem személy
valoghatás az birobán, nem tu-
dom mi legien az személy valo-
ghatás.

Lasfadz HARMADSZOR: Az mint
batodic a nem reghenis mondam, azt taz
gazatnac nyttia Calvinus, hogy Christus
barmadic kiralyfaghánac vtolfo cfelekede
ezickeliét. ti az itylet léfzen, es az vtán nem
 vralkodic: Magha az Nicenum
 Concilium, az Angiállal, es Da-

Luc: 11 v. 33 vallia. Cuius regni non erit finis,
Daniel: 7 hogy az ő királi méltosaghánac,
v. 14. 27. es orszaganac vége nem léfzen:
Michea 4 De hogy ne lattasséc oknelkül
 v. 7. *elzic.*

elzelenkedni Calvinus, hozza
 elő maga otalmara szent Pal *Apocal: 11*
 postolt, ahol azt mondgia, hogi *v. 15.*
 az világh véghyn az ő Attiánac *Isa: 9. v. 7*
 adgia az országhot, es mindene *1. Cor: 15.*
 ket birodalma alá vetuén, ő ma *v. 24. 28.*
 gais Christus, az ő Attiánac ha
 talma alat léfzen, Holot Z. Pal,
 nem azt tanyttia az mit Calui-
 nus ityl, tudni illic, hogi az Chri-
 stus orszagha es birodalma cfae
 bűdő szerént valolegien, hanem
 azt mondgia, hogy noha most
 mégh soc kemény niaku embe-
 rec, nem akarnac megh hodolni
 az Istennec, hanem ő ellene tusa-
 kodnac: De az ityletkor osztan,
 Christus Vruc, mind ez vila-
 ghi hatalmassaghoknac es biro-
 dal

HETEDIC

dalmoknac niakat szakaszta,
mind pedig az Satant az ő tha-
giaival egietembe le tapodgia, es
akkor nyłuábban mindenec előt
ki nylatkozic az Istenec hatal-
masságha: Eo maghais pedig
Christus Vrunc, minthogy mo-
stis emberi természeté szerént,
az Istenec birtokában vagion,
akkoris ezt az ő *subiectio*at Isteni
birodalom alatt való létet, ki ny-
latkoztattia.

NEGIEDSZER: Noha az An-
gial azt mondgia, hogy vgy iő
az ityletre Christus Vrunc, az
mint fel ment menieghbe, es az
Euangelistac nyłuán tanyttiac,
hogy az seb heliec megh marad-
tac az ő szent testén, es Z. Ago-
stonnal

AGHAZAT.

stonnal egietembe, *Tract: 121. in
Ivan: & Sermon. 547. de Tempore*
az reghi főő Doctoroc, azt ita-
nyttottac, hogy mostis azon seb
heliec megh tartia, es az itylet
napján az haladatlanoknac meg
mutattia Christus Vrunc, de ezt
Calvinus csak beszédnec ityli.

*Stultum & anile delirium fuit, pla- Cal: Luc:
gia adhuc confossum imaginari, cum 24. v. 39.
adueniet mundi iudex: Ittis azért
kőniū megh érteni mint kellien
ezt az aghazatot módani az Cal-
vinus értelmé szerént, tudni illie,
illien formán, ONNAN EL IŐ
(DE NEM ITYLNİ) AZ SZER-
MÉLY valoghato biro,
hogy megh fosztaffec
országatal.*

Z NIOL

**NIOLCZADIC
AGHAZATTIA**

AZ CREDONAC.

Hiszec szent Lelekbe.

AZ szent haromsághnac har-
madic szemeliérül, az szent
lelec Istenrül tézfűnc itt vallást,
tudni illic, hogy az Ariátul, es
Fiutul származot, es noha sze-
mély szerént külömböz, de ter-
meszetyben egy Isten az Ariá-
ual, es Fiuual: Es hiszűc azis,
az mint az Nicrabeli szent göle-
közét mondgia, az tellies szent
Irasnac egienlő tanitasabol, tud-
ni illic, hogy ő tanytotta, igaz-
gatta,

AGHAZAT.

gattá, vezerlette, az propheta,
kat es Apostolokat, hogy tany-
rafokban, es irasokban az hamis-
sághnac szeletül el ne ragadtat-
nanac.

Ezeket az mi Harpyanc Cal-
uinus be mocskollia az ő vndoc
ertelmiuel, es magiarazatyual.

ELŐSZÓR az szent lelekrül
azt tanyttia Caluinus, hogy nem
egtéb, hanem az Istennek termés-
zetihez illendő hatalmaságh.

*Spiritus sanctus est essentialis Dei Cal. lib. 1.
virtus. Mely mondásba, tellies c. 13. n. 22
féghel az Sabellius erenekféget
tanyttia, es az szent haromság-
nac eggic személiet tagadgia:
Mert valami az Istenbe essentiale
auagy az Isteni természetnek tel-*

Z ij

lies

liés voltához tartozic, az, egien-
lőképpen köz mind az három
szemelynec, miuelhogy az Isteni
termeszeti tellességgel egienlő-
képpen vagyon mindenic sze-
melyben, es ha külömben volna,
nem lehetne egy Isten: Követ-
közic tehát, hogy *Virtus essentia-*
lis, az természethez tartazando
hatalmas erő, nem lehet külömb-
böző személi es nemis származ-
hatic más személytől.

MASODSZOR Calvinus azé
tanyttia, hogy az szent lélec nem
vötte az Afiátul, es Fiutul az I-
steni természetet, hanem ő ma-
ghatul vagion ez ő benne. *Horo-*
rendum est dicere quod pater filium
& spiritum sanctū formando, suam
in

Cal: lib: I.
c. 13. n. 23.

in eos deitatem transfudit. Quomo-
do creator qui omnibus dat esse, non
erit ex seipso, sed essentiam aliunde
mutuabitur? Magha az Nicæa-
beli Concilium, sőt ő mága Chri-
stus Vrunc, azt mondgia, hogy
az Afiátul származic az szent
lelec, az az, mint szent Agoston
magiarazza, az Isteni természe-
tet ő tölle vészi. Es vgian nemis
külömbözhetne az Afiátul es
Fiutul, ha az Isteni természetet
ő tölle nem venné.

Ioan: 15.
v. 26.

Aug: Tra-
ctat: 99. in
Ioan:

HARMADSZOR vgian meg-
vallia Calvinus, hogy nem kel-
nekünc az szent lelekben hyn-
nunc. Mert azt yria, hogy dac-
egjedül Christus az, a kiben ne-
künc hynnunc kellien, *Solus Chri-*
stus

Z iij

*Cal: Rom: stus nobis propositus est ad quem se
1. v. 3. tota fides nostra applicet & in quo
Mark: ibi: conquiescat.*

NEGIEDSZER, Miuelhogy
az szent lelec Istenec tisztí az,
hogy az prophetakat Apostolo-
kat, Euangelistakat igazgassa, es
az mint az Nicæabeli gölek özet
2. Pet: 1. nec vallása, sőt az szent Peter ta-
2. 21. nitása tartia, ő szollot ezec által
Caluinus ebbeis gánctot talál, es
mikeppen halloc az masodic a-
ghazatba, hogy Christus Vrun-
kat meg szolla az ő beszédiben,
azonképpen gyalázza az Euan-
gelistakba az szent lelket, azt ta-
nytuan, hogy giakran botlottac,
nem iol, nem heliesen bizonyttiac
mondásokat: Halhacza mit mód
szent

szent Materul. *Matthæus abusus Cal: Mar:
videtur testimonio propheta in aliū 4. v. 13.
sensum: Es ismet, videtur parum Matth: 8.
opposite citari, imò in alium sensum v. 17.
torqueri hoc vaticinium. Masut pe-
diglen: Quomodo nomen Hieremie
obrepserit, me nescire fateor, certè
errore positum est nomen Hieremie,
Alter etiam locus, nisi dextrè acco-
modetur in alienum sensum malè de-
tortus videri possit.*

EO T Ö D S Z Ö R az szent lelec
Istenec cselekedetit sem haggia
helyén Caluinus, mert azt tanyt-
tia, hogy valakit egyszer megh-
vilagosít az szent lelec, soha az
igaz hitből az ki nem eshetic. *Vt
nunquam extinguitur Spiritus san- Cal: Mat:
ctus, ita fidem quam semel insculpsit 13. v. 20.
piorum*

piorum cordibus, euanescere & perire impossibile est. Quibus semel in-

fixa Dei veritas, nunquam effluit.

Cal: lib:3. Es ismet: Quos inseruit semel Christus in suum corpus, eorum neminem perire sinit: Es masut: Electorum fides extra periculum defectionis est.

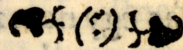
Mely mondásból, követkőzic hogy az ki egiszer hyt az Istenbe, akár menit paraznalkoggiec, reszegeskedgiec, &c. de soha az Istenec haragiába nem esic, mert mindenkor föl öltözue léfzen az igaz hitbe, mely által ő neki imputaltatit az Christus igazságha: Ennec fölötte, azt meri Calvinus mondani, hogy az hitetlenlégh- nec melyseghébe eséc szent Peter mikor Christust megh tagha-

da. In summum cumulum infidelita. Cal: Mat: 26. v. 74

lenléghben esét szent Peter, követkőzic az Calvinus ityleti szerént, hogy soha az elöt nem volt ő neki igaz hyti, még akkoris mikor ötet Christus bodoghnac monda, mert, nem az test es verielentette vala, néki az Christus titkait, hanem az Atia Isten: Azonképpen, noha szent Lukacz Actor: 8. azt yria, hogi Simon Magus hyt vala Christusba, de miuelhogy az vtán el eséc, az Calvinus valássa szerént, vgian nem hyt ő soha Christusba, mint szinte azokis az kikerül szent Pal azt mond, 1. Tim: 1. 19. gia, hogi az hitnec haioiat el rontottac. Az az, ha Calvinus igaz-

zat mondot, nem találta az tár-
 giot Christus Vruc, szent Lu-
 kacz, es szent Pal Apostol: De
 örömdst ertenem Calvinustul,
 mikor ő égi giermeket megh ke-
 resztelt, es az vtán sokkaigh ő
 rőgh korabannis az ő nyaiában
 legeltette őtet, az ki nyluan val-
 lást tőt hogy ő Calvinista, ha az
 vtán Papistaua leszen (a mint
 giakran láttiuc hogy törtenic)
 vallion azt mondanaé Calvinus,
 hogy mikor az ő nyaiában volt,
 akkor nem volt igaz hyti? Ha
 ezt mondgia, tehat az tőb Calui-
 nistakrulis ezent mondhattia, ha
 pedigh igaz hytbe volt az mygh
 Calvinust halgatta es az vtán el-
 teueliedet (az mint Calvin: ityli)
 miuelo

miuelhogy papistáua lőt, nem
 igaz tehat hogy az igaz hitet el-
 nem vesztheti az ember: Ittis
 értiuc mint kellien ezt az agha-
 zatot mondani az Calvinus ma-
 giarazattia szerét, igy tudni illic:
 HISZEC oly szent lelket mely
 nem külömböző személy az A-
 tiátul, hanem az ő természetinec
 ereie, es az Atiátul sem szárma-
 zic, ő benne sem kel hynni, mint
 hogy az Apostolokat sem iol-
 tanytotta, es az hiuc
 ket sem iol igaz-
 gattya,

A a ij

KY.

KYLENCZE-
DIC AGHAZATTIA

AZ CREDONAC.

*Közföleghe Aniaszentegyházat,
szentek nec eggieföleghet:*

ARrul tézfönc ebben az Aghazatban vallást, hogy az Isteñc ez földön bizonyos gyülekezőzery légien, mely azért neuezteric szentec, hogy clac ebben találhatni megh, az igaz szentléghet: Közföleghe nec azért mondatic, mert nem hataroztatic clac egy nem zetléghre mint az Synagoga, hanem, minden nemzetből, valaki az igazság-

AGHAZAT.

sághatul ném fut, valoghatásnekül be uéfzen, Es minden üdöben valoknac közföleghe, Mert minc vtána egyszer föndáltator, soha megh nem szönic es ki nem giomlártatic mind az aratásygh:

Ennec pedigh az gyülekezet *Ephes: 1.* thagiainac, mielhogy egy feicc *v. 23.* vagion az Christus, es öc min *Coloss: 1.* niaian azon egy test nec thagai, *v. 18.* köuetközic hogy miképpen az *Rom: 12.* mi testünk nec thagai egy más *v. 5.* nac szolgálnac, egymas terhét *1. Cor: 10* hordozzác, es faldalmat saynál *v. 17.* liac: Azonképpen, valacic en *Ephes: 4.* nec az belö test nec thagai, az *v. 2.* igaz hit által egy mashoz köföz. *1. Cor: 12.* tettec egymast seghytic, az ö kö *v. 12 v. 15*
A a in niör

niörgefeknec, es egiéb io cselekedereknec halzna egymásra ha romlic, vgy hogy, miképpen es lein az hiuec el aduán iószágo kat, közönfégefen élnece vala, az zonképpé az szentec, minniáian, az Istétül nekic adot aiandekok nac halznaiba részefec mostis, es akar mely hiu emberis azt mód,

Psal: 118. v. 63. hattia az mit szent David *Particeps ego sum omnium timentium te.*

Részec vagioc én vgymond, az zokkal, az kic téged félnece, az az, minden iauokba nekemis részec vagion, mint osztály atiafinac: Mely oly nylyuan valo igasságh, hogy Caluinus ó magha sem tagadhata hanem azt ira. *Electi Dei omnes, sic in Christo connexi, vt*

Cal: lib: 4 c. 1. n. 2.

quemo

quemadmodum ab vno capite pendunt, sic in vnum corpus coalescunt, et inter se compage coherentes, quae eiusdem corporis membra.

Ezeketis Caluinus mind felforghattia: Mert iollehet nem tagadgia azt, hogy Christusnac ez földön nyaia, es gyülekezetü vagion: De ez mellec azt tanytattia, hogy az Ecclesiabán, az igaz es tisztá tudomány, telliesféghel el omlot, es le törletet vala, sóc ó maghais az Ecclesia el rontatott volt, es mint egy tisztátalan személi az bordékiban, vgy az Aniaszétégyházis, szántalan lelki paraznaságokkal megh fórtóztetet vala: Anakokaert (vgy mód) cnehány száz esztendeigh, cfac

KYLENCZEDIG

clac szyne sem tectet ki az Eccle-
sianac, hané telliefféggel el szag-
gattatot, el hániatot volt, es egy
igaz pasztora sem talalkozot.

• Ezece mind Calvinus szauai,
Cal: lib: 4 His inuētis conatus est Satan Chri-
c. 18. v. 1. sti cœnam inquinare, ne eius puritas
in Ecclesia retineretur, signum exo-
tulit, quo non modo obscuraretur, &
peruerteretur, sed pœnitus oblittera-
ta & abolita euanesceret: Es ismet.

Cal: lib: de Ab annis mille collapsa fuere omnia:
Scandalis Es masut: Lib: 4. c. 1. n. II. pura-
sub finem Verbi prædicatio aliquot sæculis euas-
fol: 873. nuit. Mert az mit mondgia, cono-
opus a Ga tra Sadoletum fol: 114. opuscul: Colo-
lasio collecto: an Gallasio: sublata solius
etor. fidei iustificantis cognitione, & Res-
ligio abolita, & Ecclesia destructa
est:

AGHAZAT.

est: Es vgian ottan fol: 128. *Innus Cal: præ-*
meris superstitionibus prostituta est: Instit-
rat Ecclesia, & fœdissimo adulterij sub finem.
genere inquinata: Es vgian azt

meri mondani. *Anteactis sæculis,*
nalla vera Ecclesia facies extitit.

Es mas kõnyueben. *De vera Eca-*
cles: Reformada Ratio. sub initium
fol: 751. opuscul. Ita sæculis aliquot
lacerata & dissipata fuit Ecclesia.

ut destituta fuerit veris pastoribus:

Ezece mind Calvinus tanytia,
es igy telliefféggel el rontia az

Christus Ecclesiaiat. Mert en *Ephes: 4.*
nec oly tulaidonfághat adgia *Z. v. 12.*

Pal, hogy soha világh vegeze-
nygh igaz tanyto pasztoroc, es

Doctoroc nekül nem lészén:

Christus Vrunkis oly ielét ad *Matt: 16.*

Bb

gia, v. 18.

gia, hogy soha az pokol erete
nem csac ki nem giomlalthatta,
de le sem niombhattia, miuelhogy
az szent Pal mondasa szerent az
1. **Tim: 3.** Ecclesia, igassaghnac oszlopa, es
v. 15. gőzhetetlen erősséghe, es ő ben
Ioan: 14. ne marad világh veghéigh az
v. 16. igassaghnac lelke, mely minden
Cap: 16. igassaghra vezérli őtet, es soha
v. 13. az Isten Ighye ő beñe meg nem
Isa: 59. v. fogiatkozie.

21. Touabba, az Aniaszentegy
háznac szentléghet el rontia, mi
dön azt tanyttia, hogy az embe
rec minden cselekedetekben ha
lalos bünt cselekefnec, es hogy
az ő bűnekből soha ki nem tisz
tulnac, hanem csac be kötözte
nec, hogy ne lástec rutfághoc.
Ha

Hafzonralanna teszi az ő okta
tasat, es Aniaý daikalkodasat,
mikor azt tanyttia, hogy *Inuisi
bilis* megh ismerhetetlen az Ec
clesia, Mert mi hafzna az Ania
nac melliet az ő fia megh nem is
mer. Es soc egieb teuelyghesse.
lis megh rutittia Calvinus az A
niaszentegyhazrul valo articu
lust mellieckel vgian egefz kőni
ueketis betölthetnenc.

Az szentec eggiesseghérul pe
digh, semmit nem tart Calvinus:
Es annakokaert megh nem en
ghedi hogy az bodoghágbban
vralkodo szentec, az ő szarano
doc taghairsul gődolkodgianac,
es szorgalmatoskodgianac: Ez
világhonis hogi egy tagh, részec
lehesse

KYLENCZEDIC

lehesen az másiknac io cselekes
detiben, es saniarusághinac giú
mölcsében, semmi vton nem ked
uelli Calvinus, az ó Attiafiuual
egietembe, a mint kóniú volna
megh mutatni: *Ex locis. De satisf
factione. De Indulgentijs: De Pur
gatorio:* De miuelhogy ezectud
ua vadnac mindenec elöt, nem
szúklégh szot szaporítani ez do
loghrul.

Ittis azert ha Calvinusnac fű
let haytunc, így kel ez vtán mon
dani ezt az aghazatot, HISZEM
HOGY ENNIHANI SZAZ ESZ
TENDEIGH Aniazentégyház
sem volt, es hogy ennec az ó
szentléghe oclmáni vétec tanis
tása teuelighés, söt lathatatlan
léuen,

AGHAZAT.

léuen, Aniai daikalkodása sem
lehet mi hozzanc. Es az
melyben kiki mind
maghánac.

Bb iij

TIZE

TIZEDIC A-
GHAZATTIA AZ
CREDONAC.

Bűnöknek bocsánattiat.

ITt azt hyszuc, es valliuc, hogy
Istenec veghereilen ke-
gielmességhe az ő szent fiának
érdeme által, kész minden bűn-
ket megh bocsátani, es vgian me-
ghis bocsát minden bűnket ha-
az ember igazán, es tellies szü-
uel ő hozzáia terül: Annakoka-
ért, akár minemű vndoc vétke-
ben eset légienis az ember, de so-
ha az Istenec irgalmasságha fe-
lől kefeghben ne esséc, hanem
bizo-

AGHAZAT.

bizonioson el higgie, hogy az I-
sten megh bocsattia az ő bűneit,
ha igazán megh tér az ő Istené-
hez, mert igaz foghadása tartia
azt, hogy valameli orában megh
tér az bűnős ember, pœnitentiat
tart, az Istenec parancsolatihoz
szabia maghát, otton megh bo-
csattatic az ő bűne: Mert ő nem
akaria az bűnősöc veszedelmet,
hanem megh tereset.

Ezech: 18

v. 21. c. 31.

v. 12.

lutis Calvin: sok képpen megh
bűnözic.

ELŐSZÓR: Mert ő azt ityli,
hogy az emberec bűneifoha meg-
nem bocsáttatnac az Istenül, vgi
hogy telliesseggel el rontatnéc az
bűn, es ebből ki tisztulna az em-
ber, hanem sőt inkább azt tanyt-
tia

tia (az mint az masodic aghazata
 a Ita Cal: ban mondam) a hogy az ember
 lib: 1. c. 1. minden cselekedetibe vétkezie,
 n. 2. es bűnbén esic: Annac fölöte
 Lib: 2. c. 1. te, aztis hyrdeti, hogy az Isten,
 n. 9 & c. 3. nem törli le az embernek bűnet,
 Titul: lib: hané csac bepalastollia az Chris-
 3. c. 12. n. 4 stus szentseghéuel, el reyti, es el
 & c. 14. n. földözi mint az masodic aghazata
 9. II. ba, Calvinusnac tulaidon szauaie
 bol megh halloc. Es vgian azt
 Cal: Rom: meri mondani. *Non iustificatur*
 3. v. 25. *homo quia reipsa talis sit, sed impus-*
 Lib: 3 In: tatione: es az mint masut szol.
 stit: c. 11 n. *Pro iustis censemur, qui in nobis non*
 3. *sumus.* Mely éktelen tudomá-
 nial, legh először az Istent ka-
 romlia, mintha valami az ő sze-
 me előt elreitue volna, auagy
 az

az Isten az hamissat hamisnac
 nem itylne, es azt ionac itylne az
 bi tellies minden ocsmánifággal,
 magha szent Pal azt yria, hogy
 az Istenec ityleti igasfágh sze-
 rent vagion: Ennec fölötte gias Rom: 2.
 lazza ezzel az Christus halalás v. 2.
 nac érdemet, mintha nem Chri- I Ioan: 1.
 stus volna az bárani, mely az vi. v. 29.
 lág bűnet el vészi, auagy az ő
 vére ki nem tisztította volna az I. Ioan: 1.
 hűeket minden bűnőktül: Es v. v. 9.
 gian lehetetlen dologh az, hogy
 az kiben az Isten láttia az bűnt,
 azt ne giúlöllie, es bűntelenec
 ityllie. Mert az Isten giúlölli az Sap: 14.
 bűnt, es az bűnben heuer ő em. v. 9.
 bert, Es miuelhogy az serétsegh 2. Cor: 6.
 eggiüt nem lehet az vilagoflag. v. 14.
 az

gal, az sem lehet, hogy karhoza-
 tra melto vetkekben légien az
 ember, es az Isten előt Ighazis le-
 gien: Végezetre ebből az Gal-
 uinus velekedéséből, szem lato-
 mást köuetkőzic, nem csak az mit
 Beza in Beza mond, *Nos per fidem, perfect-*
Confess: c. Et a CHRISTI, omnibusq; numeris
4. artic: II absoluta Iustitia induimur: hogy
 fol: 62. az mi igalsághunc tekélletes, es
 minden részeiben éppenséghes,
 az az, hogy immar mi bennünc
 semmi fogiatkozás nem marad:
 De azis köuetkőzic az mit Lu-
 ther nyluan tanyta, tudni illic,
 hogy minniáian egiaránt valo
 szentléghben, es igassághban va-
 giunc, egy aránt vagiunc kedue-

Luth: *106*
mo 5. latz

sec az Istennel. *Pates sumus in hoc*
nore

more & dignitate sancto Paulo & Witemb:
Petro, Deipara Virgini ac Diuis os an: 1554
mnibus. Sőt iol köuetkőzic, hagi per Lufft:
 minniáian szinte ollian szentec *In 1. Pet: a*
 vagiunc, es ollian keduefec Isten *fol: 442.*
 előt, mint önnön magha Chri-
 stus, miuelhogy vgian azon az
 mi szentléghunc es igassághunc
 mely önnön maghába Christus
 ban vagion. Nem csak ezec kö-
 uetkőznec azért ebből az mod-
 nélkül valo velekedésből de az
 bűnnec boclanattiais, tellieffég-
 gel fel bontatic es semmiué téte-
 tic, mert ha csak be földőztetic,
 nylua megh nem bocfáttatic: De
 az szent Iras nem így szol az do-
 loghoz, hanem azt mondgia,
 hogy mikor az Isten megh bo-

C c ij

clattia

csáttia bűnűket, meg tisztit min-
ket. *Ad Titū* 2. v. 14. *Heb:* 9. v. 13. le-
törlibűneinket. *Act:* 3. v. 19 *Iſa:* 44
v. 22. el rőtia gonofságinkat. *Rō:*
6 v. 6. megh őli az Istenel valo
ellenkezést *Ephes:* 2 v. 10. Es a
zert mondgia Arani száui szent
lanos, hogy oly külömbfégh, va-
gion ez világhi biro közt, es az
Isten közt, hogy mikor az biro
meg szabadyttia az gonofszer-
bert, nem tiszttytia megh az ő
lelket, de az Isten, szent lelket őnt
szűuebe az bűnős embernek.
Rom: 5 v. 5. *Ephes:* 1. v. 13. Es a mint
szent Peter szol, 2. *Pet:* 1. v. 4. oly
aiandékot ad mely által, az Iste-
ni természetec tisztasághában
részesec lészűnc. Azzalis elron-
tia

Chris: bō:
30. in 1:
ad Cor.

tia Calvinus ezt az aghazatot,
mert azt tanyttia, hogy vgian
nem verkezhetic most az ember,
Nostri libertas est, Non posse pecca-
re, Cal: lib: 2. c. 3. n. 13. es ezt vgy
tanyttia Calvinus, mintha szent
Agostonbol venne ezt, magha
Z. Agoston nem azt mondgia
az ő tölle elő hozot helien, *De*
Correp: & grat: c. 11. & 12. hanem
csac azt yria, hogy az bodogh-
sághba nem verkezhetic az em-
ber, *Novissima erit felicitas, non*
posse, deserere:

MASODSZOR: Az bűnec *Cal: lib: 3.*
bocsanattianac moggiarul, azt *cap. 11 n. 1.*
tanyttia Calvinus, hogi csac egie, *& lib: 4 c.*
dül az hit által adatic az bocsa *17. n. 13.*
nat nekűnc, vgy hogy, minden
Cc iij egieb

egieb io igiekezet es io kezület
 ki rekeztesséc innen. *Vnicum re-
 cuperande salutis subsidium restat*
Ephes: 2. in fide, Es az Ephesombeliekhez
 v. 8. 9. 10 yrt leuelet magiarázuán, imigien
 & *sepè a- szol. Sola fide salutem consequi-*
libi. mur, liberum ergo arbitrium, bonæ
intentiones, & preparationes fictis
tia conticescant. Ex parte hominis
solum recipiendi salutis modum, Az
postolus in fide constituit alia meo-
dia rejicit. Es vegezetre. Boo
Cal: lib: 3. num Iustitiæ sola fide possidetur:
 6. 14. 17. Es igy Calvinus semmi pœniten-
 tiat, semmi töredelmes lelket,
 semmi Isteni szereteter, semmi Iro-
 galmaság hor, semmi Isteni felele-
 met nem kyuan az bűnnec bo-
 csanattiahoz, magha szent Iacob
 nyluan

nyluan mondgia hogy csac az *Iacob 2.*
 hit által nem igazul az ember, v. 24.
 szent Palis azt yria szét Iacobbal *1. Cor: 13.*
 eggiüt, hogy holt, es haszontalā v. 2.
 az hit csac ő magha. Az bölcis *Iacob: 2.*
 azt yria, hogy az kiben Isteni fé: v. 17. 26.
 elem nincsen, az megh nem iga: *Eccles: 1.*
 zúlhat, sőt ő magha űduözitő: v. 28.
 is az pœnitentia tartas nekül
 azt mondgia, hogy minniaian el
 veszünc: Noha azért az hit által *Luce 3. v.*
 bocsáttatic meg az mi verkünc, 3. 5.
 de az eleuen hit által, mely az sze. *Gal: 5.*
 terettel munkálkodic, es megh v. 6.
 magiarazza Eusebius minemű
 ertelemmel mondgiac az szent
 Doctoroc, hogy egiedül az Hit
 által vduözülünc, tudni illic ol-
 tal hogy az hittel kine rekeztéc
 az hit

az hithez illendő io erkölcsöt:
Euseb: 3. *Ebion legis Mosaiæ obseruatione*
Hist: c. 1. *opus esse ait, perinde ac si fide SOLA*
in Christum & vitæ ratione quæ cum
illa coheret neutiquam salui esse pos-
sumus: Mert vgianis az hiszen
Iren: lib: 4 igazán az Istenbe, vgi mond Iren
c. 14. n. 6. naus, azki az ő akarattiat csele-
 keszi: *Credere Deo est facere eius*
Greg: hoc voluntatem. Es az mint szent Ger-
mil: 29. in gely mondgia. *Vera fides est quum*
Euang: *hoc quod verbis dicit moribus non*
contradicit. Az vgi mond az igaz
 Hit, mellic nem ellenkezik az
 embernec magha viselése, es felsz-
 szegh hitnec kel itylni mikor az
 ember szaiáual vallia az Istent,
 es erkölcséuel megh tagadgia.

Ad Tit: 1. Noha azért az bűnec bocsanat
 16. tia,

ia, ingien, az mi érdemünk ne-
 kül, csak tisztan Christus Vrun-
 kért adatic az mint vallotta min-
 denkor es valliais az Romai gő. **Conc: Trio-**
 kekőzet, es szépen megh magya- **dent: Sess:**
 razza az Tridétomi giölökőzet **6. c. 7. 8. 9**
 de azért vgian azt kiuannia az
 Vr Isten, hogy az ő tölle adatot
 leghyt ő malasztal, miys hozza
 keszicűc magunkat, Isteni féles-
 tem, pœnitentia tartas, alamisnál-
 kodas es szeretet által az ő aian-
 dekanac el vetelére Mert ha
 csak az hithez tamasztkodunc, es
 elerünkét megh nem iöbyttiuc,
 soha bizoni bűnűnc bocsanat-
 tiat nem nyeriűc.

HARMADSZOR, Caluinus
 azt ityli hogy minden embernec
 D d el kel

el kel azt maga felől hynni, hogi
 az ő bűncit az Isten megh bos
 csatotta, vgy hogy, minden feies
 lem nekül, bizonyos légien abba,
 hogy ő neki, in *Individuo* személy
 szerént, megh bocfáttatot légien
 bűne. *Fides* (vgimond) *est diuine*
erga nos beneuolentia certa notitia.
 Es ismer. *Verè fidelis non est, nisi*
qui solida persuasione Deum sibi
propitium, beneuolumq̄ patrem esse
persuasus est. Es vgian azont
 sok egiéb heliekennis tanyttia,
 kiből ki teczic, hogy az Caluinus
 ityleti szerént, en nec az aghazata
 nac oly értelme vagion, mintha
 azt vallanoc ebbe, hogy. En his
 zem hogy az en bűncim megh
 bocfáttattac.

De

De ezec mind csac bolga-
 raghsághoc: Mert ebbé az agha
 zarban, sem en rollam személy
 szerent sem te rollad, sem más
 rul, harmadrul nincz emlekezet,
 hanem csac közönséghefen azt
 valliuc ebben, hogy minden bű-
 nök nec bocfanattia adatic az I-
 stentől: Mely vallas tételt, nem
 vgi kel érteni, hogy egy altalliá-
 ba az ember nec minden *coopera-*
tioia. Istennel valo munkalko-
 dása nekül adasséc az bocfanat,
 mert így az hit nekül, es az ke-
 reztségn nekül is megh kellene bo-
 csáttatni az bűnök nec: Annac
 okaért, vgy kel ezt az Aghaza-
 tot érteni, hogy mindenek nec
 bűne bocfanittia adatic, de vgy

Dd ij

ha

Cal. lib. 3.

c. 2. n. 7.

C 12.

Ibid: n. 16

19. 40

ha az Istenül, az bűnnec bocsa
 natiára rendelt ezk őzöket meg
 nem veti az az, ha igaz szeretets
 tel, Isteni felelemmel, es illendő
 pœnitentiával hozza kezfül,
 mert az mint az irasbol megh
 halloc, ezec, es tob hasanlo ke
 születec szükféghesec az megh
 igazulashoz: Immár azert, azt
 bizonyos hyttel hyszüc, hogy az
 Isten minden bűnt megh bocfát,
 ha tellies szüuel ő hozza tér az
 ember, es igaz pœnitentiát tart,
 De az mi giarlo gienghelegünk
 re, es tudatlanfaghunkra nézuen,
 vgian félhetünc, es felnünkis kel
 azon, hogy ne talám nem vgy
 viselliünc maghunkat, az mint ki
 uantatnec az Isten ighyretinec el
 veteo

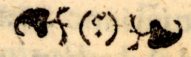
vetelére, es ez okon, nem az I
 stennec ighyretibe, nem az hit
 nec aghazatyba ütközünc meg,
 hanem cfac az mi giarlofaghunc
 retteghtet minket, mert ha szin
 te az mi szüünkbe mi nem latun
 kis fogiatkozást, de ezzel nem
 igazythattiuc magunkat, hanem
 szent Dauiddal, azon kőniörög
 hetünc, hogy az mi tiukos fo
 giatkozafinktul, mentsen megh
 minket az Isten: Az Bölcsis arra
 int, hogy az megh bocfator bűn
 rül se legiünc batorfághosoc, ha
 nem az mint szent Pal, es szent
 Peter parancfolliac, felelembe
 rettegesbe iariunc az mi üduöl
 séghünc dolghaiban, mely fele
 lem, nem cfac haszontalan, de v
 gian v. 17.

*I. Cor: 4.
 v. 4.
 Job 9 v. 21
 Psal: 18.
 v. 14.
 Eccles: 5.
 v. 5.
 Philip: 2.
 v. 12.
 I. Petri 1.
 v. 17.*

TIZEDIC

gian tilalmatis volna, ha ebbén az hit aghazattiaban azt hinném en, hogy az en bűneim meg bocsfattattac, Mert né szabad azon félni hogy megh ne légien, az mit keresztün hittel hiszűnc hogy megh vagion.

Esztis azért az aghazatot igyekel módani az Caluinus glosaia szerént: **HISZEM HOGY AZ ember nec bűnei megh nem bocsfattatnac soha, hanem az pusztá hit által reanc foghia az Isten, hogy bűnűnc meg bocsfattatic.**

Th

TIZENEGGIEDIC ES XII. AGHAZATTIA AZ CRE

DONAC,

Testnec fel tamadasat, Es az öröc életet Amen.

Hiszuc es valliuc, hogy ez az Hrothadando test, mincc vanna az halált megh kostollia, vyszontagh az Istennec minden hato ereie által megh vyul, es az halhatatlan lelekkel egybe foglaltatuán, megh eleuenedic: Es ha az Istennec rendelése, es parancsolattia szerént viselte ez földön maghat, az dűcsösséghe nec

nec öröc eletere vitetic. Es ez zel vigasztalliu ez vilaghi has borusaghoc közt maghunkat, hogy az rövid munkanac, öröc élet iutalma.

Caluinus ezekbe sem hyt sem mit. Vgianis miképpen hihetné ezt mi velünc eggiüt, holot azt önnön magha nyłuán hyrdeti, hogy mi semmit igazan nem hiszünk, es hogy semmibe ő nem

Cal: lib. 4. c. 1. n. 1. eggiezhet mi velünc baluaniozafinekul. *Satan in papatu adulterauit quæcunq; Deus in salutem nostram destinauerat: Es masut: Pas*

Lib: 4. c. 2. n. 9. *pista idololatriam habent crassioremq; quam fuerit sub Ieroboam, vixq; vltimum cum ipsis conuentum possumus habere, in quo non aperta idololatria*

nos polluamus. Mely mondással bizonyisághot téfzen magharul, hogy ő semit abban nem hiszen, valamit mi az Credobā vallunc es hiszunc, Mert az ő ityleti szerént ezec mind baluaniozafoc.

Ennec fölötte az mint az első *Initio aræ* Aghazatba mondám, *Caluinus tic: 1.* azt yria, hogy az igaz hittel ő cfac azt hiszi, hogy az Isten Irgalmas kegielmes ő neki: Tehat né igaz hittel hiszi Caluinus hogy az test fel támad: Azonkeppen az Caluinus ityleti szerént, nincz ot igaz hit, valahon io cfelekedetec nincsenec, *Fides à bonis operibus separari non potest, & bona opera non nisi ex fide procedunt.* Es is *Cal: lib: 3. c. 14. n. 18.* met azt yria hogy az io cfeleke

det bizoniságha annac, hogy az
Isten lakic bennűnc, *Opera bona
testimonia sunt Dei in nobis habitantis
tantis ac regnantis.* De aztis az
Calvinus íaiát vallásából meg
mondam, az masodic aghazato
ban, hogy Calvinusnac, es az ő
köuetőy nec, minden cselekedés
tec bűn, es karhozatot erdemel,

Cal: Mat: 22. v. II. *Nihil in nobis inuenit Deus, præter
fetidas sordes,* v gímód Calvinus.
Köuetkőzic tehat, hogy Calui
nusba, (vgian ezent kel érteni az
Caluinistakrulis) soha sem volt
igaz hit, es ez okon, nem hitte
ezt az Aghazatoris: Vegezetre
Calvinus ő magharul, es az ő
prædicatorirul, azt ny luan yria,
hogy valami Christusban, es az
ő u-

ő tudományában vagion, azt őc
mind el rontiac az ő el teuelie **Cal: Ioan:
6. v. 46**
det elmeiekkel. *Vitioso nostro sensu
su quicquid in Christo eiusq; doctrina
est, peruertimus, multa falsa ar
ripimus quæ Euangelij contemptum
pariunt.* Es ezekből az negy kö
zönseghes bizósaghokból ny luan
meg tanulliuc hogy Calvin: az ő
köuető yuel egietembe, clac egy
aghazattiat sé hiszi az Credonac.

Rész szerentis, noha ny luan
egy altalliaba né merte taghadni
az test nec fel tamadásat, de alata
tomba, es titkon, mind ő, es mind
az ő tanytuánia Beza, taghadta
az fel tamadaft: Mert magias
rázuan szent Pal Apostolnac az
Corinthus beliekhez yrt leuelet,
E c ij Ahol

Ahol szét Pál azt mődgia: *Omnes*
I. Cor. 15. *quidem resurgemus sed non omnes*
v. 51. *immutabimur.* Mindniáian fel
Vide Stat támadunc, de nem változunc el
plet in An mindniáian, azt yriac ōk hogy
tidot: bus né igr kel annac az bōtū nec leni,
ius capit: hané igr kel oluafni, *nō omnes dor-*
miemus, sed omnes immutabimur.
 Né alufzunc el miniaian, de min
 nyaiá el változtatunc, es azt vis
 tattia Calvin: ebből, hogy né ha
 lūc meg miniaian, hané nem el
 liec halálnékül változnac el: Eb
 ből ny luan kőuezkőzic, hogy
 nem támad fel az egész emberi
 test, es igr, nem igaz az mit az
 Credoba vallunc. Mert az mely
 test meg nem hal, az fellemta
 madhat, miuelhogy az fel tama
 das,

dás, az halálnac et dōlése vtan
 kőuezkőzic, es ahol nincz halál,
 ot fel tamadás sem lehet: De nem
 igazán oluaffa Calvinus az szent
 Pal mondasanac bōtūiet, Mert
 noha némeli görōgh Bibliaban
 bōtū szērent igr oluáftatic az
 szent Pal mondasá: *non omnes*
dormiemus, sed omnes immutabis
mur: De az mint Beza ō Ma
 ghais meg h vallia, magiarázuán
 ezt az heliet, soc Görōgh Biblia
 bannis vgy talaltatic az szent
 pal mondasá, mint az Deakok
 ba: Es az réghi szent Doctoroc,
 vgmint szent Agoston *quæst: 3.*
ad Dulcitium: Hieronymus Tom: 3.
Epistol: ad Minerium & Alexan-
drum, Ambrosi: I. Corinti: 15. vgian
 E e iij vgy

vgi oluaffac ezt az szent Pal mő-
 dafat, mint az Deac Bibliaba ol-
 uaffac; Es külömben sem oluaf-
 battiuc: Mert az nyluan valo
Hebr: 9. dologh az mit szent Pal ma-
v. 27. tanyt, hogy minden embernek
 egyfzer megh kel halni, es annac
 okaert az halalnac almat megh
 kel kostolnunc: De Caluinus
 kész taghadni mind az halafi,
 semind az fel tamadáft, clac az
 Aniaszentegihaznac bizonylagh
 teteluel megh erőffyttetet bö-
 tuiet az irasnac fel forgathassa.

Ennec fölötte azt tanyttia
 Caluinus hogy az Isten az gonos-
 szok lelket el rontia, meg emelz-
 ti, sőt az egész emberi nemzetet
 semmiué téfzi. *Indignatio Dei in*
reproo

reprobos, attactu suo, omnia deuorat Cal: lib: 3.
et absorbet: Conteruntur reprobi o- c. 25. n. 12.
tere manus Dei, solo aspectu cunctos
mortales dissipat, in nihilum redigit
Deus: Ha ez igy vagion, nylua az
 fel tamadáfrul nem, szükfégh
 gondolkodnunc, miuelhogy ha
 semmiué léfzen az emberi nem-
 zet, es az mi lelkünc el rontatúe
 mint az oktalan allatoké nincz
 helie az fel tamadáfrul valo gon-
 dolkodásnac: Es ezekből ki te-
 czic, mi vèghre mondá Caluis-
 nus, hogy az megh holt szentec *Cal: lib: 3.*
 lelke, clac arniek oc, es all orczac. *c. 20 v. 24*
Umbra et larua, talám azt akarta 27.
 mondani az mit eggiút Luther *Ita Luth:*
 monda, tudni illic, hogy az lelk *in Assert:*
 kec *Artic: 27.*
Tom: 2. lat: Wittemb: anno 1546. fol: 109.

kec halhatatlanfághárul való tudomány, az Papa kamora székin tolot vélekedés.

Az örök eletrül való aghazatban sem szemesb Calvinus, mint az többibe, Ittis űti véti az igafághot, es az ő vakmerő merezséghe vtán induluan, soc keppen megh marczongia.

ELŐSZÓRAZT yria, hogy ity let nap elöt az bodoghfághban nem reszetülne az szentec lelkei, hanem őkis csac váriac, es remenlic az dücsösséghe, es csac Ity let napián lészzen űduösséghe:

Cal: Lucae Tenendum est, immortalitatis gloriam, vsq; ad diem vltimum differri: Es masut, neque enim nunc tantum expectanda nobis est salus, sed vbi

vbi vita defuncti quiescemus: Vegezetre: Non ita pronuntiat Deus Matt: 22. animas à morte superstites, quasi v. 23. iam presenti gloria, & sua beatitudine fruuntur: Sed earum spem, in vltimum vsq; diem suspendit: Es masut, differetur ad diem Christi 1. Cor: 13. plena Dei visio: Söt vgiá azt meri yria hogy nem szabad arrul csac tudakozniys mi nemű allapatba legienec az lelkec haláluc vtán. De intermedio animarum Cal. lib. 3. statu curiosius inquirere, nec fas est, c. 25. n. 6. neq; expedit. Torquent se multi, quē locum occupent, & an caelesti gloria iam fruuntur necne: Atqui stultum & temerarium est de rebus altius inquirere: Isten nem tudom houategie azt az hitet, mellibenem Ff szas

szabad tudakozni az mas vilá-
gó vala allapatrul: Magha hogy
az õnneon saiat iryleti szentis
karhoztasse az alhatatlan em-
ber, mas helieken nyuantanyo-
tia, hogy az halál után, mingtart
az dücfõsségben vitetne az hi-
uec mint szinte az Christus mel-
let fel fésztyetet ember kinec azt
foghadá üduõzyt õne, hogy ma-
velle léfzen az paradicsomba, es
mikeppen az Lazar lelkeis min-
giárt az dücfõsségben vitetec.

*Cal: Lucae Quisquis vera fide custodiam animae
suae moriens Christo committit, non
extrahetur in longum tempus ut sus-
spensus languet, sed eius voto, eade-
dem qua erga latronem usus est be-
nignitate, CHRISTVS occurrit: Es
ismet*

ismet masut: *Anima Lazari ab An- Cal: Lucae
gelis in beatam vitam defertur: Ve. 16. v. 22.
teres patres in caelestis vitae heredis-
tatem, mortui recepti sunt.*

MASODSZOR: Az örök bo-
dognságban vralkodo szente-
ket, nem hylzi Calvinus meny-
országban lenny, mert noha
Christus Vruc azt mondgia,
hogy azért bodoghoc az lelki
szeghyniec mert õuec az meny-
ország, es hogy az hiuec iutal-
ma, es kyncse az éghben legien,
de Calvinus azt mondgia hogy
nem kel arrul tudakoznunc hon-
legien az hiuec bodognságnac
helie, sõt vgian azt yria hogy
mincse sohult helie az meg holt
szentekne. *De loco paradisi, curios Cal: Lucae
Ej ij se 23. v. 34.*

Luce 16.
v. 22.

se & argute disputandum non est.
Es maſut, *defuncti in beatam quietem se recipiunt, nec verò certum locum imaginari neceſſe eſt.* Nylua ha ſohult ninſenec az ſzentec, es cſac almodoznac az kic ezeknec bizonios hêlt tulaidonitnac, kôuetkôzic hogy vgian ninſenec, hanem ſemmiæ lôttec halaloc vtan, mert igaz a mit ſzent Agôſton eggiût tanyt. *Quod nuſquam eſt non eſt,* Az mi ſohult ninſzen, az vgian telliefféggel ninſzen.

HARMADSZOR: Ha ſzinte meg maradnac, es ſemmiué nem léſznekis az ſzentec, de az Caluinista bodoghſághnac oly tereméſzeti vagion, hogy abban elrontatic az Iſteni es Aſiafiuy ſzeretec,

retet, vgy hogy ſzeretet nekül vadnac itylet napigh az ſzentec. Mert ha ô bennec megh maradna az ſzeretet, félô volna, hogy imatkoznânac az vitezkedô hiuekert. *Quid abſurdi ſi dicamus,* Cal: I Cor: *charitatis perpetuitatem quam prædicat Apoſtolus, poſt diem extremû Marl: ibi: fere nihil pertinere ad tempus intermedium: Nullum nobis cum ſanctis mortuis reliquit Deus Commercium:* Magha az alhatatlan ember ô magha ſem tagadgia, hogy az megh holt ſzentec ſzereteti, mely kôzônſégheſen ſzükſégheſ az ſzenteknec eggiefféghére, anniera ki teried, hogy az vitezkedô hiuekert kôzônſégheſen, imadkoznac moſtis. *Eorum charitas in* Cal: lib: 3 Com. c. 20 n. 24
Ff iij

Communione corporis Christi continetur, in hunc modum pro nobis orare concedam.

NEGIEDSZER. Azt alyttia Calvinus, hogy nem clac kôteleztetûnc ezzel az hit agazattia ual bizonnial hynti hogi az lsten ôrôc életet kezzytet az ô hiucienec, es ebben beis viszen mindeneket valakic az ô tôruénie es akarattia szerént rédelic életeket, es véghygh megh maradnac az ioban, De annac fölôtte hogy ki ki mind tartozic maghárul azt el hinni, hogy ô az ôrôc bodogháságban vitetic, vgy ahyera, hogy szinte mely bizonnial hiszûc az tôb aghazátokat, oly bizonnial kel aztis el hinnûnc maghunkárul,

atul, hogy meniországban vites tûnc: Azert mondgia Calvinus, *De alijs* hogy nincz annac hyti, valaki nôesse nos minden ketseghnekûl nem hyszi, *certos, ait* hogy ô tûduôzûl, *Vere fidelis non Cal: Phil: est, nisi qui solida persuasione Deum i. v. 6. sibi beneuolum patrê esse persuasus, Cal: lib: 3. indubitatum salutis expectationem c. 2. n. 16. præsunit.* Es masut mondgia, hogy szinte vgy kel hinni hogy el nem veszhetûnc, az mint hy szûc hogy Christus el nem veszetheti az bodoghásaghot, *securè Cal: lib: 4. nobis spondemus vitam æternam, nec c. 17. n. 2. regnum celorum potest magis nobis excidere quàm ipsi Christo, & peccatis nostris non posse nos damnari:* Magha szinte mint az tize dic aghazatba mondám, hogy nem

nem árul teszűnc vallást, hogy
 néked, vagy néken megh bocfat
 tattac bűneinc, hanem cfac arrul,
 hogy az Isté mind nékem, s mind
 néked, s mind egiebek nec, kez
 megh bocfatni bűneinket, es mé
 ghis bocfáltia, ha igazan ki re
 rűnc bűneinkből, Azonkeppen
 ittis, cfac arrul teszűnc vallást,
 hogi az Isten öröc dűcösségbet
 kezzytet az ő hiueinc, mellic
 mind nékem, s mind néked meg
 ád, ha az Istenes életbe véghigh
 megh niaradunc: De mind az
 által, senki az ő űduösséghe nec
 megh merefében bizonyos kü
 lomben nem lehet, hanemha az
 Isten vyonnaan megh ielénti ezt
 ő neki, az mint szépen mondgia
 szent

szent Agoston *de vita aeterna ne. Aug: Too*
mo potest esse securus, nisi consum- mo 7. De
mata fuerit ista vita, quae tentatio bono per
est super terram. Es ilmet: Quis doz seuer: c. 22
donum perseverantiae acceperit, quā lbid: c. 1.
diu hanc vitam ducit incertum est:
 Es ez nyluan ki teczie nem cfac
 abbol, hogy az iras mindenüt ar
 ra int hogy felelemel, reiteghés
 sel forgodgiunc az űduösséghe
 nec kereseleben, es megh lássa az
 ki all, hogy el ne esséc, De abbo
 lis megh bizonyodíc, hogy az
 mint szent Agoston mondgia, *Aug: 8 de*
 az hyt aghazatyba, nem szabad *Tru: c. 5.*
 fortet, Talámot, mondani, es hi
 tetlen volna, valaki az mi Vrunc
 halálat, fel tamadásat, egy talám
 mal hynnéie, mert mingiárt ke
 Gg tessé,

1 Cor: 9.
2. 27.

teffé, es bizontalanná tenné azt az mit *talámmal* hinne. Deszent Pál Apostol az ő mágha űduőse seghérül szoluan, azt yria hogy ne tálam ezt el veszti, Mert imá migien szol, En vgimond az ő storozással megh kekytem az eri testemet, es szolgálatba tartom, hogy ne tálam midőn másnac pradicálloc, en mágham el karhozam; Nyluan megh teczie tehát, hogy szent Pál, nem oly bizonnial hitte az ő űduősséghet mely bizonnial hitte hogy Christus megh holt vala ő erette, mert ha ezt egienlőképpen hitte volna, szinte mint nem mondhatta volna hitetlenségh nekül, hogy ne tálam Christus megh nem holt, azons

azonképpen azt sem mondhatta volna, hogy ne tálam ő el karhozic.

OTODSZŐR, az bodogh fághnac megh nierefében, azt mondgia Calvinus, hogy cfac es giedül az Hit az mi eszközünc: Es miuelhogy az mint ez elöt megh halloc, azt tanyttia, hogy az ember nec minden cfelekedeti, ő őc karhozatra melto vta latosságh, io kőuetkőzes szerént azt veti vtánna, hogy az ő őc bodogh fághnac megh nierefére haszontalonoc, artalmasoc, es iuralom, nekül valoc az io cfelekedetec: *Bonum iustitiae sola fide* Cal: lib:3. *possidetur. Vnicum recuperanda sa* c. 14. n. 14 *lutis subsidium in fide est: Magha* Lib:3. c. 11. Gg ij az n. 1.

az iras mindenüt azt kiáltia, hogi
 az ki meni országhbá akar men-
 ni, az Istenec törüenie szerént
 iárlion, mert clac azokat üduozia
 ti az Christus halála, az kic ő ne-
 ki szauát fogadgiac: Es aual es
 desghet minket az Istenis az iorá
 hogy nagy iutalma vagion men-
 nyeghben az mi kicfin cseleke-
 detünk nec: Sőt ő maghais Cal-
 uinus azt yria, hogy az Isten az
 bodoghághnac napi pynzet,
 azoknak adgia, az kic az ő tör-
 ueniebe el iarnac, es megh fizeti
 az io cselekedet nec érdemet, az

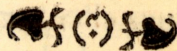
*Cal: Mat: mas vilagbonis az Vr Isten: Mer-
 19. v. 17. cedem vitæ æternæ Deus legis suæ
 Matt: 25. obseruatoribus promittit: Es ismet,
 v. 34. calorū hereditatem non alijs Deus
 pro*

*promittit, nisi qui bonis operibus ad
 palmam supernæ vocationis contem-
 dunt: Vegezetre ezt yria masut Cal: Mat:
 Præposteri homines, promissiones 22. v. 23.
 Dei tam angustis finibus includunt, Et 3. Inst:
 ut mercedem piorum, ad præsentem c. 15. n. 4.
 vitam restringant: Ha azért igaz
 a mit Calvinus tanyt, tudni illic,
 hogi az kiket Isten meniorzágh-
 ban akar vinni az io cselekede-
 nec által viszi be őket az dúcsős-
 ségh nec birodalmaba, quos Deus *Cal: lib: 3.
 æternæ vitæ hereditati destinavit, c. 14. n. 24.
 nos per bona opera inducit in eius pos-
 sessionem: Es azis igaz az mit
 mingiárt vtánna vét, hogy az
 Calvinistakba clac egy io cse-
 lekedet sincsen, hanem minden
 cselekedetekbe, megh bantiac az
 Isten,**

Lib: 3. c. 14. n. 4. Istent. *Aspersa sunt sordibus perpe-*
tuo bona opera nostra, quibus merito
Deus offendatur ac succenseat, Ha
 mondoc igaz ez az ket mondása
 Calvinusnac, ny luan következik,
 hogy senki az Calvinistac
 közöttül meniországban nem me-
 gien, ha megh nem térnec, Mert
 az mit Calvinus mond, az tellies
 séghesen lehetetlen dologh, tud-
 ni illic, hogy az Isten az Galuinis-
 tta cselekedetit ha szinte tellies-
 sekis, minden ocsmanfággal, de
 szinte oly keduesen fogadgia,
 mintha fölötte tisztác volnanac;
 Ez mondoc lehetetlen dologh,
 mert az Isten az vndokot, szép-
 nec nem itylheti, es az gonofsá-
 ghot nem keduelheti semmikep-
 pen

pén az mint az szent irasba meg-
 jelentette.

Ki teccie ezekből, hogy az
 Calvinus ityleti szerént, így kel-
 ezeket az aghazatokatis mon-
 dani. HISZEM HOGY az em-
 berec semmiué lesz nec, es mind-
 fel nem tamadnac: Hiszem hogi
 az bodoghságban senki nem
 mégien ityletigh, es bizonios he-
 liec nincs az bodoghoknac, es
 hogy csak az egy puzta hit
 által kel az bodoghság-
 ban menni:

AZ ROMAI EC-
CLISIA SEMMI RE-

SZEBE FEL NEM BON-
TIA AZ CREDOT.

*Francisci
Gomari
Leidensis
cont: En-
chirid: Cos-
steri.*

MInap egy patuarkodo Cal-
uinista irasara akadec, ki
megh az bika alattis boriot ke-
res, es azt akaria, hogy vert vis-
gien veretlent, az az, oc leuen
bunofoc, az mi artatlanfaghun-
kat akaria az maghoc buziben
es buneben keuerni. Mert nos-
ha tuggia mind lsten, es mind az
egesz vilagh, hogy nem mi, has
nem Caluinus ellenkezic, az A-
postoli Credoual, de meghis re-
anc akaria foghni, hogy mi va-
giunc

ECCLESIA RVL.

giunc az fele hit nekul valo em-
berc, es ezt az vadolast oly
monduekul valo ielenfegekbol
bizonyttia, hogy meltan ketel-
kedhetunc tragarkodike, auagy
vgian giomorbol szollion. Mel-
to es illendö volna csac fulunc
mellöl bocsatani effele nylian
valo hazughfagokat. De hogy
senki az mi io lelki ismeretbol
valo halgatasinkat gonofzra ne
magiarazza, ottan felelliunc meg-
ennekis az Helleborus nekul szu-
kolkodö Atiafinac, de röuide-
den, es csac azokat az ellen ve-
ésnéc nyloit tompycsuc megh,
melliec az derec czelt nézic, hofi
oc ideghen dolgokat egy be ne
zagiualliunc, mint oc szoktac cse-

Hh leked

lekedni, kic akar mit, akar honis
elõ hoznac.

Elõszõr azért azt mondgia,
hogy az elõ es masodic aghaza
tot fel bontiac, mert az Isten es
Christus kiuül, szent Petert, szent
Palt hiyuc segithségül: kakon
pillis, tar variu: Ha mi azzal fel
bontiac az hit aghazattiat, hogy
az bodogh szemeket kerituc hogy
Istenül nierenec valamit ne
kunc, Christus által, sokkal in
káb fel bontiac az Calvinistac,
fõt fel bontotta õ maghais szent
Pal, ki az õ leueleiben, sokszor
kéri az vitezkedõ, bün õs embe
reket, hogy kõiõr õghienec õ es
rette: Miuelhogy azért (igaz
lelki ismerettel mondom) mi es
giebet

giehet semmit az megh düclõs
üült szentektül nem kerunc, ha
nécfac azt, az mit az elõ hiuektül *Ita Aug:*
szoktunc kèrni, tudni illic, hogy *20. contra*
kõiõr õghienec erettunc, es az *Faust: c. 21*
Christus érdeme által, nierenec
kiuantunc iot õ felseghétül, ez,
zel semmi okon fel nem bonta
tic az hit nec elõ, es masodic a
ghazattia.

Az Harmadic aghazat ellen
vetkez nec (vgimond) az Papi
stac, mert azt ranyttiac, hogy
bodogh azzoni bün nekül fo
ghantatot mint Christus Vruc.

Ittis hazuda Gomarus, mert
az Romai Ecclesia soha azt nem
vegezte egy altalliaba, hogi Bo
dogh azzoni bün nekül foghant
tatot

rátot legien, hanem csak velekedésbe haggia azt az dolgot: Azon kívül, ha szinten bűnkül foghantatot volnais, nagy külömbfégh volna az Christus, es az Bodogh azzoni foghantatása közt, Mert Bodogh azzoni Atiatul Aniatul foghátatot mint mi, es az ő foghantatásának ereiből, vgian bűnbenis kellett volna foghantatni, ha az Christus érdeme által, eleit nem vörte es megh nem szentelte volna őtet az Vr Isten, annakokaert, ha bűn nélkül foghantatot volnais Bodogh azzoni, de azért vgian résztes lőt volna az CHRISTVS valtsaghaban, mert az Christus érdeme által szabadyttatot meg

attul

attul az eredendő bűntől, melybe az természet szerét való születes által, részefnec kel vala nekys lenni.

Az Negiedic aghazatba, tagadgiac (vgymond Gomarus) az Papistac Christus Vrunknac lelki kyn szenedéset, miuelhogi azt tanyttiac, hogy mihent foghantatéc, lata az Istenec szynet, es az ő lelke meghdűchöytetec.

Vgy vagion, hogy azt az lelki szenedest melliet Calvinus álmod, az az, az ketféghben es fést, az öröc karhozattul való felelmet &c. tagadgiuc Christus Vrunkba: De ez melle, valliac azt, hogy az ő lelke, nagy szo

Hh iij

morus

moruságban, és görrelembe volt az halállal való viaskodásban, és méltan azt mondhatta Christus

Pfal: 87. V. 4. *Vrunc. Repleta est malis anima mea,* tellies, keferűségghel az en lelkem: Noha azért bodog volt mingiart foghantatásakor az mi Vrunc lelke, mikeppen űdueszit őnc ő magha bizonyfághot tön erről mikor azt monda ez földön iartában, hogy ő immar akkor menyországban vala. Mind

1. 12. v. 16. azon által, az mely Isteni erő ősz

1. 14. v. 3. ue kötő az Isteni személt, az emberi természettel, azon Isten őszue szerkeszteté az Christus lelkebe az Istenec szynelatafat, az szomorubanattal.

Az Eot ődic aghazatbá (vgi mond)

mőd) az Papistac paradicsomot faraghnac az pokolból, mert azt hiszic, hogy Christus pokokra szállot, es mind az által, paradicsomba volt, az mint ő magha monda, az keresztfan az latort nac.

Panaszolkoggial iol Vram az Apostolokra kie azt tanyttottac hogy Christus Vrunc poklokra szállot, es szőkiel szembe szent Pállal, ki azt yria, hogy az földnec also refzeire szállot: Az pokol pedigh paradicsomma nem változo, ha szinte azon nap melien Christus meg hala, az Istenec szinelatafával megh dücsöy teis, az iámbor latort.

Az Hatodic aghazat ellé véte nec

nec (vgymond) mert azt tanyt
 tiac hogy clac test szerént méne
 mennieghbe Christus Vrunc,
 miuelhogy az ő lelke ot volt az
 előttis. Az hetedic ellen pedigh
 azt tanyttiac (vgimond) hogy
 mostis az Oltári szentféghben
 ielen vagion Christus, es igy né
 gőszic ötet várni az ityletre, ha
 nem minden nap az Mifeben ala
 hozzac mennieghből.

De ezec clac garazdalkodo
 nialaskodásoc: Testestül lelke
 stül méne mennieghbe Christus
 mert noha az előttis látta az I-
 stennec szinet az Christus lelke,
 de azért nem volt az éghbé, mint
 mikor Gabriel Angial Bodogh
 azzonnia beszélgere, nem vala
 men.

mennieghben ackor, noha látta
 az Istennec szinet: Az misben
 le né vonatic mennieghből Chris-
 tus Vrunc, hanem menyország-
 ban ielen vagyon, de nem vgy
 mint az itylet napian, tudnia il-
 lic, finies es láthato sziñel, hanem
 az keniérnec es bornac szine alat
 el réyterue.

Az Nyolczadic Aghazatba
 semmit nem talála Gomarus az
 min akadozhatna.

Az Kilenczedikbe, arrul or-
 czaz megh mérghes beszédiuel,
 hogy az Romay Ecclesiat Igaz,
 kőz őnféges, gőlekőzetnec mód-
 giuc.

De ha lo bór nem volna, me-
 tan megh kellene pyrulni orczac
 li ianac,

Roman: 1.
v. 8.

ianac, mikor ezt kakogia, Mert
szent Pál ő maghais az Romai
Ecclesiát közönséghez, es ez vis
lágra ki teriedet Ecclesianac ne-
uezi, de az Geneuai förtő mellet
bűzhöt bakokat, semmi böcsül-
letes emlékezettel nem neuézi:
Keszekis vagiunc pedigh Isten
seghytseghéből feietekre rakni,
hogy az ti efze veszet Nyaiator,
nem Ecclesia, hanem Synagoga,
es vt felen budoso gölekőzet.

Az több articulosokban, csac
azt forgattia, es azzal terhel min-
ket, hogy az bűnec boclanat-
tiát az szentec erdemének tulai-
donyttiuc, Az örök életet ma-
gunc erdemének, Es nem hiszuc
hogy az mi bűnűnc meg bocsa-
tasséc

tasséc es az örök üduösségre iuf-
sunc, hanem ketelkedűnc üduös-
seghűnkrűl:

De ezis vakmerő, orczatlan
tudatlanfaghol tamadat, Calu-
mnia, Mert valaki csac küszöb-
rűl közöntötteis, az mi valla-
sunkat iol tuggia, hogy csac az
egy Christus erdemének tulai-
donyttiuc mi az bűnec bocsa-
nattiát, es azt mondgiuc az Tri-
dentomi gölekőzettel. *Non res*
mittuntur peccata nisi gratis, Diui-
na Misericordia, propter Christum.
Ingien, csac egjedűl Christulért
bocsáttatic megh az mi bűnűnc.
Az szentec azert köniörghésec
altal seghytneec minket Isten előt,
Myjs minec vtanna immar in-

li ij

gien
tic: 5. 6.

Trid: sess:
6. cap: 9.

Idē: Theo-
log: omnes
cum S.

Thom: 12.
Q. 114. ar.

AZ ROMAI

1. Cor. 15
v. 58.

gien megh igazyttattunc, es az
öröc bodoghlaghnac örökösí
lőitűnc, giűmölcsőzűnc az öröc
eleire, es miuelhogy az Isten fel
fogadta, hogy nem lészzen ha
szontalan az mi munkanc, iural
mátis adgia az mi cselek edetűnk.
nec melliec az ő malasztianac le
gitlegheből szarmaznac, es öreg
bedic az mi coronanc.

Az mit pedigh az űduösség
rűl valo bizonitalansághrűl for
ghat, azzal sem megien mész
Gomarus, mert immar be ark
loc vtiat az iambornac, az
tizenkettődic aghazat
nac magiarazat
tiaban.

EZ

EZ IRASNAC
BEFEIEZESE, MELI
BEN MEGH BIZONYTTATIC
hogy Calvinus nem Euange
licus, hanem nyluan valo
eretnec volt.

AZ Calvinista vallásnac e
gicb rendbeli tanitoi nac i
rásitűl, vgian szanszandékkal né
akartam semí emlekezeter tenni
az mostani Irafomba, noha fok
kal tőb, es szőrnűb dolgokat ta
lalthattam volna azoknac kőnis
ueiben, de eléghnec itylem, az
Calvinus feiénc, es kezdőienec
éktelen velekedésit elő szamlál
ni, mertha illy szauaros az kut fő,
li ij megh

megh itylhertüc mi nemü lé-
gien az ő belöle ki folio patak-
nacvndokfágha.

De vezzem ezembe hogy
harom képpen felelhetne mind
ezekre egy Calvinista ember:
Először azt mondhatna, hogy
mind ezeket cfac mi foghtuc Cal-
uinusra es mi yrtuc az ő neuere,
noha ő neki ezébe sem iuttottac
ez fele dolghoc.

Erre en azt mondom, hogy
az ki feiünc fölöt all, az lsten, az
tudgia, hogy semmit ezekben ő
rea nem foghtunc, hanem cfac
azt az mit én magham, ket sze-
memmel, az Calvinus tulaidon,
saiát kőniueiben oluastam, azt
iegzettem fel, Es hogy kiki mind
megh

megh tapasztalhatná igafságo-
mat, fel yrtam, mely helien, es
meli kőniueben yrtá ezeket Cal-
uinus, es nagjobbizonfaghul, rő-
uid szoual, es sōma szerént dea-
kulis fel iedzettem az Calvinus
mondásat: Es az ki nem hyszi
hogy ezek így legienek, mennien
egy Calvinista Prædicatorhoz,
kérie elő az Calvinus kőniueit,
es forgassa rea ő magha, es ezé-
be vészti az en igassaghomat, es
az Calvinus karomlo nyeluének
vakmerőséghet.

Masodszor azt mondhatná
valaki hogy ő az Calvinus kőni-
ueiben külbömbet oluasot azok-
nal az miket en elő hozoc az ő
irasibol.

Erre

Erre azt felelem, hogy enis
 oluastam külömbetis Calvinus-
 ba, mert mind heuet hideghe fut
 azon egy száial Calvinus, es hoga
Ad Titū *proprio Iudicio submersus* az maga
 3. v. II. ityleti szeréntis teueligönc lat-
 tafféc, szántalanszor ellenkezie ő
 maghaualis Calvinus, a mint ne-
 hult vgian példajatis adam ez
 dolognac: Es iollehet talám ne-
 mely mondasit Calvinusnac io
 ertelemreis sotulhatnoc, ha feün-
 ket azon akornoc törni, De az
 elő szamlalt tudomanioe közz-
 zül, sok vagion ollian, hogy sem-
 mi szinnel megh nem menthet-
 tiüc az Isteni karomlastul: Es az
 mit beboronahatnank is valami
 eröltetet magiarazattal, az is oly

Ere

ektes

ektelenül esic, hogy az keresz-
 tien ember füle mihent hallia,
 mingiart megh ütökzie benne,
 es annak okaert azokat sem mel-
 to az karomlo mondasoc közzül
 ki szakasztani.

Harmadszor azt mondhatná
 valaki hogy ő Calvinussal nem
 gondol, ezekben ötet nem hal-
 gattia hanem az szent irashoz
 tartia magát: Ennec en azt mon-
 dom, hogy okoson cselekezie
 Calvinustul el szakaduan, mind
 az által, nem elég ez hozza, ha-
 nem eztis az ket dolghot megh
 gondollia: Először mit kellien
 az okos embernek itylni arrul az
 egefz Sectárul, es vallástrul, mely-
 nec fő prophetáia, Attia, es gia-
 K k rapi-

rapitoia, ily szörnü, karomlo, Istentelen, velekedésekre iutor, melliekben ötet köüetic az Calvinista Prædicatoroc, noha nem meric mind ki fakasztani az köfsegh elöt. Es ha szinte ötet ezekbe nem köüetikis, de azért soc egiebdolgokban köüetic, es böcsüllic, magha hihetetlen dologh az, hogy az szent lelec az által, az vralatas száy által akarta volna az hiueket, az igassaghra viüni, mely enni soc karomlásokat tanyta az hit aghazattia ellen: Es akár kys megh gondolhattia, mentül künniebbé el vétette Calvinus az igassaghnac vttiat az töb dolghokban, holot ily nylyuan teuelyget az keresztien való

lásnac

lásnac első elementomaba. Masodszor aztis megh gondollia az okos ember, hogy Calvinus mindenkor azt kialtotta, hogy ő az szent iras kiüül nem mégien, az mellet él es hal, csac nem minden szauába az szent irást forgattia, de még his az Aniaszentegyháznac, es az réghi szent Atiának értelmét, es magiarazattiat félre téuen, az maga feiéncé magiarazattia vtán induluán, ily nagy képtelen es éktelen hitetlenlegheket faragha. Azért magha felölis, vgy gondolkodhatic az okos ember, hogy ő sem szemesb Calvinusnal az szent irasba, es añakokaért, őis szinte vgy él teueliedhetic, es megh csalat

K k ij koz.

kozhatic az irásnac értelmében,
mint szinte Calvinus, hogy ha el
szakaduan az réghi szét Docto
roc értelmétől, csak az magha
eszeskedésibe akar vuszni. Mert
azt en bizonnial megh tapasztal
tam, hogy foc dologban Cal
uinus nem szanszandekbol vet
kezet, hanem tudatlansághbol,
es fellieb akaruán heazni, hogy
sem az festekkel fel érne, oly tu
datlansághokat mondot, hogy
magha sem tudta giakran mit be
széllert.

De ezeket ebbe hagyuan, ki
teezic az elő számlalt dolghok
bol, hogy Calvinus nem erdemli
az Euangelicus neuet, hanem
gazán, es méltan itylitet Eret
neknek,

neknek, az Aniaszentegyhaz
tul.

Ighen dicsekednec az Luthes
rista es Caluinista Vraim az E
uangelicus neuben, miuelhogy
vy az neuh, mikespen az ő hitc
sem reghi, De azt akar kiys eszé
be veheti, hogy nem férhet mind
az ket parthoz ez az neuh: Mert
ha mind az Caluinistac s mind
az Lutheristac Euangelicusoc,
azt kérdem, ha vgian azon E
uangeliomrul neueztetneké, E
uangelicusoknac, auagy külömb
bözö, es ellenk öz ő Euangeliom
rul raghadot reaioc ez az neuh?
Vgian azon Euangeliomtul igy
nem neueztetnec, Mert az Lu
ther Euangelioma azt tanyttia,
K k iij hogy

hogy az Christus teste ielen vagon természetű szent az Vrvacforaiában: Az Calvinus Euangeliomía azt tanyttia, hogy ielen nincsen: Mert mindenik párt azt mondgia, hogy ő azt hiszi az mit az Euangeliom tanyt ez dologhrul, ködvetkőzic tehat, hogy ha Euangelicusnac neveztetnec, két ellenkőző Euangeliomtul kel így neveztetnec, mely két Euangeliomnac eggike tagadgia az mit az másik tanyt, Es anakokaért nem az Christus Euangeliomatul, neveztetnec Euangelicusoknac hanem az Satanetul: Azert bar mind az két fél né nevezne maghat Euangelicusnac, hanem eggiket Epistolicusoknac neveznec:

Rész

Rész szerentis, hogy Calvinus nem volt Euangelicus, abbol ki tezzic, Mert sem tudomaniat, sem magha vifeleset, né szabdtá az Euangeliomhoz: Mert hol vagon az Euangeliomba hogy az Isten akaria az gonoszt, okannac, Tofzittya, izgattia, ketelenyiti arra az Embert: Mellic Euangeliomba oluasta Calvinus hogi az hiuecio cselekedeti mind halalos bűnőc: Hogy az Isten törveni lehetetlenec: Hogy Christus vétkezet, ketseghben csefnec szauát mondotta, tudatlan volt &c: Ezeket ez ezekhez hasonlo sóc kabasaghokat mellicket ez könyubben elő szamlalanc, nylua az Euangeliombol
nem

nem tanulta Calvinus : Tchat
vallása szerent nem volt Euang
gelicus: Erkölcsé pedig annyra
eset az Euangeliomhoz illendő
io erkölcsül menyre az pokol
meniorzághatul: Mert az magha
ityleti szerentis, minden erkölcsé
es magha viselése csak vndoks
ság, es karhozatra melto vétec.
Azon kiűül, oly szemtelen haz
zughságokkal karomlia az hi
ueket, hogy az ördögh sem gon
dolhatot volna nagibbakat, v-

Cal: lib: 4 gimint, mikor azt mondgia hogi
c. 7. n. 27 az papistac hity, három dologha
ban all, tudni illic, hogy Isten sin
csen, Az Euangeliomis csak költ
töt hazughság az örök bos
doghsághrul való tanusághis
csak

csak beszéd: Es mikor masut azt *Lib: 3 cap:*
kiáltia hogy az papistac Litania *20. n. 21.*
iokba, hymnusiba, profaiba, csak
émlékezet sincz Christusrul; Es
töb effele szamlalhatatlan haz
zughságokkal terhel minket,
mintha vgian az Euangeliom
gümmölcze volna az hazughság:
Ha azért sem tudomaniaba, sem
magha viselésebe, Euangelicus
nem volt Calvinus, nem latom
mikeppen neuezhesűc őtöt kü
lömben Euangelicusnac, hanem
ha *per Antiphrasim* viszsa értuén,
mikeppen az hadát *bellumnac* his
iac az Deakoc *eo quòd minimè bel
lum fit, Lucum à lucendo eò quòd
minimè luceat,* azonkeppen Euan
gelicusnac mondhattuic őtöt,
L1 mert

mert az Euangeliomtul tellies
féggel el szakadot tudomaniaba,
es erkölcsébe.

Es iolfehet az Caluinus vtan
indult köfféghrül, es böcsülletes
főrendekrül it semmit nem szól
loc, mert az ő dolghoc főkkal
külömb az Caluinusenal, de ő
magharul Caluinusfrul, es az ő
vtánna indult soc gaz predikato
rokru az nyuán, es bátran me
rem mondani, hogy az Eretne
neuet szinte vgy megh erdemli,
mint az szep leany az rosa ko
szorut:

Először azzal bizonytom,
mert Eretne az valaki el szakad
az tiszta es igaz Isteni tudoma
nitul; De Caluinus ettül el sza
kadot,

kadot, mert azt yria ő magha
hogy Vruc halala vtan közel
őt szasz esztendeigh tisztan meg
maradot az Ecclesiaban az igaz
tudomany. *In veteri Ecclesia, Ita Calui:
quingentis circiter annis florebat res lib: 1. c. 11.
ligio, & syncerior doctrina vigebat: n. 13.*
Es ismet, szoluan az réghi szent
Atiakru: *Extra controuersiam ea Lib: 4 c. 2
rat nihil à principio, vsq; ad illam a. n. 3.
tatem mutatum fuisse in doctrina.*

Hogy pedigh Caluinus külöm
bőzzön sőt ellenkézzec azoka
kal az tudomanniokkal, melliet
Vruc születése vtán, egesz őt
szasz esztendeigh vallot az A
niafzentegihaz, es az szent Do
ctoroknac böcsülletes tanácsa,
nap fyninel vilagosb, es ő magha

sem ragadgia, sőt vgian nyluan
Cal: lib: 3. meghis vallia Calvinus, mikor
c. 5 n. 3. 8 azt hyrdeti hogy az reghiec min
10 11 niaian el teueliedtec valakik nec
 irasi kezünkben vagion.

Gal: 1. 9 Masodszor ha Angial vol
 nais az ki külömbet hyrdetne
 ánnál az mit hyrdettec az Apos
 stoloc meltan Atoknac es Eret
 nek nec itilnőc az nagy szent Pal
 nac vallasabol: De Calvinus az
 Euangeliom ellen, az Isten ellen
 tanyttia hogy akaria az Isten az
 bűn, oka az bűnec, izgattia, kes
 telenyu az embert az bűnre, A
 zonkeppen ellenkőzic az Isten
 ighyeuel hogy az ember nec min
 den cselekedeti bűn legien: hogi
 Christus az Isteni természetet az

ő attiatul nem vőtte, hogy tudat
 lan, magha feledet, az Isten akao
 rattiaual tusakodo, űduőffeghe
 rül ketes, Isten ellen szugolodo
 legien Es az tőb elő szamlalt ka
 róla si Calvinusnac szentül szem
 be viaskodnac az Istent űl megh
 ientetet igassaggal: Tehat Cal
 uinus Eret nec ember volt, min
 den ok veteten.

Harmadszor, valaki az kő
 zőnléghecs Aniaszentegyházat
 el haggia, az nyluan valo Eret
 nec, Mert az mint Calvinus yria,
Authoritatem Eccl. sic spernere, *Cal: lib: 4*
vel monita respuere, vel consilijs res *c. 1. n. 10.*
fragari, vel castigationes ludere, nes
mini impunè licet, multo minus ab ea
d. ficere, aut eius rumpere vnitatem,

Tanti enim Ecclesia sua communio
 nem facit Deus, ut pro transfuga
 & defertore Religionis habeat, qui
 cumq; se ab ea alienauerit: De Cal
 uinus, sőt az ő vtanna indult ta
 nitokis, el hadtac az Aniaszent
 egyházat: Mert az igaz Ania
 szentegyháznak, soc külömbözö
 thagjai vadnac, melliec egy erte
 lemne, egy hitne, és szerete
 nec köteleuel egybe foghlaltat
 nac az mint szent Pál soc helien
 1. Cor: 12. tanyttia: Caluinus pedig mi
 1. Cor: 12. 27. kor el szakada mi töllünc, sőt
 meg h mostis az Caluinus pora
 zan futo prædicatoroc, (illendö
 tiztességh adasséc egie b rende
 nec) egy ertelem, es egy vallás
 nac köteleuel nem volt egybe
 fogh

foghlalua az tób taghokkal: Te
 hat nem lehetne igaz tagjai az
 Aniaszentegyháznak: Hogype
 digh Caluinus (es azont erced
 Lutherrölis) nem volt egy erte
 lembe es egy vallásban az tób
 tagokkal mikor el szakattac töl
 lünc, nyluan valo dologh, miuel
 hogy az vtán kereler társokat
 maghánac, kikkel az hitben eg
 giezne, mi vtán el szakadot mi
 töllünc, es annakokaert, az sza
 kadas vtán minec elötte tarfat
 találna egiedül volt. Azonkep
 pen mostis az Caluinista tany
 toc nincsenec egibe kötözue az
 egienlő ertelemne, es egy val
 lásnac köteleuel, es ez okon, sen
 ki nincz ő közzüllec az igaz A
 nias

nia szentegyhazban: Mert ha azt mondgiac hogy eggieznec valamely taghokkal az hitbe, mutatson akar mely Calvinista Prædicator valakit ennekem az kiuel eggiez mindenben, es az kinec itiletit es tecezefet, kefz mindenben köuetni: Soha bizoni sem Bezarul, sem Caluinufrul, sem Vitakerufrul, azt nem mondgiac fac egy Calvinista prædicatoris hogi valamelliekkel eggiez mindenben es kefz az ő tecezefhez szabni ertelmet minden dologhban. Talam azt mondod hogy te az Apostolokkal eggiesz es ő véllec kötelezteit el egybe az igazsaghnac eggiessegheuel: De vary egy keuefet: Nem szollunc

most

most az meg dűcsöüült taghiaiorul az Ecclesianac, hanem azt kerdtiuc, ha vagione Christusnac ez földön igaz Ecclesiaia? Es ha vagion, köuetk őzic hogy az Ecclesiaban valo hiuec, egy tagoc es eggieznec az igaz tudomaniaban egienlő ertelemmel, Annakaert azt kerdem te tollód kyafoda az ez vilaghon az kiuel te vgy eggiez hogy mindenben megh allasz az ő tecezefen? Hasenkit illient nem mutathacz, megh vallod hogy az Christusniaiaban nem vagy, mert ennec oly tulaidonsagha vagion, hogy az egy igaz vallas, es szeretet által egibe vannac köteözterue az ő thagiai:

M m

Ne.

CALVINVS ERÉTNEC

Negiedszer: szabad nekemis
szinte vgi beszéllenem Calvinus
August: 3. sal, az mint szent Agoston szol
cont: Iul la Iulianussal: Calvinus az Papi
lian: c. 17. sta hiten volt, es abba születer
vyonnan az keresztségh által:
Auagy azért tisztá iegiesse volt
az Istennec az Ecclesia melybe
Calvinus születer, es így, Eret-
nec volt Calvinus hogy elszaka-
dot ettül az Istennec kedues iegies-
sétül: Auagy parázna volt es hit-
tit megh szeghte az ő iegieséne
az Ecclesia melybe Calvinus szü-
leter, es így, zab giermec volt,
mert paraznatul fattiu születeric:

Hozhatnoc elő több bizoni-
sághiris ennec az dologhnac, es
valameny Aghazattia vagon
az

ES NEM EVANGELICVS.
az Credonac, annibizoniságha
vagon az Calvinus Eretnekfe-
ghenec: De ezekkel most megh
eléghszem:

Nyssa megh az Atia minden-
hato Vr Isten az ő szent fianac
érdeme által, es az szeplötelen
szűz Marianac esedézése által
az Calvinus vtán indult Atia-
fiaknac szeméket, es az ő szét le-
kéuel megh vilaghosituan szű-
uöket, ismertesse megh
véllac az igazsághot.

AMEN.

Mm ij

AZ

AZ CALVINVS
MAGIARAZATTIA

Szerént mint kellien mon-
dani az Credot.

I. Hiszecz az Pokolbeli ör-
dögben, minden ocsmáni vész-
keknek alkotoiában, kegyetlen
mostoha Atiában, Erőiten, nem
Istenben.

II. Es nem Iesusban, Chris-
tusban, ő nem fiaban nem V-
runkban:

III. Nem az Isten fia, hanem
más személy foghantatéc szent
Lelektül, megh fosztatéc bölcsé-
seghétül, születéc bünös, nem
szüz Mariatul.

IV. Ki

CREDOIA.

IV. Ki haszontalnul kynza-
tec Pontius Pilatus alat, megh
feszytteréc, ket ségben esuén, es az
ő Atia ellen szugoloduán herte-
len es mertekletlen indulatibol,
megh hala akarattia ellen, es az
ő halaláual, semmit egiebet ket-
ségben elésnec peldaiánal nem
hagia mi nékünc:

V. Pokolra nem szálla, mi-
uelhogy az pokol, nem egiebb az
emberi gondolatnál, hanem azt
ityluén, hogy az Istentül el ha-
giator, es el ideghenült, az lator
karhozottac kynniát szenuedre
lelkében:

VI. Nem ment bizonyos he-
lyre menyéghben, hanem egy
ideigh az Istenec Vicariussa

Mm ij löt,

13t, de véghre ezt az böcsülfétes
t szteris le vonszác ő rolla:

VII. Onnan el id, de nem y
tylni, az személi valoghato biro,
hogy megh folztaffe orszas
ghatu!

VIII. Hifzec oly zent Lelket,
mely nem külömbözö személi
az Atiatul, hanem az ő terme
szetinc ereie, Es az Atiatul sem
származic, Eo benne sem kel hin
ni, miuelhogy az Apostolokat
sem iol tanyttota, es az biueket
sem iol igazgatta:

IX. Hifzem hogy enniháni
száz elztendeigh Aniazentegy
haz sem volt, Es hogy ennek az ő
zentféghe oclmáni vétec, tani
sása teuelighés, 13t lathatatlan
léuen,

léuen, Aniai daikalkodása sem
lehet mi hozzanc: es az melybé,
kiki mind maghánac.

X. Hifsem hogy az ember nec
bünei, megh nem bocfáttatnac
soha, hanem az puszta hit által,
reanc foghia az lsten, hogy bünc
nunc megh bocsaáttatic:

XI. Hifzem hogy az ember
rec semmiue léfzenec, es mind fel
nem tamadnac.

XII. Hifzem hogi az bodogh-
saghban senki nem megien ity
leugh, es bizonyos heliec nincz
az bodoghoknac, es hogy cfac
az egy puszta hit által kel az bo-
doghsaghban menni:

*Hogy igy kellien az Calvinus
reczéfe szerént mondani az Cre-*

AZ CALVINVS

doz, elégseghesen megh teccie az
felliül elő bozot dolgokbol, es annac
okaert, nem szük ségh ezt
böueb beszédül erőse
syteni.

AZ

AZ NAGY CAL-
VINVS KÖVETŐ TANYTOK
nac igaz Definitioia, es tulaj-
don festékkel valo ki-
jegizése:

Mely az Calvinus saiat köniueiből
egybe szedetet, es az Calvinista-
predicatoroc dicश्यretire, most
vyonnan ki Nyomtattatot.

A Z Calvinista tanyto az, **AZ**
A ki minden lator sagboknac, es
gonossagbnac eleuen példáia: **B:** ke- Genus.
nec hiti, es vallasá oly hibetetlen, **B**
bogy ez vilagbon semmi sem lehet **C**
annal hibetetlenb: **C:** Az ki, nem Differentia
csak ő maghaban Christusban sem **A**

Na ma

D
Proprie-
tas.

mi bõcsülletre melto felségbet nem
ismér, de sõt, valami Christusban, es
az õ tudomaniaban vagion, mind
hamisra forgattia, az õ el teueliedet
ertelmeuel: D: Es annakokaert,
csuda hogy õket saarral es genèial
be nem tapasztiac az gyermekec es
aszoni nepc: E: Vegezetre, solliac
az Caluinista predicatoroc, az kic
meltan mondbattiac, hogy õk latrabi
bac az elõttõc valoknal, es vtannoc,
megb magboknalis latrabbac szûs
le nec:

AZ CALVINVS TVLAIDON IRASI

bol szorul szora vðt bizoni-
ságha en nec az Defis
nitionac.

A

Caluinus lib: de scandalis, cir-
ca medium: in Tomo opus
sculor:

DEFINITIOIA.

sculor: à Galasio collectorum fo-
lio 858. Ipsi pastores nostri, qui
suggestum conscendunt, sunt intere-
dum turpissima vel nequitia vel mas-
lorum aliorum exempla: Quidam Quinque
eorum benignè hospitio excepti, vel prædica-
furto onusti clam abeunt, vel solliciti menta, in-
tant ad stuprum ancillas, ac inter- quibus cõ-
dum, etiam vxores tentare audent: tinetur ad
Alij mutuo fallunt, Alij, quæ Elees a quate pã
mosinæ nomine abstulerunt, in scor dicatores
tatione, alea cõsumunt, Alij sacro Caluin:
sanctum coniugij vinculum, deceptis
vxoribus, & abiectis liberis, viola-
re non dubitant:

Caluinus lib: 4. Institut: cap:
17. n. 24. Dicimus Christum, tam
externo symbolo, quàm spiritu suo
ad nos descendere, vt verè substans

Nn ij tia

AZ CALVIN: PRÆDicatoroc

tia carnis suæ, & sanguinis sui, animas nostras vivificet: In his verbis qui non sentit multa subesse miracula, plus quàm stupidus est, quando nihil sit magis incredibile, quàm res toto cæli & terræ spatio dispersas, in tanta locorum distantia, non solum coniungi, sed uniri:

C Calvinus Ioannis 6. vers. 41. Nos **CHRISTVM** non aspiciamus, nisi carnis oculis, ita fit, ut nihil in ipso nobis magnificum appareat: Vtioso enim nostro sensu, quicquid in ipso est, eiusque doctrina, pervertimus, adeo sinistri sumus interpretes: Deinde, eo non contenti, multa falsa arripimus, quæ Evangelij contemptum pariunt:

D Calvinus lib: de scandalis citato,

DEFINITIOIA.

tato, folio 858. Mirantur Pastores, & queruntur, contemptui se esse apud plebem: Ego autem potius miror vulgi patientiam, quòd non eos luto, & stercoreibus mulieres & pueri operiant.

E Calvinus libr: de scandalis citato, folio 864. Quid ergò dicemus, nisi veterem illam poetæ querimoniam, in Nostrum quoque sæculum verè competere, Aetas parentum peior auiis, tulit nos nequiores, mox daturos progeniem vitiosorem.

Eghéseggh az beretuálas vtán
Caluinista Predicatoroc.

Soli Deo honor, & gloria

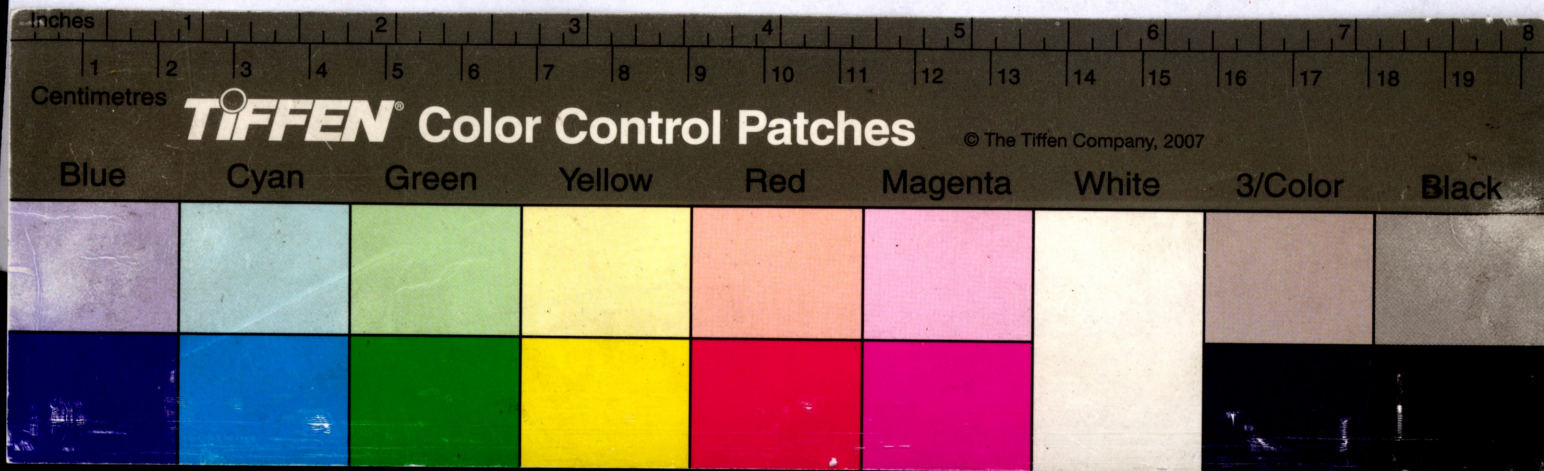
Rk 4075 / 1983

MAGYAR
KÖNYVTÁRA
KÖNYVTÁRA

Az Nyomtatásban eset fogiatko-
zasoknac megh igazytasa:

Mielbogy magham ielen nē le-
bettem az Nyomtato mellel,
estec nemely fogiatkozafoc, mellieket
legb elsőszóris megh kel igazytani:
Es miuelbogy első fogiatkozafis az
völt, hogy az leuelec száamat fel nē
iegizette minden leuel eleire, az le-
uel számokat ebben az igazyto tab-
laban fel nem iegiezhettem. De mint-
bogy az Nyomtatásnac mester segbe
szerent, minden Arcus Pappyróssat
az Abecenec bötünel rend szerent
megh igieznec minden leuelnec az
vegbin, vgy hogy az első Arcusnac
leueleire, A vagon iegiezne, az ma-
sic arcusra B. es igy rend szerēt mino-
den arcusnac, az az minden negyed
Pueelnec külömbözö iele vagon, ke-
zelenyitetem ezec az bötünc szerent
iegiezni az igazyto Tablat.

hiány : 442 ✓, 448 ✓, 482 ✓, 654 ✓, 752 ✓
232 ✓, 274 ✓, 290 ✓, 308 ✓

Az nyomtatásban eset fogiatko-
zasoknak megh igazytása :

Mielhogy magham ielen né les-
bettem az Nyomtato mellel,
estec nemely fogiatkozasoc, mellieket
legb először is megh kel igazytani :
Es miuelhogy első fogiatkozasis az
volt, hogy az leuelec száamat fel né
jegizette minden leueel eleire, az le-
ueel számokat ebben az igazyto tab-
laban fel nem jegiezhettem: De mint
hogy az Nyomtatásnac mestersegbe
szerent, minden Arcus Pappyróssat
az Abecenec bötüuel rend szerent
megh jegiezne minden leueluec az
vegbin, vgy hogy az első Arcusnac
leueleire, A vagion jegiezue, az ma-
sic arcusfra B. es igy rend szeret mino-
den arcusnac, az az minden negyed
Pueelnac különbözö iele vagion, ke-
telenttetem ezec az bötüec szerent
jegiezni az igazito Tablat.

~~27~~
26

0000

